

3. ผลการสำรวจ

3.1 ลักษณะประชากรที่สำรวจ

จำนวนครอบครัวตัวอย่างที่สำรวจทั้งหมด 5,882 ครอบครัว มีจำนวนประชากรรวมในครอบครัวทั้งหมด 23,884 คน สำรวจได้เพียง 22,217 (ความครอบคลุมร้อยละ 93.0)

ร้อยละ 63.4 ของครอบครัวตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 5 คน ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 30 คน (ตารางที่ 1) เฉลี่ยมีสมาชิกในครอบครัวละ 4.1 คน (SD 2.26) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาค พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีครอบครัวขนาดใหญ่มากกว่าภาคอื่นๆ และเป็นภาคเดียวที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงถึง 30 คน ส่วนภาคกลาง เป็นภาคที่มีบุคคลคนเดียวอาศัยในครัวเรือนมากที่สุด คือร้อยละ 26.9 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 จำนวนสมาชิกในครอบครัวตัวอย่างที่สำรวจทั่วประเทศ 17 จังหวัด
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

จำนวนสมาชิก	ครอบครัว	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
1	718	12.2	12.2
2	746	12.7	24.9
3	995	16.9	41.8
4	1,269	21.6	63.4
5	919	15.6	79.0
6	558	9.5	88.5
7	287	4.9	93.4
8	168	2.9	96.3
9	102	1.7	98.0
10-30	120	2.0	100.0

ตารางที่ 2 จำนวนและสัดส่วน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ยและพิสัยของจำนวนสมาชิกในครอบครัวตัวอย่าง
จำแนกตามรายการภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

คนต่อ ครอบครัว	ตะวันออกเฉียงเหนือ ครอบครัว	ร้อยละ	กลาง ครอบครัว	ร้อยละ	เหนือ ครอบครัว	ร้อยละ	ใต้ ครอบครัว	ร้อยละ	กรุงเทพมหานคร ครอบครัว	ร้อยละ
1	81	4.4	451	40.0	95	8.5	46	4.4	45	6.3
2	184	9.9	168	14.9	167	14.9	136	12.9	91	12.6
3	320	17.2	155	13.8	214	19.1	184	17.5	122	16.9
4	465	25.0	142	12.6	275	24.6	223	21.2	164	22.8
5	354	19.0	95	8.4	170	15.2	191	18.1	109	15.1
6	211	11.3	54	4.8	107	9.6	118	11.2	68	9.4
7	101	5.4	32	2.8	35	3.1	74	7.0	45	6.3
8	66	3.5	8	0.7	28	2.5	33	3.1	33	4.6
9	36	1.9	7	0.6	14	1.3	27	2.6	18	2.5
10-30	44	2.6	15	1.3	14	1.2	21	2.0	25	3.5
รวม	1,862		1,127		1,119		1,054		720	
<5		56.4		81.3		67.1		55.9		58.2
5+		43.6		18.7		32.9		44.0		41.4
เฉลี่ย (คน)		4.5		2.8		3.9		4.4		4.5
พิสัย (คน)		1-30		1-19		1-12		1-13		1-19

ครอบครัวตัวอย่างมีอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 46.7 (2,746 ครอบครัว) ในกลุ่มเกษตรกรรมร้อยละ 56.4 ใช้ที่ดินในการทำเกษตรกรรมระหว่าง 1-15 ไร่ โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 18.6 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 87.8 มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 62.9 มีที่ดินอยู่ในครอบครองระหว่าง 1-20 ไร่ (ตารางที่ 3) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงมีครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงถึงร้อยละ 69.2 รองลงมาคือภาคเหนือร้อยละ 52.2 ภาคใต้ร้อยละ 49.4 ส่วนภาคกลางต่ำที่สุดคือเพียงร้อยละ 19.1 เท่านั้น ลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก็คล้ายคลึงกันในทุกภาค เกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำการเพาะปลูกบนที่ดินของตนเองสูงที่สุดคือร้อยละ 90.5 รองลงมาคือภาคใต้ร้อยละ 89.4 ภาคเหนือร้อยละ 87.7 และต่ำที่สุดที่ภาคกลางร้อยละ 75.9 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 จำนวนและสัดส่วน (ร้อยละ) ของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของครอบครัวตัวอย่าง
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

จำนวนที่ดิน (ไร่)	ทำเกษตรกรรม		เป็นของตนเอง	
	ครอบครัว	ร้อยละ	ครอบครัว	ร้อยละ
1-5	497	18.1	458	16.7
6-10	620	22.6	563	20.5
11-15	430	15.7	397	14.5
16-20	357	13.0	307	11.2
21-25	171	6.2	144	5.2
26-30	234	8.5	207	7.5
31-35	66	2.4	53	1.9
36-40	122	4.4	100	3.6
41-45	22	0.8	18	0.7
46-50	84	3.1	72	2.6
50+	112	4.0	92	3.2

ตารางที่ 4 การใช้ที่ดินและการถือครองที่ดิน (ไร่) เพื่อเกษตรกรรม จำแนกตามขนาดครอบครัว ตามรายการ
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค / สมาชิกรวม	ต่ำกว่า 5 คน			5 คนขึ้นไป			รวม			อัตราการใช้ที่ดิน ของตนเอง
	ใช้จริง ไร่	SD	ถือครอง ไร่	ใช้จริง ไร่	SD	ถือครอง ไร่	ใช้จริง ไร่	SD	ถือครอง ไร่	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	18.4	14.6	18.1	22.8	16.4	22.3	20.5	15.6	20.2	90.5
กลาง	17.0	16.4	13.1	21.4	18.7	18.5	18.8	17.5	14.2	87.7
เหนือ	15.9	15.0	16.7	21.8	20.7	20.4	17.3	16.6	18.3	75.9
ใต้	14.4	13.9	14.9	15.1	13.3	15.1	14.7	13.5	15.0	89.4
รวม	17.0	15.0	16.5	20.8	16.8	20.2	18.6	15.9	18.1	87.8

รายได้เฉลี่ยของครอบครัวตัวอย่างคือ 67,756.36 บาทต่อปี (SD 182,937.30) รายได้ต่ำสุด 30 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 7.8 ล้านบาทต่อปี ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อคนคือ 22,537.60 บาทต่อปี (SD 61,695.78) ต่ำสุด 30 บาทต่อปี และสูงสุด 3,003,600 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีรายได้ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 5)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว และต่อคนต่ำกว่าทุกภาค รายได้เฉลี่ยสูงที่สุดในภาคกลาง ความแตกต่างระหว่างครอบครัวและบุคคลผู้มีรายได้ สูงสุดและต่ำสุด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงมากที่สุดคือ 67,000 เท่า และ 19,167 เท่าตามลำดับ ความแตกต่างต่ำสุดในภาคเหนือเพียง 1,343 และ 1,470 เท่า ตามลำดับ (ตารางที่ 6 และรูปที่ 1) นอกจากนี้ความแตกต่างของรายได้ก็ชัดเจนในกลุ่มอาชีพต่างๆ โดยที่ผู้ปฏิบัติวิชาชีพ (เช่น แพทย์ วิศวกร) มีรายได้สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ และ อาชีพเกษตรกรรมมีรายได้ต่ำสุด (รูปที่ 2)

ตารางที่ 5 ร้อยละ และ ร้อยละสะสมของรายได้ครอบครัวต่อปี
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รายได้ (บาท)	ครอบครัว	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
ต่ำกว่า 35,000	2,812	47.8	47.8
35,001-70,000	1,428	24.3	72.1
70,001-105,000	623	10.6	82.7
105,001-140,000	335	5.7	88.4
140,001-175,000	142	2.4	90.8
175,001-210,000	133	2.3	93.1
210,001-245,000	84	1.4	94.5
เกิน 245,000 ขึ้นไป	325	5.5	100.0

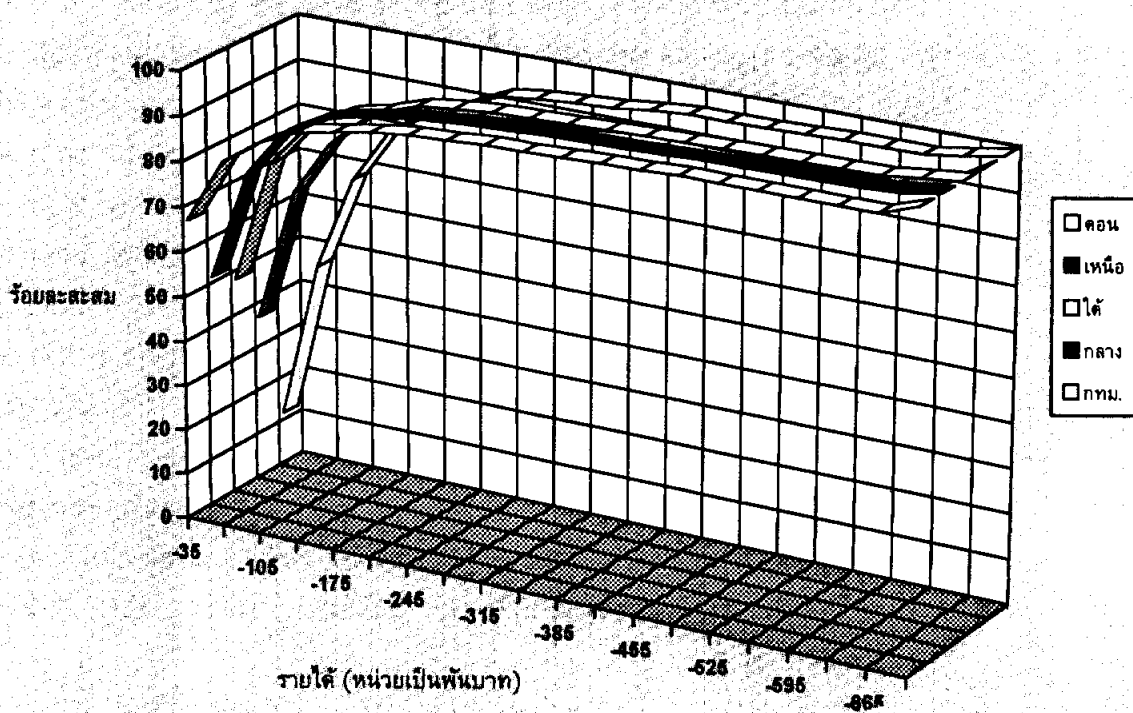
ตารางที่ 6 รายได้เฉลี่ย (บาทต่อปี) ของครอบครัวและประชากรตัวอย่าง จำแนกตามรายภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รายได้	ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
(บาท)	ครอบครัว	บุคคล	ครอบครัว	บุคคล	ครอบครัว	บุคคล	ครอบครัว	บุคคล	ครอบครัว	บุคคล
เฉลี่ย*	45.1	12.2	77.9	40.6	59.9	18.5	74.6	19.6	111.5	31.1
ต่ำสุด*	30.0	30.0	1,000.0	300.0	1,200.0	275.0	400.0	75.0	1,000.0	333.3
สูงสุด*	2,010.0	575.0	2,880.0	1,050.0	1,611.6	402.9	7,800.0	975.0	6,007.2	3,003.6
ส : ต**	67,000.0	19,167.0	2,880.0	3,500.0	1,343.0	1,470.0	19,500.0	13,000.0	6,007.0	9,012.0

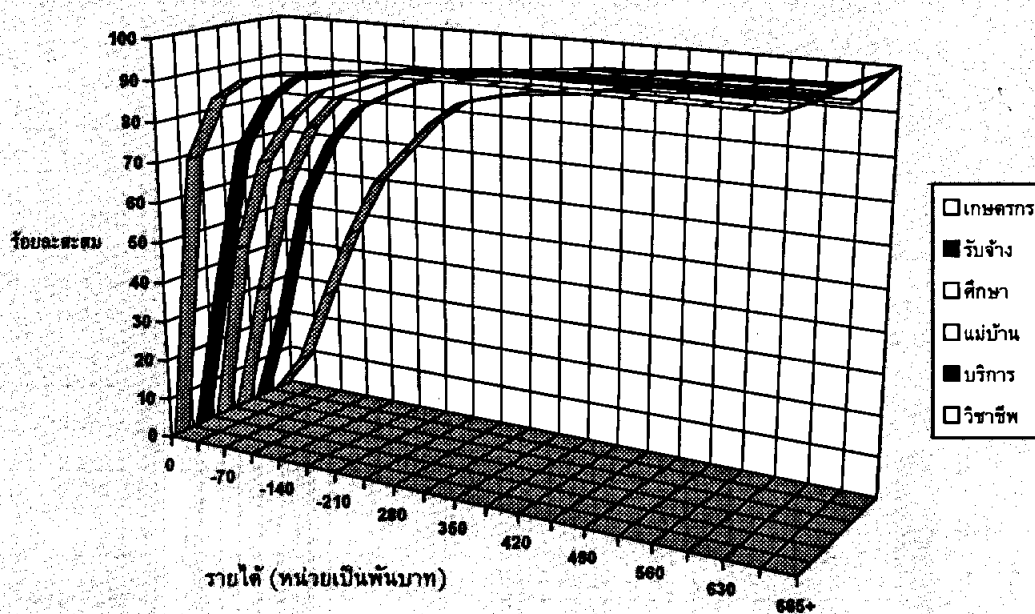
หมายเหตุ * จำนวน x 1000

** ส : ต หมายถึง รายได้สูงสุด/รายได้ต่ำสุด หน่วยเป็นเท่า

รูปที่ 1 ร้อยละสะสมของระดับรายได้ในครัวเรือนตัวอย่าง จำแนกตามรายการภาคการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 2 ร้อยละสะสมของระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

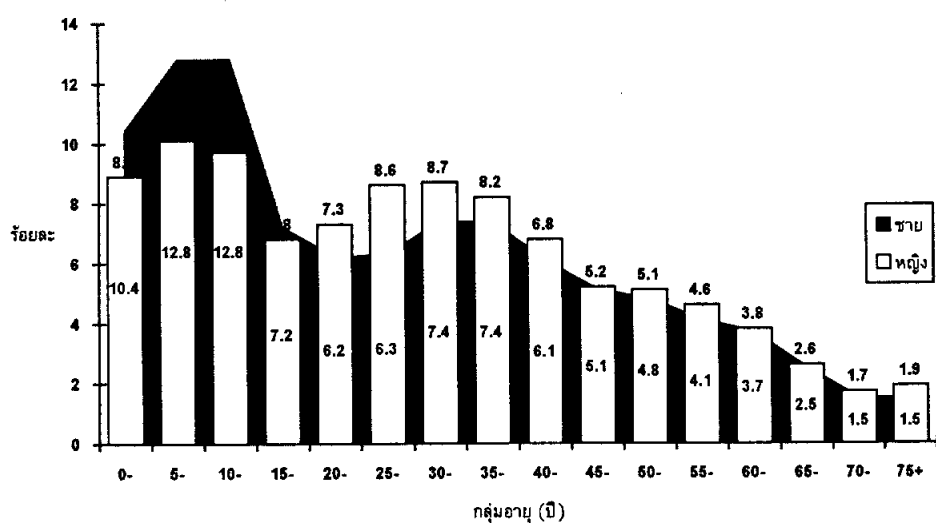
ประชากรตัวอย่างในการสำรวจทั่วประเทศจำนวน 22,217 คน เป็นชายร้อยละ 44.5 (9,894 คน) หญิงร้อยละ 55.5 (12,323 คน) ประชากรตัวอย่างอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 35.2 (7,815 คน) ภาคกลาง 18.2 (4,045 คน) ภาคเหนือ 17.5 (3,892 คน) ภาคใต้ร้อยละ 19.7 (4,367 คน) และกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 9.4 (2,099 คน) เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 32.0 วัยรุ่นและวัยทำงานเป็นร้อยละ 58.5 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 9.8 เป็นผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) การกระจายประชากรรายจังหวัดแสดงในตารางที่ 7 และการกระจายตามกลุ่มอายุของประชากรในกลุ่มนี้เปรียบเทียบกับโครงสร้างประชากรจากการสำมะโนในปี พ.ศ. 2533 แสดงในรูปที่ 3 พบว่า การสุ่มสำรวจครั้งนี้ได้ตัวอย่างประชากรในวัยทำงานต่ำกว่าในสำมะโนภาคใต้เป็นภาคที่มีสัดส่วนของเด็กสูงที่สุด ส่วนภาคกลางมีผู้สูงอายุสูงกว่าภาคอื่น (รูปที่ 4) จำนวนประชากรที่อาศัยในเขตเทศบาลมี 9,799 คน (ร้อยละ 44.1) และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 12,408 คน (ร้อยละ 55.8) โดยที่สัดส่วนเพศหญิงเทียบกับชายที่อาศัยในเขตเทศบาลสูงกว่านอกเขตเทศบาล ประชากรตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสุ่มได้จากนอกเขตเทศบาลสูงกว่าภาคอื่น (ตารางที่ 8) และสัดส่วนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีในเขตเทศบาลต่ำกว่านอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 29.6 และ 33.8 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 7 จำนวนที่ตั้ง ครอบครัว และประชากร จำแนกตามจังหวัด
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

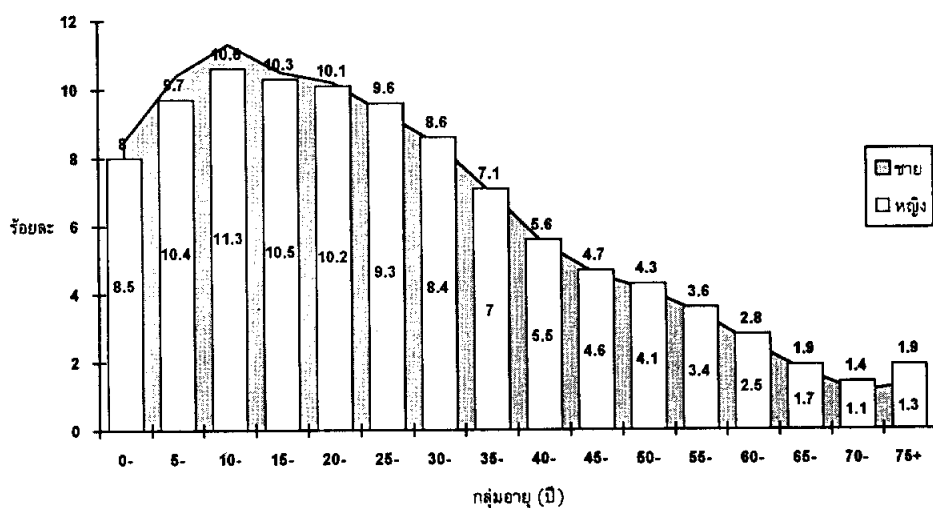
จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ครอบครัว	ประชากร	% ชาย
เลย	12	17	19	189	794	47.9
นครพนม	10	20	22	220	921	44.7
ร้อยเอ็ด	16	43	46	440	1,793	47.1
อุบลราชธานี	22	60	70	685	3,059	46.7
มหาสารคาม	11	30	34	328	1,248	47.1
ราชบุรี	9	35	41	460	1,668	43.1
ชัยนาท	7	12	14	126	449	44.3
นครปฐม	6	27	30	310	1,141	43.0
ปทุมธานี	7	16	22	231	787	42.6
น่าน	13	18	20	202	766	47.8
ตาก	8	16	18	187	665	47.2
นครสวรรค์	11	28	47	416	1,298	43.4
เพชรบูรณ์	10	29	32	314	1,163	45.7
ชุมพร	8	21	23	229	884	43.7
นครศรีธรรมราช	16	47	52	556	2,290	44.5
นราธิวาส	11	19	26	268	1,192	45.7
กรุงเทพมหานคร	35	71	-	720	2,099	44.5
รวม 17 จังหวัด	212	509	516	5,881	22,217	44.5

รูปที่ 3 สัดส่วนของประชากรตามกลุ่มอายุและเพศ เปรียบเทียบระหว่างประชากรที่สำรวจ
สถานะสุขภาพอนามัย พ.ศ. 2534 และการสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ. 2533

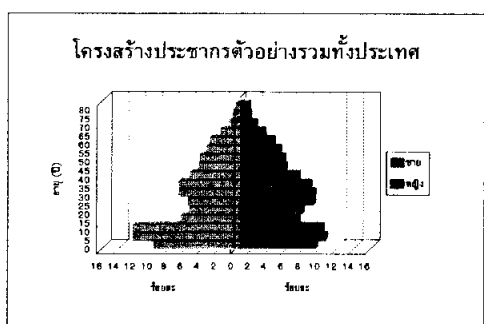
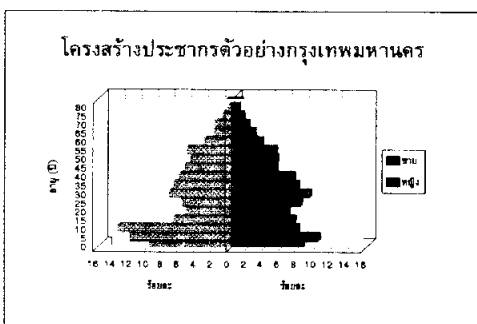
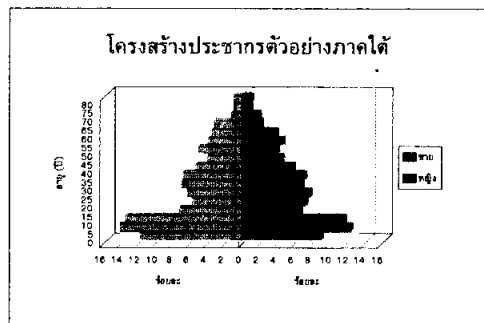
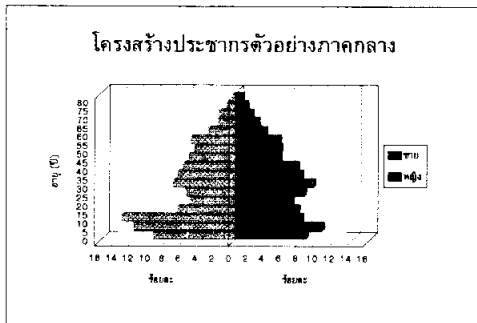
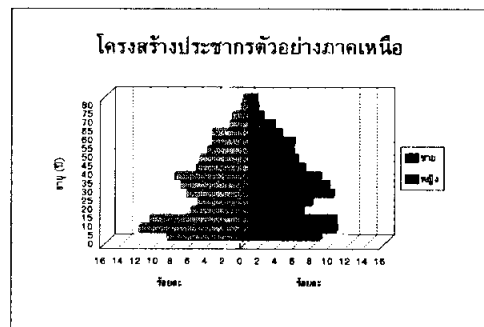
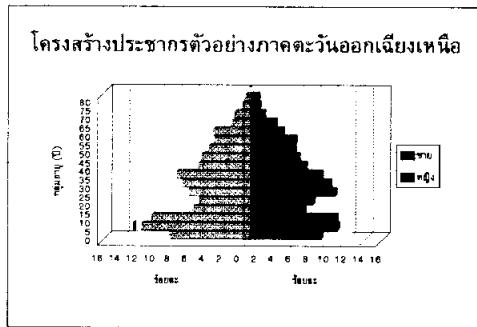
การกระจายของประชากรตามเพศและอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยพ.ศ.2534

การกระจายของประชากรตามเพศและอายุ จากสำมะโนปีพ.ศ.2533

รูปที่ 4 เปรียบเทียบโครงสร้างประชากรที่สำรวจตามรายภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 8 จำนวนและสัดส่วน (ร้อยละ) ของประชากรตัวอย่างจำแนกตามรายภาค เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม		ในเขตต่อ ชายต่อ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	นอกเขต	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	939	1,221	2,717	2,938	3,656	4,159	1:2.61	1:1.14
กลาง	831	1,201	912	1,101	1,743	2,302	1:0.99	1:1.32
เหนือ	773	937	1,002	1,170	1,775	2,107	1:1.27	1:1.18
ใต้	790	1,008	1,160	1,408	1,950	2,416	1:1.43	1:1.23
กรุงเทพมหานคร	770	1,329	-	-	770	1,329	1:0	1:1.72
รวม	4,103	5,696	5,791	6,617	9,894	12,313	1:1.27	1:1.23
สัดส่วน	1:1.36		1:1.14		1:1.23			

ตารางที่ 9 จำนวนและสัดส่วน (ร้อยละ) ของประชากรที่สำรวจ จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม		สัดส่วน
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชายต่อหญิง
0-4	450	482	580	613	1,030	1,095	1:1.06
5-9	492	507	774	735	1,266	1,242	1:0.98
10-14	483	487	784	706	1,267	1,193	1:0.94
15-24	512	724	815	1,019	1,327	1,743	1:1.31
25-34	562	1,070	797	1,066	1,359	2,136	1:1.57
35-44	557	915	785	937	1,342	1,852	1:1.38
45-54	418	617	566	650	984	1,267	1:1.29
55-64	365	521	405	509	770	1,030	1:1.34
65+	264	373	284	392	548	765	1:1.40
สัดส่วนเด็ก อายุ <15 ปี	ร้อยละ 29.6		ร้อยละ 33.8		ร้อยละ 31.9		

หมายเหตุ ไม่ทราบเพศและอายุ 1 คน และไม่ทราบที่อยู่อาศัย 1 คน

ในประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.2 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ มัธยมศึกษา (ร้อยละ 14.4) อาชีวศึกษาร้อยละ 4.6 ระดับปริญญาร้อยละ 3.6 และไม่เคยรับการศึกษา ร้อยละ 8.1 ในภาพรวมเพศชายในทุกภาคได้รับการศึกษาสูงกว่าหญิง (ตารางที่ 10) เมื่อพิจารณาประชากรเป็นรายบุคคลจะมีอาชีพแตกต่างไปจากข้อมูลของครอบครัว กล่าวคือ ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงร้อยละ 28.7 เท่านั้น แต่ก็ยังนับว่ามากกว่าอาชีพอื่นๆ รองลงมาคือบริการร้อยละ 9.7 รับจ้างร้อยละ 8.9 และไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 7.8 เมื่อเปรียบเทียบอาชีพตามรายภาค พบว่า เกือบทุกภาคประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด สูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 41.9) และในภาคใต้มีสัดส่วนของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และกลุ่มที่กำลังเรียนหนังสือมากกว่าภาคอื่นๆ (ตารางที่ 11) เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการประกอบอาชีพระหว่างหญิงและชาย ในภาพรวม เพศชายจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างในสัดส่วนสูงกว่าหญิง ส่วนเพศหญิงจะประกอบอาชีพบริการ และเป็นแม่บ้านสูงกว่าชาย (รูปที่ 5)

สำหรับสถานะสมรสในประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป แจกแจงตามรายภาคพบว่า ภาคกลางโสดมากกว่าภาคอื่น (ร้อยละ 21.2) ในขณะที่ภาคเหนือสมรสมากกว่าภาคอื่น (ร้อยละ 68.3) ส่วนกรุงเทพมหานคร จะมีสัดส่วนการแยกและหย่ามากกว่าภาคอื่นคือ แยกร้อยละ 4.6 หย่าร้อยละ 2.4 ส่วนภาคใต้มีอัตราการเป็นหม้ายสูงกว่าภาคอื่นคือร้อยละ 12.5 (ตารางที่ 12)

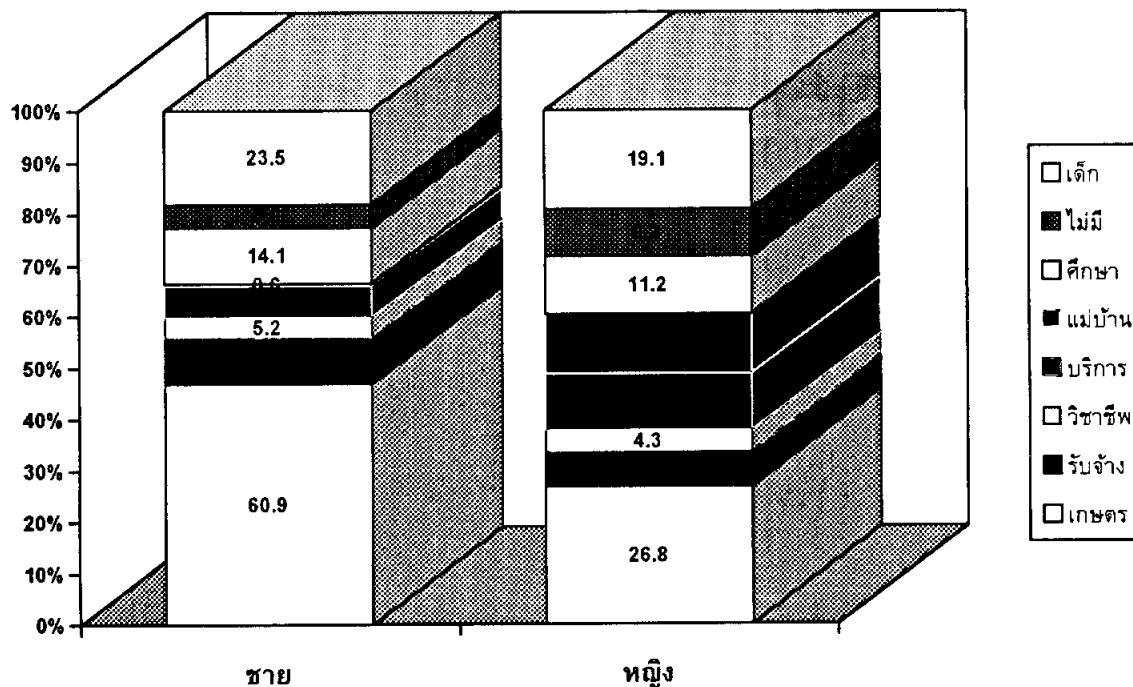
ตารางที่ 10 ร้อยละของระดับการศึกษาในประชากรตัวอย่าง จำแนกตามเพศและภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ประถม		มัธยม		อาชีว		มหาวิทยาลัย		ไม่ได้เรียน	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	69.2	72.1	23.2	17.2	2.9	3.4	2.5	3.3	1.8	4.0
กลาง	63.7	64.3	25.9	19.7	4.4	4.1	2.2	2.3	3.7	9.6
เหนือ	66.1	64.2	23.3	17.3	2.9	2.6	2.8	2.7	4.8	13.1
ใต้	59.1	59.3	28.2	22.2	4.2	4.5	2.8	2.0	5.5	11.9
กรุงเทพมหานคร	59.0	59.6	26.1	19.7	7.1	6.9	4.9	4.1	2.5	9.3
รวม	65.0	65.5	25.0	19.0	3.7	4.0	2.8	2.9	3.5	8.7

ตารางที่ 11 สัดส่วน (ร้อยละ) ของประชากรอาชีพต่างๆ จำแนกตามรายการภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาชีพ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร	รวม
วิชาชีพ	5.2	4.7	4.3	4.1	4.9	4.7
บริการ	5.7	12.7	8.9	10.6	18.5	9.7
เกษตรกรรม	41.9	19.8	33.0	22.6	0.7	28.7
รับจ้าง	3.6	15.6	8.4	8.8	15.9	8.9
แม่บ้าน	4.5	9.1	5.0	7.3	15.0	6.8
กำลังศึกษา	12.5	12.0	11.3	15.3	9.8	12.5
เด็กต่ำกว่า 5 ปี	21.1	20.2	19.8	24.5	18.1	20.9
ไม่มีอาชีพ	5.6	6.9	9.2	6.8	17.3	7.8

รูปที่ 11 จดสำรวจการประกอบอาชีพระหว่างเพศชายและหญิง
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 12 ร้อยละของสถานะสมรสของประชากรตัวอย่างอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาคและเพศ
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	โสด		สมรส		แยก		หย่า		หม้าย	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	22.3	18.7	74.4	66.6	0.6	2.5	0.4	1.7	2.2	10.5
กลาง	20.1	21.2	74.6	62.2	2.0	3.9	0.5	1.5	2.8	11.2
เหนือ	21.0	16.8	74.5	68.3	0.8	2.4	0.8	1.5	2.8	11.0
ใต้	23.1	17.5	73.3	66.3	1.2	1.2	0.8	2.4	1.6	12.5
กรุงเทพมหานคร	22.7	18.1	72.4	64.7	2.0	4.6	0.2	2.4	2.6	10.1
รวม	22.4	18.5	73.6	65.8	1.1	2.8	0.6	1.9	2.3	11.0
รวมทั้งสองเพศ	20.1		69.1		2.1		1.3		7.4	

ภาวะการเจ็บป่วยและความผิดปกติต่างๆ

3.2 การเจ็บป่วยเฉียบพลันในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ

การสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในระยะเวลา 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 22,217 คน ประชากรตัวอย่างมีอาการป่วยเฉียบพลันจำนวน 9,317 ราย หรือร้อยละ 41.9 ภาคกลางมีอัตราป่วยสูงสุดถึงร้อยละ 50.1 รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 49.2 และต่ำสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 37.3 (ตารางที่ 13)

ประชากรตัวอย่างให้ประวัติการป่วยด้วยโรคและอาการสำคัญ ทั้งหมด 105 ชนิด รวม 10,078 ครั้ง โดยที่ป่วยด้วยอาการหวัด ไข้หวัด ตัวร้อน และน้ำมูกไหล มากที่สุดถึงร้อยละ 39.0 ของการป่วยทั้งหมด รองลงมาคือ อาการปวดศีรษะ เวียนศีรษะ วิงเวียน หน้ามืด ตาลาย ร้อยละ 16.0 ซึ่งเมื่อรวมทั้งสองกลุ่มอาการนี้แล้วก็จะเกินกว่าครึ่งของการป่วยทั้งหมด (ตารางที่ 14)

เมื่อเปรียบเทียบภาวะการเจ็บป่วยเฉียบพลันระหว่างเพศแล้ว พบว่า เพศหญิงมีอัตราการเจ็บป่วยเฉียบพลันมากกว่าชาย คือเพศหญิงป่วยร้อยละ 45.1 สูงกว่าเพศชายเล็กน้อยในอัตรา 1.2 ต่อ 1 และเมื่อจำแนกตามรายภาคแล้ว พบว่าทุกภาค เพศหญิงมีอัตราป่วยสูงกว่าเพศชาย (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 13 จำนวนครั้งและอัตรา (ร้อยละ) ของการเจ็บป่วยเฉียบพลันในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ
จำแนกตามรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	จำนวนป่วย (ครั้ง)	อัตราป่วย (ร้อยละ)
รวมทั้งประเทศ	9,317	41.9
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,913	37.3
กลาง	2,027	50.1
เหนือ	1,682	43.2
ใต้	1,664	38.1
กรุงเทพมหานคร	1,031	49.2

ตารางที่ 14 จำนวน (ครั้ง) สัดส่วน (ร้อยละ) และอัตรา (ต่อ 100) ของโรคหรืออาการเจ็บพลันที่สำคัญ ในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

โรคหรืออาการเจ็บพลัน	จำนวน ครั้ง	สัดส่วน ร้อยละ	อัตรา ต่อ 100
หวัด ไข้หวัด ตัวร้อน และน้ำมูกไหล	3,929	39.0	17.7
ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ วิงเวียน หน้ามืด ตาลาย	1,612	16.0	7.3
แน่นท้อง อาหารไม่ย่อย ท้องอืด ปวดท้อง เจ็บลิ้นปี จุกเสียด	696	6.9	3.1
ไข่ออกตุ่ม ไข้ ตัวร้อน	500	4.9	2.3
ปวดเมื่อยตามตัว ปวดกล้ามเนื้อ ปวดแขนขา	394	3.9	1.8
ไอ ไอเป็นเลือด ไอเรื้อรัง ไอและอาเจียน	324	3.2	1.5
ปวดหลัง เจ็บเส้นสันหลัง	292	2.9	1.3
ปวดตามข้อ ไขข้อ ปวดตาตุ่ม เจ็บหัวเข่า ข้อเท้า	169	1.7	0.8
ท้องเสีย ท้องร่วง ถ่ายท้อง ท้องเดิน	167	1.7	0.8
เป็นลม เหนื่อยง่าย อ่อนเพลีย ไม่มีแรง ลมดันขึ้น	140	1.4	0.6
โรคระบบกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูก อื่นๆ	138	1.4	0.6
หายใจไม่สะดวก หายใจขัด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก	137	1.4	0.6
โรคผิวหนัง ผด ผื่นคัน มีตุ่มตามตัว ผิวหนังแห้ง	122	1.2	0.5
ทอนซิลอักเสบ เจ็บคอ คออักเสบ	112	1.1	0.5
ปวดฟัน ปวดเหงือก เหงือกบวม	97	1.0	0.4
กระเพาะ กระเพาะเป็นแผล แผลเป็บติก	95	0.9	0.4
ปวดตา ตาแดง ตาอักเสบ ตาบวม	90	0.9	0.4
อาการอื่นๆ	1,064	10.5	4.8
รวม	10,078	100.0	45.4

หมายเหตุ อัตราครั้งของการป่วยทั้งหมดจากประชากร 22,217 คน

ตารางที่ 15 จำนวน (ครั้ง) และอัตรา (ร้อยละ) ของการเจ็บป่วยเจ็บพลันในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามเพศ และภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ชาย		หญิง	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
ทั่วประเทศ	3,764	38.1	5,553	45.1
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,223	33.5	1,690	40.6
กลาง	798	45.8	1,229	53.4
เหนือ	697	39.3	985	46.5
ใต้	713	36.6	951	39.4
กรุงเทพมหานคร	333	43.4	698	52.6

ในตารางที่ 16 แสดงอัตราการเจ็บป่วยตามกลุ่มอายุและภาค พบว่า อัตราการเจ็บป่วยจะสูงในกลุ่มอายุต่ำกว่า 10 ปี และลดลงในช่วงอายุ 10-54 ปี จึงกลับสูงขึ้นชัดเจนอีกครั้งในกลุ่มผู้สูงอายุ (54 ปีขึ้นไป) ในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี เพศชายจะป่วยมากกว่าเพศหญิง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ส่วนในกลุ่มอื่นๆ เพศหญิงจะป่วยมากกว่าชาย อัตราป่วยรวมทั้งประเทศสำหรับเพศชายจะป่วยสูงสุดในกลุ่ม 1-4 ปี (ร้อยละ 55.8) ต่ำสุดในกลุ่ม 15-24 ปี (ร้อยละ 28.3) ส่วนเพศหญิงจะป่วยมากที่สุดในกลุ่ม 55-64 ปี (ร้อยละ 56.0) และต่ำสุดในกลุ่ม 10-14 ปี (ร้อยละ 30.3)

ตารางที่ 16 อัตรา (ร้อยละ) ของการเจ็บป่วยเฉียบพลันที่สำคัญในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามอายุ และเพศ เป็นรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ ปี	ทั้งประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
<1	55.4	53.4	42.6	52.1	72.2	46.7	83.3	61.5	61.1	47.3	50.0	72.7
1-4	55.7	53.8	49.8	44.1	59.2	63.7	56.2	51.0	57.6	52.7	63.4	63.3
5-9	42.7	39.6	39.9	33.6	52.1	44.9	44.4	48.1	38.9	35.5	43.3	48.1
10-14	29.3	30.3	23.8	27.1	35.8	37.3	35.9	33.5	27.2	28.2	37.0	31.1
15-24	28.3	34.9	24.7	28.8	41.8	46.8	24.1	35.7	28.1	31.8	28.8	39.6
25-34	34.0	45.7	31.7	41.6	38.9	53.6	28.4	43.9	35.8	39.5	42.9	55.9
35-44	37.2	46.7	33.6	44.9	45.0	54.0	41.0	46.2	30.9	39.4	41.3	51.2
45-54	36.8	51.9	32.4	49.9	41.1	54.7	38.7	57.2	37.3	43.3	42.2	56.7
55-64	40.5	56.0	36.7	55.0	64.4	62.1	46.7	56.9	35.4	48.5	38.0	59.4
65+	49.3	55.9	43.4	54.0	64.1	67.7	51.5	56.1	41.3	48.0	49.1	53.6

เมื่อจำแนกการเจ็บป่วยเฉียบพลันตามถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า ทั้งชายและหญิงเกือบทุกกลุ่มอายุที่อาศัยในเขตเทศบาลจะมีอัตราการเจ็บป่วยเฉียบพลันสูงกว่าผู้ที่อาศัยนอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 17) และในรายภาคก็เช่นเดียวกัน ยกเว้น เพศชายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ที่อาศัยนอกเขตเทศบาลจะมีอัตราการเจ็บป่วยสูงกว่าในเขตเทศบาล (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 17 อัตรา (ร้อยละ) ของการเจ็บป่วยเฉียบพลันที่สำคัญในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามเพศ อายุ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

กลุ่มอายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
0-4	58.4	58.1	53.6	50.4
5-9	45.5	40.2	40.9	39.2
10-14	31.7	32.2	27.8	28.9
15-24	29.7	40.5	27.4	30.9
25-34	33.6	46.9	34.1	44.6
35-44	38.4	49.3	36.3	44.2
45-54	35.9	52.5	37.5	51.4
55-64	41.9	56.6	39.3	55.4
65+	49.2	54.4	48.9	57.1
ทุกอายุ	38.8	47.6	36.9	42.9

ตารางที่ 18 อัตรา (ร้อยละ) ของการเจ็บป่วยเฉียบพลันที่สำคัญในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามภาค ถิ่นที่อาศัย และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	32.2	41.2	33.9	40.4
กลาง	47.4	54.6	44.3	52.1
เหนือ	40.5	47.1	38.4	46.1
ใต้	31.8	40.8	36.8	38.3
กรุงเทพมหานคร	43.3	52.6	-	-
รวม	38.8	47.6	36.9	42.9

ในภาพรวมของประเทศ กลุ่มแม่บ้านมีอัตราการเจ็บป่วยสูงสุด คือร้อยละ 50.1 รองลงมาคือ กลุ่มที่ไม่มีอาชีพร้อยละ 48.0 ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันในทุกภาค

โดยเฉลี่ยแล้วผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยเฉียบพลันจะต้องหยุดกิจวัตรประจำวันทั้งหมด ร้อยละ 23.1 และจำนวนวันเฉลี่ยที่หยุดกิจวัตรประจำวันสำหรับการเจ็บป่วยครั้งหนึ่ง ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ คือ 4.2 วัน ครั้งที่สอง 4.7 วัน และครั้งที่สาม 13.3 วัน

ผู้ที่รายงานว่ามีอาการป่วยเฉียบพลัน จะเริ่มดูแลรักษาตนเองด้วยการซื้อยารับประทานเองมากที่สุดคือ ร้อยละ 33.0 เช่นเดียวกันกับสิ่งที่ผู้ป่วยรายงานว่าทำให้หายจากอาการเจ็บป่วยมากที่สุดคือ ซื้อยากินเองร้อยละ 35.8 สำหรับกลุ่มที่ยังคงมีอาการป่วยอยู่นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 35.7 ไม่ได้รักษาด้วยวิธีการใดเลย ผู้ป่วยที่เข้ารักษาเมื่อเริ่มมีอาการป่วยครั้งแรกเพียงร้อยละ 13.7 เท่านั้นที่ใช้บริการสถานื่อนามัย และร้อยละ 12.5 ใช้บริการจากโรงพยาบาลรัฐ ส่วนคลินิกและโรงพยาบาลเอกชนมีผู้ใช้บริการร้อยละ 16.4 และในกลุ่มที่ยังไม่หายจากอาการป่วยนั้นร้อยละ 15.5 ยังคงใช้บริการของภาครัฐ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 สัดส่วน (ร้อยละ) ของการดูแลรักษาตนเองเมื่อเกิดอาการเจ็บป่วยเฉียบพลันในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามช่วงเวลาของการเจ็บป่วย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

วิธีการรักษา	การรักษาครั้งแรก		การรักษาที่ทำให้หาย		การรักษาในปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อยารับประทานเอง	3,329	33.0	2,313	35.8	747	19.7
ไม่ได้ทำอะไร	1,858	18.4	936	4.5	1,352	35.6
คลินิก/ร.พ.เอกชน	1,657	16.4	1,108	17.1	512	13.5
เจ้าหน้าที่อนามัย	1,383	13.7	936	14.5	359	9.5
โรงพยาบาลรัฐ	1,257	12.5	725	11.2	586	15.5
ใช้ยาสมุนไพร	119	1.2	73	1.1	64	1.7
อสม./ผสส.	116	1.1	84	1.3	22	0.6
หมอพื้นบ้าน	96	0.9	63	0.9	25	0.7
อื่นๆ	263	2.6	216	3.3	121	3.2

การดูแลรักษาอาการป่วยครั้งแรกเมื่อเริ่มเกิดอาการ

เมื่อเปรียบเทียบวิธีการรักษาครั้งแรกของประชาชนในภาคต่างๆ พบว่า ในทุกภาคประชาชนเมื่อเริ่มเกิดอาการเจ็บป่วยเฉียบพลันจะดูแลรักษาตนเองครั้งแรกด้วยการซื้อยารับประทานเอง โดยภาคใต้มีสัดส่วนการซื้อยารับประทานเองน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ คือเพียงร้อยละ 28.3 ทุกภาคยกเว้นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภาคกลาง มีสัดส่วนการใช้บริการจากโรงพยาบาลรัฐใกล้เคียงกันคือร้อยละ 13 ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร จะไปรับบริการจากโรงพยาบาลรัฐน้อยกว่าภาคอื่นๆ (ร้อยละ 9.9 และ 10.4 ตามลำดับ) ในกรุงเทพมหานคร ประชาชนนิยมใช้บริการจากคลินิก หรือโรงพยาบาลเอกชนมากที่สุด คือ ร้อยละ 25.7 ส่วนในภูมิภาคใกล้เคียงกันใน สัดส่วนร้อยละ 14-16 (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ร้อยละของการดูแลรักษาตนเองเมื่อเกิดการเจ็บป่วยเฉียบพลันในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ
จำแนกรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

วิธีการดูแลรักษาตนเอง	ทั่วประเทศ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
ซื้อยารับประทานเอง	33.0	31.5	39.4	31.3	28.3	33.8
ไม่ได้ทำอะไร	18.4	19.9	16.4	17.9	21.3	14.4
คลินิก/ร.พ.เอกชน	16.4	14.2	16.0	16.3	15.3	25.7
เจ้าหน้าที่อนามัย	13.7	14.6	11.8	14.9	15.3	10.4
โรงพยาบาลรัฐ	12.4	13.8	9.9	13.4	13.8	10.4
ใช้ยาสมุนไพร	1.1	0.7	1.4	0.8	1.5	1.8
อสม./ผสส.	1.1	1.6	0.6	1.4	1.2	0.4
หมอพื้นบ้าน	0.9	0.7	1.3	0.8	1.5	0.2
อื่นๆ	2.6	2.7	2.9	2.9	1.6	2.5

3.3 การบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ

การสำรวจประชากรทั้งหมดมีผู้ให้ประวัติว่าเกิดการบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำนวน 2,331 ราย รวม 2,464 ครั้ง อัตราการบาดเจ็บรวมร้อยละ 11.1 โดยผู้บาดเจ็บเกือบทั้งหมดร้อยละ 95.6 ได้รับบาดเจ็บเพียง 1 ครั้ง มีรายงานการบาดเจ็บ 2 ครั้ง ร้อยละ 3.0 และ 3 ครั้ง จำนวน 31 ราย (ร้อยละ 1.3)

อัตราการบาดเจ็บในเพศชายสูงกว่าหญิง (ร้อยละ 13.1 และ 9.4 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามรายภาค พบว่าสูงสุดที่ภาคกลาง (ร้อยละ 16.1) รองลงมาคือ ภาคเหนือ ร้อยละ 12.7 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร มีอัตราใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 21)

เมื่อจำแนกการบาดเจ็บตามกลุ่มอายุและเพศ พบว่า การบาดเจ็บสูงสุดในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และอัตราการบาดเจ็บลดลงตามอายุที่สูงขึ้น ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 55 ปี จะพบการบาดเจ็บในเพศชายสูงกว่าหญิง แต่หลังจากอายุ 55 ปีแล้ว จะพบในเพศหญิงสูงกว่าชาย ซึ่งการกระจายตามอายุและเพศจะคล้ายคลึงกันในทุกภาค

จากตารางที่ 22 จำแนกการบาดเจ็บตามระดับการศึกษาพบว่าในกลุ่มอายุน้อยกว่า 10 ปีนั้น จะพบการบาดเจ็บมากใกล้เคียงกันทั้งเด็กเล็กและเด็กโต ส่วนในกลุ่มอายุเกิน 10 ปีไปแล้ว พบว่า กลุ่มที่เรียนมัธยมศึกษา มีอัตราการบาดเจ็บสูงสุด คือร้อยละ 10.0 อย่างไรก็ตามการบาดเจ็บของแต่ละระดับการศึกษานี้มีความแตกต่างกันอยู่บ้างในแต่ละภาค ทั้งข้อมูลรวมทั้งประเทศและรายภาค พบอัตราการบาดเจ็บในกลุ่มอาชีพต่างๆ แตกต่างกันไปไม่มากนัก (ตารางที่ 23) การที่พบการบาดเจ็บสูงในกลุ่มเด็ก และนักเรียน/นักศึกษา จึงทำให้พบอัตราการบาดเจ็บสูงสุดในกลุ่มคนโสด

หากเปรียบเทียบอัตราการบาดเจ็บตามถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาลทั้งชายและหญิงจะมีอัตราการบาดเจ็บสูงกว่านอกเขตเทศบาลในเกือบทุกกลุ่มอายุ (ตารางที่ 24) และในเกือบทุกภาค ยกเว้น เพศหญิงในภาคใต้ที่พบผู้ที่อาศัยนอกเขตเทศบาลมีอัตราการบาดเจ็บสูงกว่ากลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาล (ตารางที่ 25)

เมื่อจำแนกอัตราการบาดเจ็บตามภาวะการดื่มสุรา พบว่าในกลุ่มที่ดื่มสุรา ไม่ว่าจะดื่มเป็นประจำนานๆ ครั้ง หรือเคยดื่มแต่หยุดแล้ว อัตราการบาดเจ็บในเพศหญิงมักจะสูงกว่าเพศชาย โดยเฉพาะในกลุ่มที่ดื่มสุราเป็นประจำส่วนในกลุ่มที่ไม่เคยดื่มสุราเลย อัตราการบาดเจ็บในเพศชายพบสูงกว่าเพศหญิง (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 21 จำนวนและอัตรา (ต่อ 100) ของการบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามรายภาค อายุและเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ และเพศ		ทั้งประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
		จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
0-4	ชาย	236	22.9	82	23.1	53	31.2	45	27.3	36	15.8	20	17.9
	หญิง	203	18.5	60	15.5	54	27.8	35	20.5	35	15.8	19	15.8
5-14	ชาย	542	21.4	165	16.5	128	28.4	124	29.1	106	19.7	19	15.7
	หญิง	320	13.1	76	8.8	86	20.4	62	14.7	72	12.2	24	17.1
15-24	ชาย	167	12.6	53	9.8	44	20.5	31	13.8	23	9.1	16	16.5
	หญิง	147	8.4	44	7.0	46	14.0	24	8.5	22	6.4	11	6.9
25-34	ชาย	130	9.6	56	11.5	21	9.0	24	9.1	19	7.4	10	8.7
	หญิง	129	6.0	34	4.8	43	10.7	24	6.0	12	3.3	16	5.9
35-44	ชาย	95	7.1	34	6.8	23	10.0	18	7.0	11	4.7	9	7.4
	หญิง	124	6.7	30	4.7	35	10.0	25	8.2	13	4.0	21	8.8
45-54	ชาย	58	5.9	19	5.2	8	4.3	20	10.8	8	4.6	3	4.2
	หญิง	95	7.5	25	6.0	32	13.1	16	7.2	9	4.3	13	7.6
55-64	ชาย	37	4.8	8	3.2	11	7.1	13	8.6	5	3.5	ไม่พบ	
	หญิง	85	8.3	15	5.0	33	16.3	16	8.6	11	5.2	10	7.5
65+	ชาย	34	6.2	8	5.0	16	15.5	7	6.9	2	1.7	1	1.6
	หญิง	59	7.7	15	6.7	19	12.3	10	7.7	8	5.1	7	7.2
รวม	ชาย	1,299	13.1	425	11.6	304	17.4	282	15.9	210	10.8	78	10.1
	หญิง	1,162	9.4	299	7.2	348	15.1	212	10.0	182	7.5	121	9.1
	รวม*	2,464	11.1	724	9.3	652	16.1	494	12.7	395	9.0	199	9.5

*รวมไม่ทราบข้อมูล

การศึกษา	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ <10 ปี												
ไม่ถึงเกณฑ์	468	20.3	159	19.3	111	29.9	83	22.5	79	14.9	36	16.9
กำลังเรียน	443	19.5	104	12.9	121	28.2	95	24.2	94	19.5	29	18.4
ไม่ได้เรียน	9	18.0	1	14.3	6	35.3	1	12.5	1	6.7	ไม่พบ	
รวม	920	19.9	264	16.1	238	29.1	179	23.2	174	16.9	65	17.2
อายุ 10 ปีขึ้นไป												
ประถมศึกษา	1,032	8.5	312	6.6	286	12.9	222	10.3	138	6.7	74	7.2
มัธยมศึกษา	253	10.0	66	8.7	66	13.9	46	11.9	49	8.1	26	8.5
อาชีวศึกษา	70	8.6	16	6.7	24	15.6	10	10.2	6	3.4	14	9.7
มหาวิทยาลัย	48	7.7	22	9.6	7	7.7	8	7.5	4	3.8	7	7.5
ไม่ได้เรียน	105	7.4	11	4.7	31	10.9	29	8.0	21	5.3	13	9.1
รวม	1,544	8.8	460	7.5	414	12.8	315	10.1	221	6.7	134	7.8
รวมทั้งหมด*	2,464	11.1	724	9.3	652	16.1	494	12.7	395	9.0	199	9.5
*รวมไม่ทราบข้อมูล												

[illegible]

ตารางที่ 24 อัตรา (ต่อ 100) ของการบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามเพศ อายุ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

กลุ่มอายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
0-4	22.9	18.0	21.4	16.6
5-9	26.8	16.4	18.9	13.5
10-14	19.9	12.1	17.9	11.0
15-24	14.4	8.7	9.3	7.7
25-34	8.2	7.5	9.0	4.6
35-44	7.9	7.0	6.0	6.2
45-54	4.1	8.1	6.4	6.5
55-64	4.4	9.2	5.7	7.1
65+	5.7	8.6	5.6	5.6
รวม	13.0	9.9	11.8	8.5

ตารางที่ 25 อัตรา (ต่อ 100) ของการบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามรายการ ถิ่นที่อาศัย และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	12.1	7.4	10.2	6.8
กลาง	17.4	15.9	16.4	13.5
เหนือ	15.9	10.7	14.0	9.5
ใต้	11.0	7.2	4.5	9.9
กรุงเทพมหานคร	9.8	8.4	-	-

ตารางที่ 26 จำนวนและอัตรา (ต่อ 100) ของการบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายนาม และประวัติการดื่มสุรา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

การดื่มสุรา/เพศ	ทั้งประเทศ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
ประจำ ชาย	63	8.3	21	9.6	17	10.0
หญิง	28	18.2	6	27.3	13	23.2
นานครั้ง ชาย	254	7.7	93	6.5	56	10.8
หญิง	192	9.0	53	6.9	61	12.9
หยุดดื่ม ชาย	79	8.1	27	7.5	20	10.4
หญิง	77	9.9	15	7.9	43	13.8
ไม่เคย ชาย	346	13.5	93	11.8	80	16.7
หญิง	468	6.8	119	5.0	124	12.1
รวม ชาย	742	9.8	234	8.3	173	12.7
หญิง	765	7.7	193	5.7	241	12.9
รวมทั้งหมด*	1,544	8.8	460	7.5	414	12.8

*รวมไม่ทราบข้อมูล

สาเหตุของการบาดเจ็บ

จากตารางที่ 27 พบว่า รายงานการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้มสูงที่สุด (ร้อยละ 40.2) รองลงไปได้แก่ ของมีคมบาด (ร้อยละ 29.5) การบาดเจ็บจากยานพาหนะ (ร้อยละ 11.2) และการบาดเจ็บจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน (ร้อยละ 10.5) ซึ่งอัตราความชุกของการบาดเจ็บ จำแนกตามสาเหตุนี้มีลักษณะคล้ายกันในทุกภาค

เมื่อจำแนกสาเหตุของการบาดเจ็บตามอายุและเพศ (ตารางที่ 28) พบสาเหตุการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้มสูงที่สุดในกลุ่มเด็กเล็ก 0-4 ปี และรองลงไปในกลุ่มเด็ก 5-14 ปี และพบเพศชายมีอัตราสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้สูงอายุ 55 ปีขึ้นไป ซึ่งพบเพศหญิงมีอัตราการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้มสูงกว่าเพศชาย ส่วนการบาดเจ็บจากของมีคมบาด พบสูงสุดในกลุ่มเด็ก 5-14 ปี และพบเพศชายมีอัตราสูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย ส่วนการบาดเจ็บจากยานพาหนะและจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานพบในกลุ่ม 15-24 ปี สูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ และพบเพศชายมีอัตราการบาดเจ็บสูงกว่าเพศหญิงเช่นเดียวกัน สำหรับสถานที่เกิดเหตุ นั้น พบว่าร้อยละ 60.9 บาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้ม และร้อยละ 66.9 ของการบาดเจ็บจากของมีคมบาด เกิดภายในบ้านหรือบริเวณบ้าน ส่วนการบาดเจ็บจากยานพาหนะร้อยละ 73.6 เกิดบนถนน การบาดเจ็บจากอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน พบว่าเกิดภายในบ้านร้อยละ 32.3 เกิดขึ้นในบริเวณบ้านร้อยละ 16.8 และในทุ่งนา/ไร่ ร้อยละ 23.2

ตารางที่ 27 จำนวนและสัดส่วน (ต่อ 100) ของการบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายการ และสาเหตุของการบาดเจ็บ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

สาเหตุ	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
พลัดตกหกล้ม	990	40.2	274	37.8	286	39.9	207	41.9	176	44.6	47	35.1
ของมีคมบาด	726	29.5	174	24.0	212	29.6	169	34.2	133	33.7	38	28.4
ยานพาหนะ	276	11.2	85	11.7	79	11.0	58	11.7	32	8.1	22	16.4
การทำงาน	258	10.5	119	16.4	64	8.9	33	6.7	28	7.1	14	10.4
สัตว์มีพิษ	92	3.7	31	4.3	40	5.6	12	2.4	8	2.0	1	0.7
ถูกไฟไหม้/น้ำร้อน	59	2.4	17	2.3	16	2.2	9	1.8	7	1.8	10	7.5
การเล่นกีฬา	53	2.2	20	2.8	18	2.5	5	1.0	9	2.3	1	0.7
ตกน้ำ/จมน้ำ	5	0.2	1	0.1	1	0.1	1	0.2	1	0.3	1	0.7
ไฟฟ้าช็อต	5	0.2	3	0.4	1	0.1	ไม่พบ		1	0.3	ไม่พบ	
รวมทั้งหมด	2,464		724		717		494		395		134	

ตารางที่ 28 จำนวนและอัตรา (ต่อ 100) ของการบาดเจ็บในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ จำแนกตามสาเหตุ อายุและเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ และเพศ	พลัดตกหกล้ม		ของมีคมบาด		ยานพาหนะ		การทำงาน		อื่นๆ		
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	
0-4	ชาย	188	18.3	24	2.3	6	0.6	5	0.5	13	1.3
	หญิง	140	12.8	36	3.3	9	0.8	6	0.5	12	1.1
5-14	ชาย	261	10.3	134	5.3	70	2.8	41	1.6	36	1.4
	หญิง	149	6.1	111	4.6	22	0.9	12	0.5	26	1.1
15-24	ชาย	23	1.7	42	3.2	39	2.9	38	2.9	25	1.9
	หญิง	23	1.3	61	3.5	26	1.5	15	0.9	22	1.3
25-54	ชาย	41	1.1	104	2.8	53	1.4	64	1.7	21	0.6
	หญิง	87	1.7	140	2.7	43	0.8	41	0.8	37	0.7
55+	ชาย	19	1.4	26	2.0	4	0.3	16	1.2	6	0.5
	หญิง	59	3.3	48	2.7	4	0.2	17	0.9	16	0.9
รวม	ชาย	532	5.4	330	3.3	172	1.7	164	1.7	101	1.0
	หญิง	458	3.7	396	3.2	104	0.8	91	0.7	113	0.9
รวมทั้งหมด*		990	4.5	726	3.3	276	1.2	258	1.2	214	1.0

*รวมไม่ทราบข้อมูล

3.4 ภาวะโภชนาการ

การสำรวจภาวะโภชนาการจากการวัดส่วนสูงและชั่งน้ำหนักในครอบครัวตัวอย่าง 17 จังหวัดทั่วประเทศรวม 214 อำเภอ 509 ตำบล 5,881 ครัวเรือนจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 23,884 คน สํารวจได้ทั้งสิ้น 22,217 คน อัตราความสำเร็จของการสำรวจเป็นร้อยละ 93.0 จากเป้าหมาย ผลการสำรวจตามกลุ่มอายุต่างๆ มีดังนี้

3.4.1 ภาวะโภชนาการในกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี

จากการชั่งน้ำหนักประชากรตัวอย่างอายุต่ำกว่า 20 ปี ทั้งหมด 8,651 คน เมื่อใช้เกณฑ์วัดภาวะโภชนาการในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดย Modified Gomez และในกลุ่มอายุ 5-20 ปี ใช้ค่าน้ำหนัก Percentile 10 มีประชากรที่มีภาวะโภชนาการปกติ ร้อยละ 82.6 มีภาวะทุพโภชนาการระดับ 1 ร้อยละ 15.9 ระดับ 2 ร้อยละ 0.8 และระดับ 3 ร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 29) เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุแล้วพบว่า กลุ่มอายุน้อยกว่า 1 ปี เป็นกลุ่มที่มีภาวะโภชนาการปกติมากที่สุดคือ ร้อยละ 97.8 รองลงมาคือ 15-19 ปี ร้อยละ 91.2 กลุ่มอายุ 1-4 ปี เป็นกลุ่มที่มีภาวะทุพโภชนาการมากที่สุด คือ มีภาวะโภชนาการปกติเพียงร้อยละ 72.0 ภาวะทุพโภชนาการระดับ 1 ร้อยละ 22.0 ระดับ 2 ร้อยละ 1.1 และระดับ 3 ถึงร้อยละ 2.6 เมื่อจำแนกตามเพศ ทั้งภาวะโภชนาการปกติ และทุพโภชนาการ ทั้งเพศชายและหญิงใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 30)

อัตราทุพโภชนาการในกลุ่มนี้ทั้งเพศชายและหญิงที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล สูงกว่ากลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาลอย่างชัดเจนในทุกกลุ่มอายุ (ตารางที่ 31) และในทุกภาค โดยเฉพาะในภาคเหนือ ยกเว้นเพศชายในภาคกลางเท่านั้นที่พบว่า กลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาลมีอัตราทุพโภชนาการสูงกว่านอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 29 อัตรา (ร้อยละ) ของภาวะโภชนาการในประชากรอายุต่ำกว่า 20 ปี จำแนกตามกลุ่มอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ปกติ จำนวน	ร้อยละ	ระดับ 1 จำนวน	ร้อยละ	ระดับ 2 จำนวน	ร้อยละ	ระดับ 3 จำนวน	ร้อยละ	รวม จำนวน	ร้อยละ
<1	265	97.8	4	1.5	ไม่พบ		2	0.7	271	100.0
1-4	1,336	72.1	409	22.1	61	3.3	48	2.6	1,854	100.0
รวม <5	1,601	75.3	413	19.4	61	2.9	50	2.3	2,125	100.0
5-9	2,041	81.4	452	13.0	10	0.4	5	0.2	2,508	100.0
10-14	2,086	84.8	374	15.2	ไม่ได้จำแนก		ไม่ได้จำแนก		2,460	100.0
15-19	1,421	91.2	137	8.8	ไม่ได้จำแนก		ไม่ได้จำแนก		1,558	100.0
รวม <20	7,149	82.6	1,376	15.9	71	0.8	55	0.6	8,651	100.0

ตารางที่ 30 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ของภาวะโภชนาการในประชากรอายุต่ำกว่า 20 ปี จำแนกตามเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

เพศ	ปกติ		ระดับ 1		ระดับ 2		ระดับ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	3,550	82.9	665	15.5	35	0.8	28	0.6	4,278	100.0
หญิง	3,599	82.3	711	16.2	36	0.8	27	0.6	4,373	100.0
รวม	7,149	82.6	1,376	15.9	71	0.8	55	0.6	8,651	100.0

ตารางที่ 31 อัตรา (ร้อยละ) ทุพโภชนาการในประชากรอายุต่ำกว่า 20 ปี จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

กลุ่มอายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
0-4	20.9	21.6	24.8	29.7
5-9	16.1	16.6	19.4	20.9
10-14	12.2	13.1	17.7	15.9
15-19	6.7	8.2	10.0	9.1
รวม	14.0	15.4	18.5	19.3

ตารางที่ 32 อัตรา (ร้อยละ) ทุพโภชนาการในประชากรอายุต่ำกว่า 20 ปี จำแนกตามรายภาค ถิ่นที่อาศัย และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	11.1	12.4	19.7	20.9
กลาง	15.3	18.2	12.2	20.7
เหนือ	16.2	10.5	19.9	21.9
ใต้	16.7	17.7	19.3	20.0
กรุงเทพมหานคร	15.4	12.9	-	-

เมื่อจำแนกตามอาชีพในกลุ่มอายุระหว่าง 10-20 ปี ยกเว้นกลุ่มที่ไม่ทราบอาชีพ และกลุ่มวิชาชีพ ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างน้อยแล้ว กลุ่มแม่บ้านมีภาวะทุพโภชนาการสูงที่สุดคือ ร้อยละ 17.1 รองลงมาคือกลุ่มที่ไม่มีอาชีพมีภาวะทุพโภชนาการร้อยละ 14.5 และกลุ่มที่กำลังศึกษามีภาวะทุพโภชนาการร้อยละ 12.5 (ตารางที่ 33)

ในกลุ่มที่อายุน้อยกว่า 10 ปี (ยกเว้นกลุ่มที่ไม่ทราบข้อมูลการศึกษา) พบว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษามีภาวะทุพโภชนาการมากที่สุด คือ มีระดับ 1 ร้อยละ 26.0 ระดับ 2 ร้อยละ 2.0 และระดับ 3 ร้อยละ 4.0 รองลงมาคือเด็กก่อนวัยเรียนมีภาวะทุพโภชนาการระดับ 1 ร้อยละ 21.0 ระดับ 2 ร้อยละ 2.7 และระดับ 3 ร้อยละ 1.9 (ตารางที่ 34) เช่นเดียวกันในกลุ่มอายุ 10-20 ปี กลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษามีภาวะทุพโภชนาการมากที่สุด คือร้อยละ 26.8 รองลงมาคือ กลุ่มประถมศึกษาร้อยละ 14.6 (รูปที่ 6)

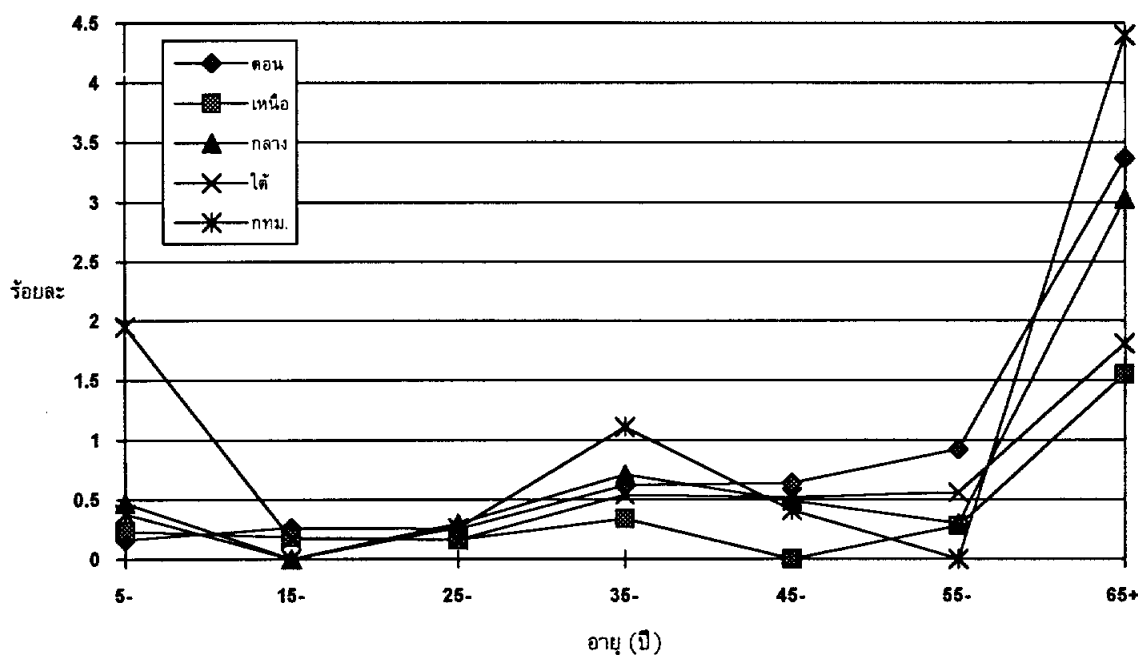
ตารางที่ 33 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ของภาวะโภชนาการในกลุ่มอายุ 10-20 ปี จำแนกตามอาชีพ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาชีพ	ปกติ		ทุพโภชนาการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิชาชีพ	11	100.0	ไม่พบ	ไม่พบ	11	100.0
บริการ	116	88.5	15	11.4	131	100.0
เกษตร	655	90.2	71	9.8	726	100.0
รับจ้าง	181	89.1	22	10.8	203	100.0
แม่บ้าน	63	82.9	13	17.1	76	100.0
กำลังศึกษา	1,935	87.5	277	12.5	2,212	100.0
ไม่มีอาชีพ	159	85.5	2	14.5	186	100.0
ไม่ทราบ	3	50.0	3	50.0	6	100.0
รวม	3,123	87.9	428	12.0	3,551	100.0

ตารางที่ 34 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ของภาวะโภชนาการในกลุ่มอายุต่ำกว่า 10 ปี จำแนกตามระดับการศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

การ ศึกษา	ปกติ		ระดับ 1		ระดับ 2		ระดับ 3		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนวัยเรียน	1,716	74.3	485	21.0	64	2.7	44	1.9	2,309	100.0
กำลังศึกษา	1,887	83.2	365	16.1	6	0.2	9	0.4	2,267	100.0
ไม่เข้าศึกษา	34	68.0	13	26.0	1	2.0	2	4.0	50	100.0
ไม่ทราบ	5	71.4	2	28.9	0	0.0	0	0.0	7	100.0
รวม	3,642	78.6	865	12.6	71	1.5	55	1.2	4,633	100.0

รูปที่ 20 อัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติของการมองเห็นทั้ง 2 ข้าง ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

3.6.3 ความผิดปกติในการได้ยินหรือการสื่อความหมาย

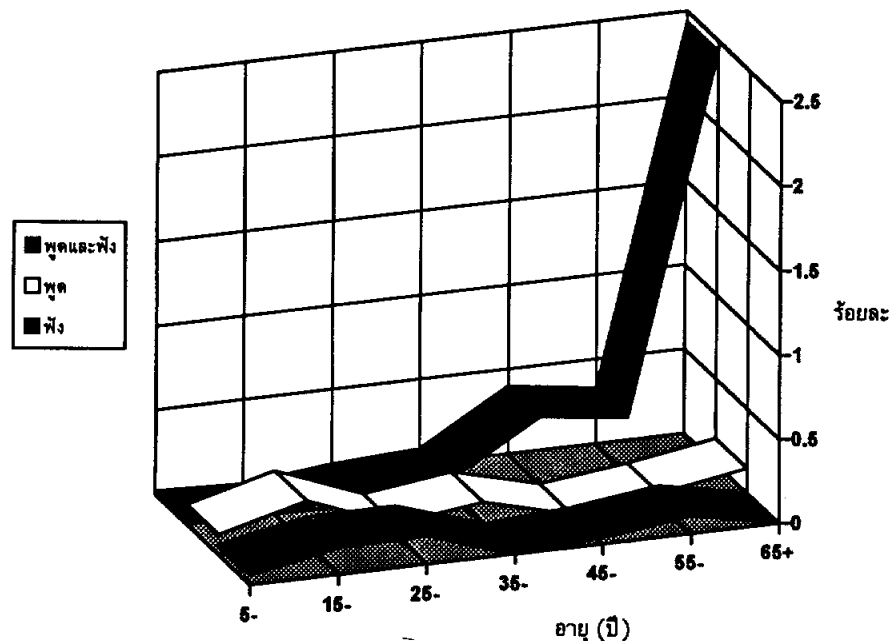
จากตารางที่ 53 จะมีผู้ที่มีความผิดปกติในการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ประเภทเดียวรวม 53 ราย (อัตราร้อยละ 0.3) และผู้ที่มีความผิดปกติประเภทนี้ร่วมกับความผิดปกติประเภทอื่นอีก 40 ราย รวม 93 ราย (อัตราร้อยละ 0.5 ของประชากรทั้งหมด) ทั้งนี้แยกได้ว่าเป็นผู้ที่มีความผิดปกติในการได้ยินอย่างเดียว 53 ราย (อัตรา 2.6 ต่อประชากร 1,000 คน) ผู้ที่มีความผิดปกติในการพูดอย่างเดียว 23 ราย (อัตรา 1.1 ต่อพัน) และผู้ที่มีความผิดปกติทั้งการได้ยินและการพูดร่วมกัน 17 ราย (อัตรา 0.8 ต่อพัน)

ตารางที่ 53 จำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 1000 คน) ของความผิดปกติทางการได้ยิน/การสื่อความหมาย ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ผิดปกติ	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้ยิน	53	2.6	22	3.1	4	1.1	6	1.7	15	3.8	6	3.2
พูด	23	1.1	4	0.6	4	1.1	5	1.4	7	1.8	3	1.6
ทั้งสอง	17	0.8	6	0.8	ไม่พบ		5	1.4	6	1.5	ไม่พบ	
รวม	93	4.5	32	4.5	8	2.2	46	4.5	28	7.1	9	4.8

ในภาพรวมรายอายุ พบว่าผู้สูงอายุจะมีปัญหาในการได้ยินมากที่สุด (รูปที่ 21) เมื่อพิจารณาตามภาคและอายุ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปในเกือบทุกภาค จะพบความผิดปกติในเรื่องการได้ยินมากที่สุด สูงในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอัตราร้อยละ 4.0 และ 3.9 โดยลำดับ และหากพิจารณาเฉพาะผู้ที่มีความผิดปกติทางการพูด จะพบมากในช่วงอายุน้อย คือ 15-24 ปี โดยเฉพาะในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่เนื่องจากจำนวนข้อมูลจำแนกรายภาคและอายุน้อย จึงอาจไม่สามารถสรุปผลที่ชัดเจนได้จากการสำรวจครั้งนี้

รูปที่ 21 อัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติในการได้ยิน/สื่อความหมายในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

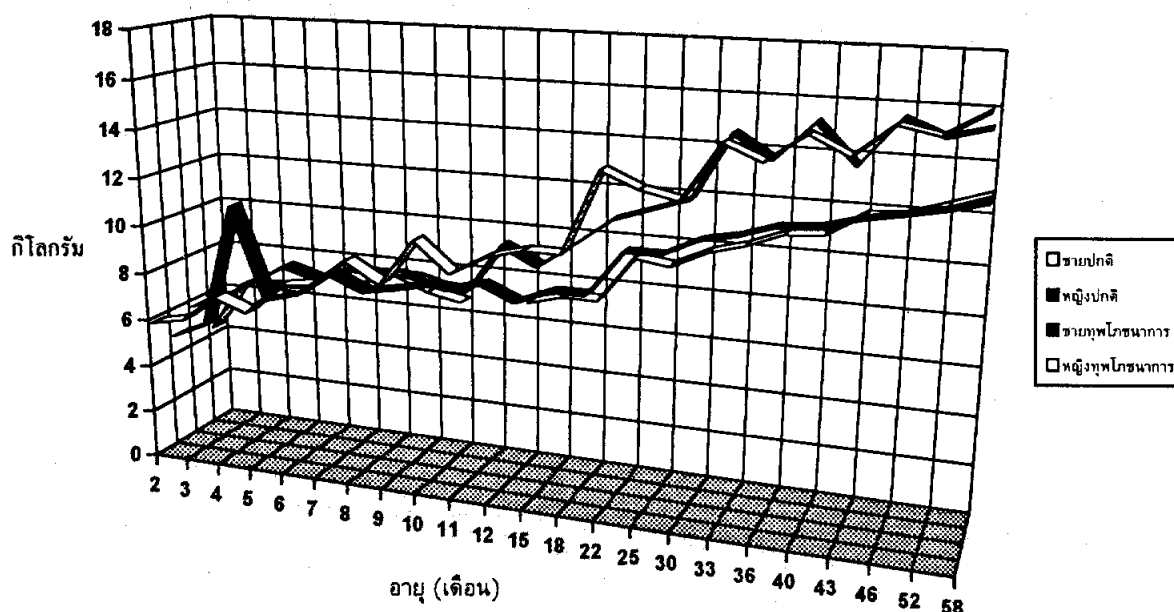
3.6.4 ปากแหว่ง-เพดานโหว่จากการตรวจร่างกายทุกอายุ

จากการตรวจร่างกายเพื่อค้นหาภาวะปากแหว่ง-เพดานโหว่ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ในประชากรทุกอายุจำนวน 20,089 คน พบผู้ที่มีปากแหว่ง 3 ราย เพดานโหว่อย่างเดี่ยว 3 ราย และปากแหว่งร่วมกับเพดานโหว่ 36 ราย และปากแหว่งเพดานโหว่ร่วมกับความผิดปกติอื่นๆอีก 6 ราย รวมผู้มีความผิดปกติในลักษณะนี้ทั้งหมด 48 ราย หรืออัตราร้อยละ 0.2 พบอัตราสูงสุดในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยลำดับ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งมีอายุน้อยกว่า 5 ปี (ตารางที่ 54 และ 55)

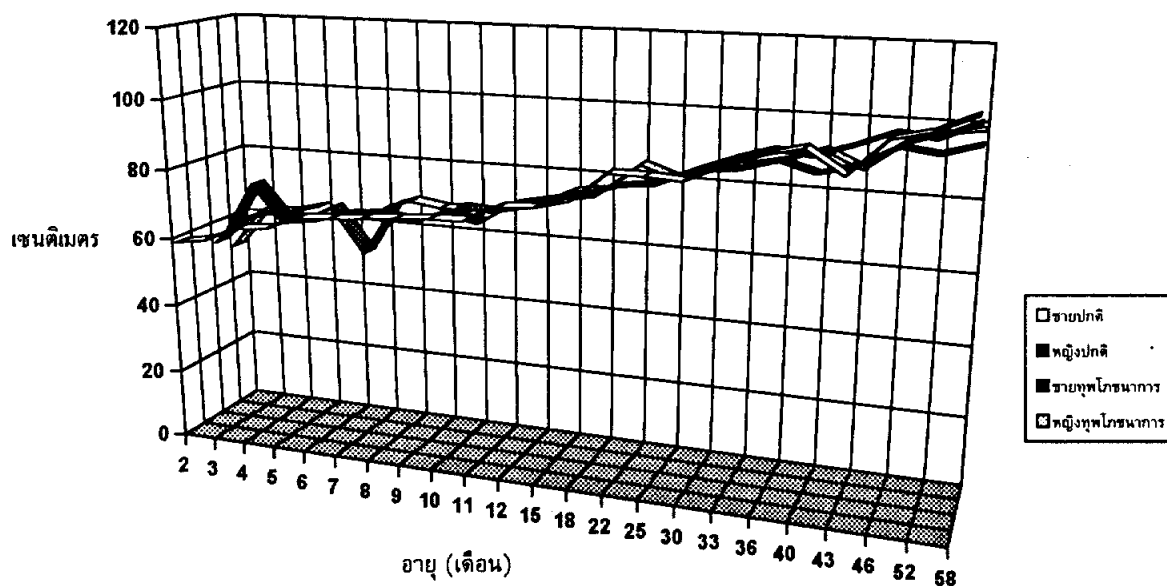
น้ำหนักและส่วนสูงเฉลี่ยของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีภาวะโภชนาการปกติ กับทุพโภชนาการ ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศ แต่มีความแตกต่างของน้ำหนักอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มที่ปกติและกลุ่มทุพโภชนาการ (รูปที่ 7) สำหรับส่วนสูงไม่มีความแตกต่างชัดเจนทั้งระหว่างเพศ และระหว่างภาวะโภชนาการ (รูปที่ 8)

ในกลุ่มอายุ 5-19 พบว่า เพศหญิงเริ่มมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำกว่าเพศชายเมื่ออายุย่างเข้าวัยรุ่น คือ อายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งในกลุ่มที่โภชนาการปกติ และทุพโภชนาการ และกลุ่มทุพโภชนาการมีน้ำหนักต่ำกว่าเด็กปกติอย่างชัดเจน (รูปที่ 9) สำหรับส่วนสูงนั้นก็พบความแตกต่างคล้ายคลึงกับน้ำหนัก (รูปที่ 10)

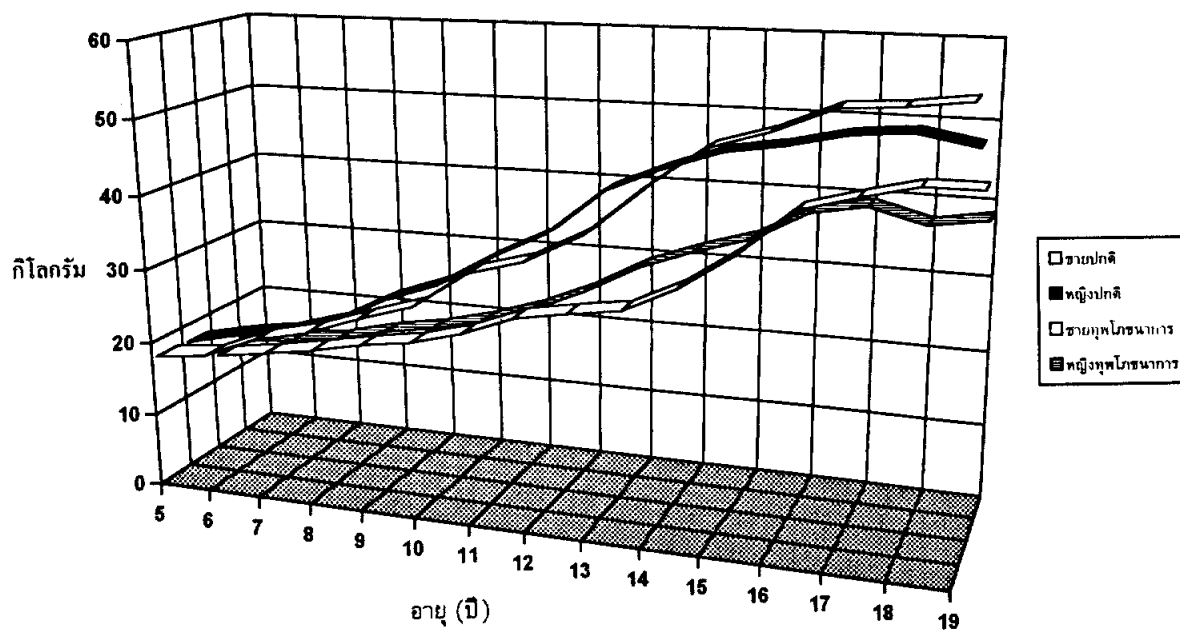
รูปที่ 7 น้ำหนักเฉลี่ย (กิโลกรัม) ของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เปรียบเทียบระหว่างภาวะโภชนาการ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

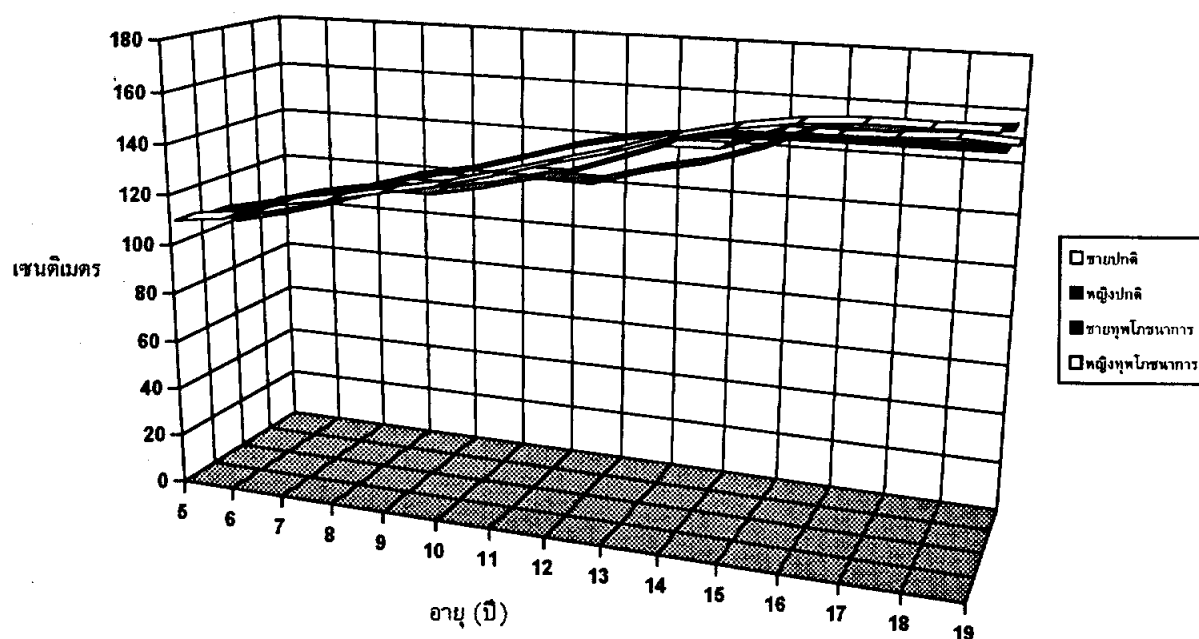
รูปที่ 8 ส่วนสูง (เซนติเมตร) ของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เปรียบเทียบระหว่างเพศ และภาวะโภชนาการ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 9 น้ำหนักเฉลี่ย (กิโลกรัม) ของเด็กอายุ 5-19 ปี จำแนกตามเพศ และภาวะโภชนาการ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 10 ส่วนสูงเฉลี่ย (เซนติเมตร) ของเด็กอายุ 5-19 ปี จำแนกตามเพศ และภาวะโภชนาการ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

3.4.2 ภาวะโภชนาการในประชากรอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

ผลการสำรวจภาวะโภชนาการโดยการวัดมวลน้ำหนัก Body Mass Index (BMI 4 Classes) จากการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของประชากรอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปจำนวน 13,300 คน พบว่า มีประชากรที่มีมวลน้ำหนัก (Body Mass Index) ต่ำกว่าปกติร้อยละ 27.8 ในเกณฑ์ปกติร้อยละ 49.6 เกินปกติร้อยละ 16.7 และมีภาวะอ้วนร้อยละ 4.0 เพศชายมีอัตรามวลน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์สูงกว่าในเพศหญิง ส่วนเพศหญิงมีภาวะอ้วนและน้ำหนักเกินมากกว่าเพศชาย (รูปที่ 11)

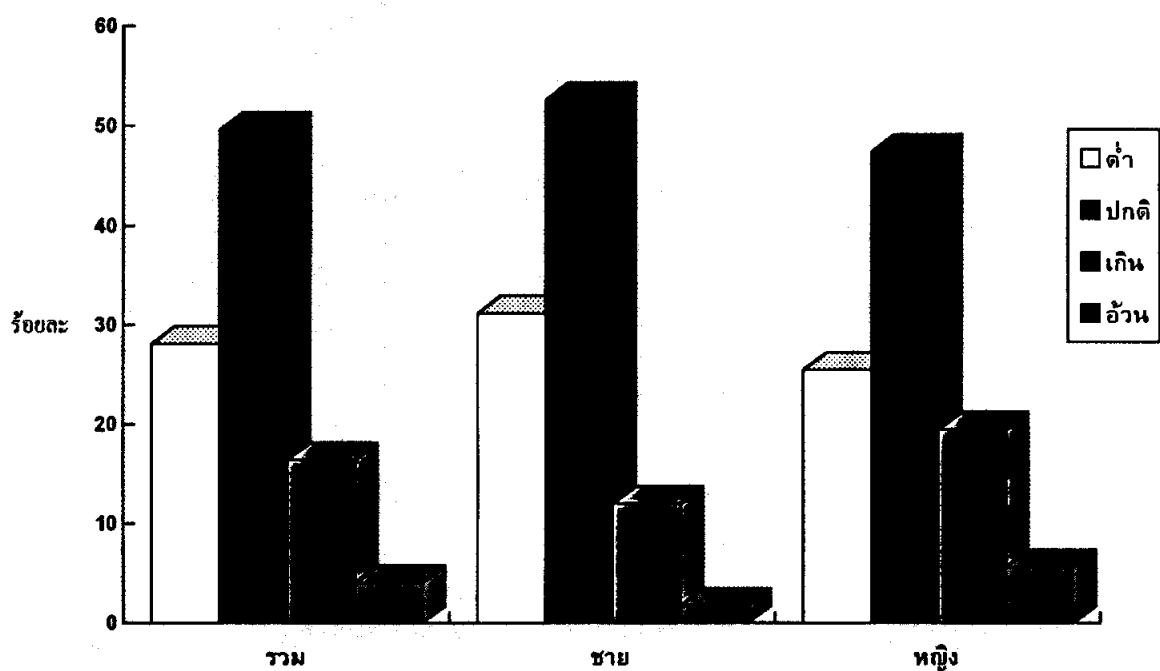
ภาวะมวลน้ำหนักต่ำกว่าปกติจะสูงในอายุน้อย และค่อยลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น จนต่ำสุดที่อายุ 45-49 ปี ซึ่งตรงข้ามกับภาวะมวลน้ำหนักเกินและอ้วน ซึ่งมีอัตราต่ำสุดในอายุ 20-24 ปี แล้วสูงขึ้นตามอายุ โดยมีอัตราสูงที่สุดในกลุ่มวัยกลางคนอายุ 50-54 ปี จึงลดลงจนภาวะน้ำหนักเกินและอ้วน พบน้อยมากในกลุ่มผู้สูงอายุ (ตารางที่ 38) เมื่อเปรียบเทียบรายภาคและเพศแล้ว พบว่า ทั้งเพศชายและหญิงมีลักษณะคล้ายกัน คือ ภาคเหนือมีภาวะมวลน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์สูงที่สุด กรุงเทพมหานคร มีภาวะมวลน้ำหนักเกิน และอ้วนมากที่สุด (ตารางที่ 39)

ประชากรที่มีอาชีพใช้แรงงานเกษตรกรรม จะมีภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์สูงกว่าในกลุ่มวิชาชีพ บริการ แม่บ้าน ส่วนกลุ่มที่ไม่มีอาชีพซึ่งส่วนใหญ่คือผู้สูงอายุจะมีภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์สูง (ตารางที่ 40)

ประชากรตัวอย่างทั้งชายและหญิงที่อาศัยนอกเขตเทศบาลจะมีภาวะมวลน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์สูงกว่ากลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาลแต่มีอัตราการมีมวลน้ำหนักเกินและภาวะอ้วน ต่ำกว่ากลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาล โดยเฉพาะเพศหญิงในเขตเทศบาลจะมีภาวะอ้วนถึงร้อยละ 7.9 และเมื่อรวมกับภาวะน้ำหนักเกินแล้ว ก็พบว่า หญิงในเขตเทศบาลประมาณ 1 ใน 3 จะมีปัญหาภาวะน้ำหนักเกินปกติ (ตารางที่ 41) เมื่อเปรียบเทียบกับรายภาค และถิ่นที่อาศัยในกลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกินและอ้วน จะพบว่า ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร มีภาวะน้ำหนักเกินและอ้วนสูงกว่าภาคอื่นๆ อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเพศหญิง (ตารางที่ 42)

น้ำหนักและส่วนสูงเฉลี่ยของหญิงจะต่ำกว่าเพศชายในทุกกลุ่มอายุ จะเห็นว่าประชากรที่สูงอายุจะมีแนวโน้มของการมีภาวะมวลน้ำหนักต่ำมากกว่ากลุ่มที่อายุน้อยกว่า (รูปที่ 12)

รูปที่ 11 อัตรา (ร้อยละ) ของภาวะมวลน้ำหนัก (BMI 4 Classes) ในกลุ่มอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 38 อัตรา (ร้อยละ) ของภาวะมวลน้ำหนัก (BMI 4 Classes) ในประชากรอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป จำแนกตามอายุและเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ชาย				หญิง				รวม			
	ต่ำ	ปกติ	สูง	อ้วน	ต่ำ	ปกติ	สูง	อ้วน	ต่ำ	ปกติ	สูง	อ้วน
20-24	38.8	56.5	4.3	0.3	37.5	53.7	7.0	1.8	37.3	53.7	5.8	1.2
25-29	33.9	59.9	5.9	0.3	27.3	55.7	13.4	3.6	29.2	56.0	10.4	2.3
30-34	29.0	58.2	11.9	1.0	24.1	54.9	16.0	5.0	25.7	55.6	14.2	3.3
35-39	25.7	58.9	12.5	2.9	20.3	50.8	22.6	6.2	22.2	53.1	18.0	4.8
40-44	26.5	55.3	15.6	2.7	16.5	47.4	27.6	8.4	20.4	49.9	22.2	5.9
45-49	28.5	51.2	17.6	2.6	16.1	47.8	27.7	8.4	21.2	48.5	22.9	5.8
50-54	29.3	51.1	16.5	3.0	20.3	42.2	29.0	8.4	23.7	45.1	23.2	6.0
55-59	34.4	45.5	18.3	1.8	26.0	42.3	25.6	6.1	29.2	43.2	22.3	4.3
60-64	35.1	50.4	12.3	2.2	31.1	40.1	21.9	6.8	32.4	44.0	17.3	4.7
65-69	36.4	48.3	14.0	1.3	35.0	37.9	20.4	6.7	34.6	41.1	17.1	4.2
70-74	49.3	39.9	10.8	ไม่พบ	40.0	33.0	22.0	5.0	42.3	34.5	16.6	2.8
75-79	55.6	33.3	11.1	ไม่พบ	50.4	37.0	8.4	4.2	50.2	33.8	9.1	2.3
80-84	69.2	23.1	7.7	ไม่พบ	51.4	32.9	12.9	2.9	54.3	27.6	10.3	1.7
85-89	68.8	25.0	6.3	ไม่พบ	63.2	31.6	5.3	ไม่พบ	59.0	25.6	5.1	ไม่พบ
90-94	ไม่พบ	100.0	ไม่พบ	ไม่พบ	100.0	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	62.5	37.5	ไม่พบ	ไม่พบ
95+	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	66.7	33.3	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
รวม	31.7	52.6	12.0	1.7	25.5	47.5	19.5	5.6	27.8	49.6	16.7	4.0

ตารางที่ 39 อัตรา (ร้อยละ) ของภาวะมวลน้ำหนัก (BMI 4 Classes) ในกลุ่มอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุและเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	น้ำหนักต่ำ		น้ำหนักปกติ		น้ำหนักเกิน		อ้วน	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	30.9	28.5	55.4	49.9	10.4	16.4	1.6	3.9
กลาง	27.6	19.4	52.0	46.9	16.9	24.1	1.9	8.2
เหนือ	36.6	31.6	50.6	44.0	8.5	15.9	1.0	4.7
ใต้	34.1	25.0	49.8	47.7	11.7	20.4	2.0	5.0
กรุงเทพมหานคร	24.7	15.0	52.6	48.4	20.4	26.7	2.3	10.0

ตารางที่ 40 อัตรา (ร้อยละ) ของภาวะมวลน้ำหนัก (BMI 4 Classes) ในประชากรอายุ 20 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาชีพ	ต่ำกว่าปกติ		ปกติ		มากกว่าปกติ		อ้วน		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
วิชาชีพ	225	25.0	582	57.1	152	14.9	31	3.0	1,020
บริการ	325	16.4	962	48.6	551	27.9	141	7.1	1,979
เกษตรกรรม	1,822	32.8	2,933	52.8	671	12.1	125	2.3	5,551
รับจ้าง	517	29.9	921	53.3	235	13.6	56	3.2	1,729
แม่บ้าน	282	20.1	661	47.2	351	25.1	107	7.6	1,401
กำลังศึกษา	50	49.5	44	43.6	7	6.9	ไม่พบ		101
ไม่ได้ทำงาน	545	36.7	608	40.9	256	17.2	76	5.1	1,485
ไม่ทราบ	14	41.2	15	44.1	2	5.9	3	8.8	34
รวม	3,810	28.6	6,726	50.6	2,225	16.7	539	4.1	13,300

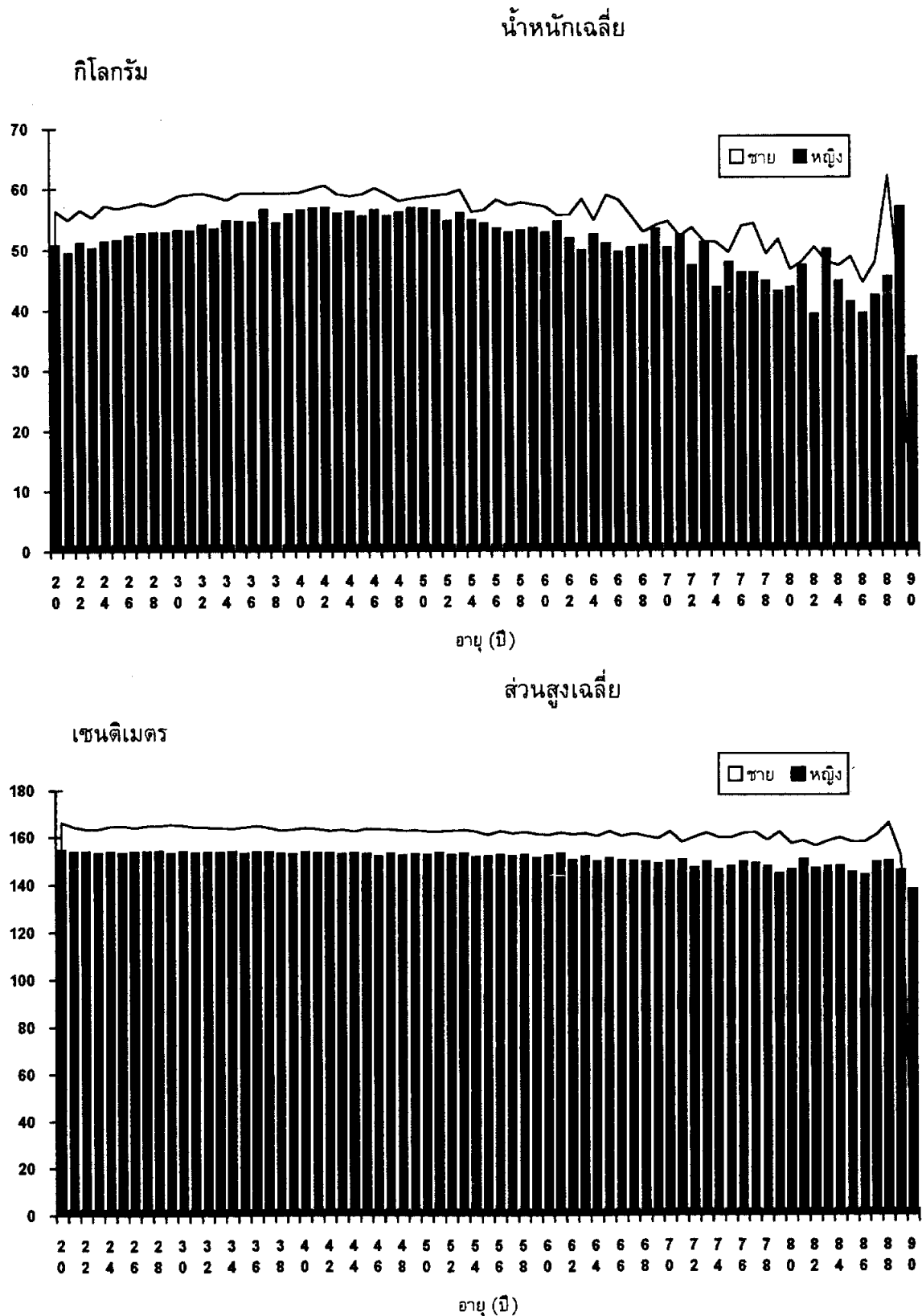
ตารางที่ 41 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะมวลน้ำหนัก (BMI 4 Classes) ในประชากรอายุ 20 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาวะโภชนาการ	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
น้ำหนักน้อย	29.9	23.4	33.5	29.7
ปกติ	50.9	44.1	56.7	49.7
น้ำหนักเกิน	16.9	24.6	8.6	16.2
อ้วน	2.3	7.9	1.2	4.4

ตารางที่ 42 อัตรา (ร้อยละ) ของภาวะน้ำหนักเกินและอ้วน ในประชากรอายุ 20 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค
ถิ่นที่อยู่อาศัย และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค		ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ					
	น้ำหนักเกิน	16.4	17.2	6.4	13.4
	อ้วน	2.6	5.7	0.9	2.5
กลาง	น้ำหนักเกิน	33.2	51.2	12.6	17.7
	อ้วน	4.1	17.7	2.2	6.2
เหนือ	น้ำหนักเกิน	10.0	16.8	6.0	11.3
	อ้วน	1.6	5.2	0.4	3.5
ใต้	น้ำหนักเกิน	14.0	19.3	7.7	17.7
	อ้วน	2.7	5.5	1.3	3.8
กรุงเทพ	น้ำหนักเกิน	20.4	26.7	-	-
	อ้วน	2.3	10.0	-	-

รูปที่ 12 น้ำหนักเฉลี่ย (กิโลกรัม) และส่วนสูงเฉลี่ย (เซนติเมตร) ของประชากรอายุ 20 ปีขึ้นไป
จำแนกตามเพศและอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

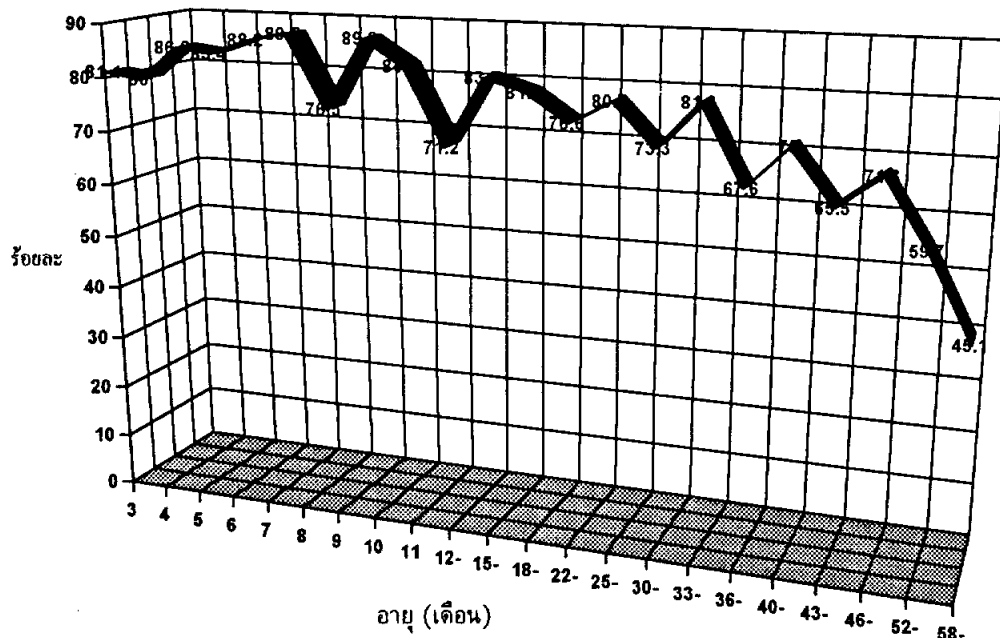

3.5 พัฒนาการเด็กอายุ 2-60 เดือน

ประชากรเด็กอายุ 2-60 เดือน ที่ได้รับการตรวจพัฒนาการทั้งหมด 2,139 คน (ร้อยละ 9.6 ของประชากรตัวอย่างที่ได้รับการสำรวจทั้งหมด) เป็นเด็กอายุน้อยกว่า 12 เดือน 343 คน อายุ 12-24 เดือน 501 คน อายุ 25-35 เดือน 391 คน และอายุ 36-60 เดือน 904 คน

การตรวจวัดพัฒนาการ 4 ด้าน คือ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก/การขีดเขียน การใช้ภาษา/การสื่อสาร และการปรับตัวทางสังคม พบว่าเด็กที่ผ่านเกณฑ์การตรวจวัดพัฒนาการด้วยเครื่องมือที่ดัดแปลงใช้ในประเทศไทย โดยรวมในอายุ 12 เดือนแรกอยู่ในระดับที่ดีกว่าเด็กที่อายุมากกว่า 12 เดือน และมีแนวโน้มลดลงมากในช่วงอายุตั้งแต่ 36 เดือนขึ้นไป โดยเฉพาะพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก/การขีดเขียน และการสื่อสาร/การใช้ภาษา ที่ค่อนข้างต่ำมากในช่วงอายุ 52-60 เดือน (รูปที่ 13 และตารางที่ 43)

รูปที่ 13 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์การตรวจวัดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ในเด็กอายุ 2-60 เดือน การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 43 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์การตรวจวัดพัฒนาการแต่ละด้าน ในเด็กอายุ 2-60 เดือน
จำแนกตามอายุ และวิธีการตรวจ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

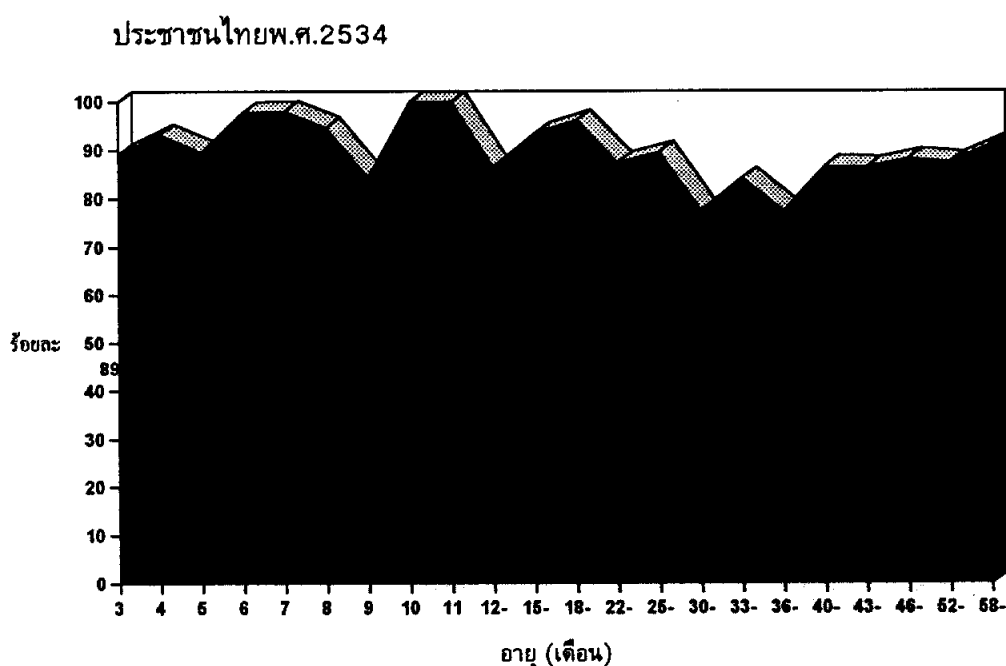
อายุ เดือน	จำนวน เด็ก	กล้ามเนื้อมัดใหญ่			กล้ามเนื้อมัดเล็ก			การใช้ภาษา สื่อสาร			บุคลิกภาพ และสังคม		
		สังเกต	แม่บอก	รวม	สังเกต	แม่บอก	รวม	สังเกต	แม่บอก	รวม	สังเกต	แม่บอก	รวม
2	39	64.1	7.7	71.8	64.1	23.1	87.2	51.3	33.3	84.6	56.4	30.8	87.2
3	37	64.9	24.3	69.2	78.4	16.2	94.6	70.3	27.0	97.3	52.8	41.7	94.4
4	30	80.0	13.3	93.3	70.0	16.7	86.7	66.7	30.0	96.7	73.3	23.3	96.6
5	29	55.2	34.5	89.7	89.7	3.4	93.1	79.3	17.2	96.5	82.8	17.2	100.0
6	41	78.0	9.8	87.8	95.1	2.4	97.5	53.7	41.4	95.1	85.4	12.2	97.6
7	34	76.5	11.8	88.3	85.3	11.8	97.1	67.7	32.3	100.0	85.3	11.8	97.0
8	38	81.6	13.2	94.7	78.9	18.4	97.3	57.9	42.1	100.0	76.3	21.0	97.3
9	34	64.7	20.6	85.3	88.2	8.8	97.0	52.9	35.3	88.2	81.8	15.1	96.9
10	28	82.1	17.9	100.0	96.4	3.6	100.0	35.7	57.1	92.8	53.6	42.9	96.4
11	33	81.8	18.2	100.0	93.9	3.0	96.9	57.6	33.3	90.9	66.7	27.3	93.9
12-14	111	79.3	7.2	86.5	87.4	7.2	94.6	52.2	36.9	89.2	38.7	53.1	91.8
15-17	109	86.9	6.5	93.4	90.8	4.6	95.4	55.9	36.7	92.6	71.3	25.0	96.3
18-21	144	75.0	20.8	95.8	69.9	15.4	85.3	35.2	57.4	93.6	84.6	11.9	96.5
22-24	137	60.0	27.4	87.4	60.7	29.6	90.4	71.5	27.0	98.5	39.0	52.9	91.9
25-29	175	67.2	22.4	89.6	71.3	25.3	96.6	52.3	40.8	93.1	32.6	61.1	93.7
30-32	120	62.6	14.8	77.4	77.3	20.2	97.5	50.8	43.3	94.1	31.7	60.0	91.7
33-35	96	67.4	16.8	84.2	75.0	22.9	97.9	61.5	35.4	96.9	40.6	54.2	94.8
36-39	185	52.5	24.9	77.3	82.6	9.8	92.4	72.9	16.8	89.7	35.1	56.2	91.4
40-42	100	68.4	18.4	86.7	83.8	8.1	91.9	79.0	14.0	93.0	53.0	39.0	92.0
43-45	84	67.9	18.5	86.7	79.8	9.5	89.3	72.3	14.5	86.8	61.9	31.0	92.9
46-51	240	79.8	8.4	88.2	78.5	7.6	86.1	50.0	38.8	88.7	37.1	50.4	87.5
52-57	204	66.5	21.0	87.5	66.8	10.0	76.8	80.9	9.3	90.2	37.0	58.1	95.1
58-60	91	84.4	6.7	91.1	62.6	4.4	67.0	63.3	7.8	71.1	27.8	66.7	94.5
เฉลี่ย	2,139			87.4			89.7			91.4			93.2

ด้านพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross motor) พบว่า ร้อยละของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด คือ เด็กช่วงอายุ 10 และ 11 เดือน และที่ผ่านเกณฑ์น้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 2 เดือน ค่าเฉลี่ยของร้อยละเด็กที่ผ่านเกณฑ์พัฒนาการด้านนี้ร้อยละ 87.4 (รูปที่ 14)

เด็กอายุ 30 และ 36 เดือน ผ่านเกณฑ์ที่ใช้การยืนขาเดียว และกระโดดขาเดียวน้อยกว่าร้อยละ 80 ทั้งนี้อาจเนื่องจากเด็กได้รับการฝึกฝน แต่อย่างไรก็ตามเด็กสามารถยืน และกระโดดขาเดียวได้ดีขึ้นเมื่ออายุมากขึ้นในอายุ 32 และ 36 เดือนตามลำดับ เด็กกลุ่มอื่นๆ ผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่น่าพอใจ

การตรวจพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่นี้ ส่วนใหญ่ได้จากการตรวจสังเกตโดยเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจโดยตรงมากกว่าการสอบถามจากแม่ ซึ่งทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากกว่าการสอบถาม

รูปที่ 14 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์การตรวจวัดพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ในเด็กอายุ 2-60 เดือน การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

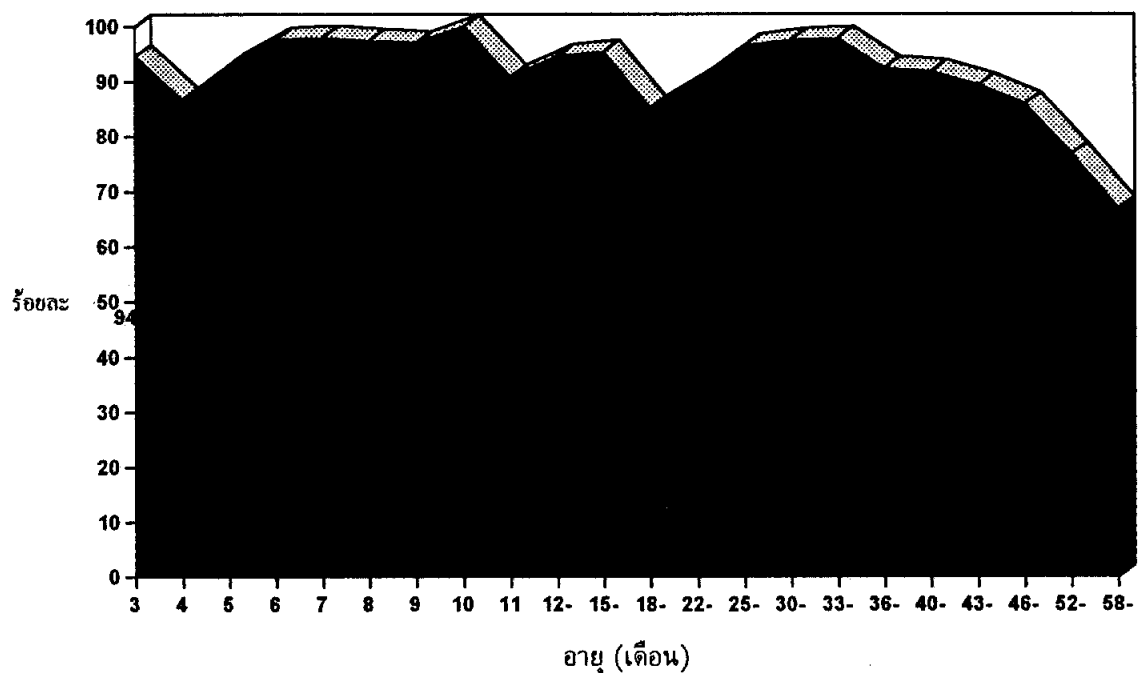
พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine motor) พบว่าเด็กส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การตรวจมากกว่าร้อยละ 80 ยกเว้นช่วงอายุ 52-57 และ 58-60 เดือน ที่ผ่านเกณฑ์เพียงร้อยละ 76.9 และ 67.0 ตามลำดับ และเป็นช่วงที่ต่ำที่สุด แนวโน้มของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ค่อยๆ เพิ่มขึ้นในช่วงอายุ 2 เดือน ถึง 10 เดือน และ 18-36 เดือน แต่กลับค่อยๆ ลดลงหลังจากช่วงอายุ 36-60 เดือนอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ยของร้อยละเด็กที่ผ่านเกณฑ์พัฒนาการด้านนี้ คือ ร้อยละ 89.9 (รูปที่ 15) ในช่วงอายุ 18 เดือน ร้อยละของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ 85.0) เมื่อเทียบกับช่วงอายุใกล้เคียงกัน อาจเนื่องจากการประเมินด้วยการให้เด็กขีดเขียน ซึ่งเด็กไทยอาจได้รับการฝึกฝนการขีดเขียนน้อยในช่วงก่อนเข้าวัยเรียน

ข้อมูลที่ได้ในการตรวจกล้ามเนื้อเล็ก โดยส่วนใหญ่ได้จากการตรวจสังเกต โดยเจ้าหน้าที่มากกว่าการสอบถามจากแม่ในทุกกลุ่มอายุ

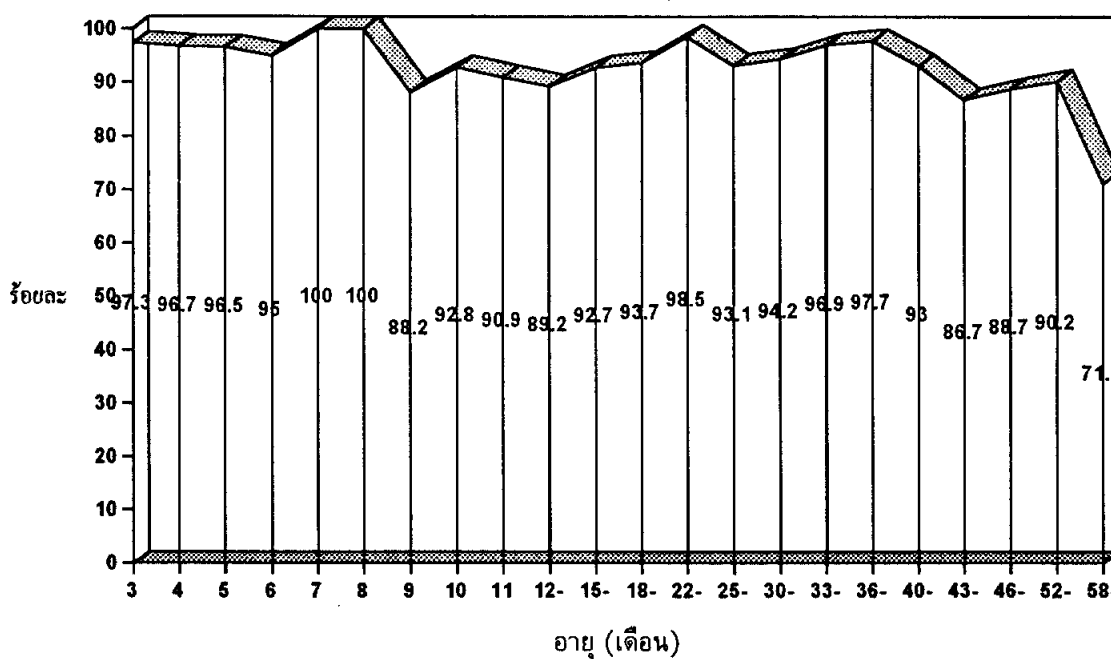
พัฒนาการด้านการสื่อสาร และการใช้ภาษา พบว่า เด็กทุกกลุ่มอายุผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 ยกเว้นกลุ่มอายุ 58-60 เดือน (ร้อยละ 71.1) ที่ใช้เกณฑ์ “รู้จำนวนเลขหลักเดียว” สูงที่สุดที่กลุ่มอายุ 3-8 เดือน ลักษณะแนวโน้มของการผ่านเกณฑ์ในแต่ละกลุ่มอายุค่อนข้างคงที่ ค่าเฉลี่ยของร้อยละเด็กที่ผ่านเกณฑ์พัฒนาการด้านนี้ คือร้อยละ 91.4 (รูปที่ 16)

วิธีการตรวจพัฒนาการด้านสื่อสารและการใช้ภาษานี้ โดยส่วนใหญ่ได้ข้อมูลจากการตรวจสังเกตมากกว่าการสอบถามจากแม่ แต่มีสัดส่วนที่น้อยลงในบางช่วงอายุ เมื่อเทียบกับ 2 ด้านที่กล่าวแล้วข้างต้น

รูปที่ 15 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์การวัดพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก/การขีดเขียน ในเด็กอายุ 2-60 เดือน การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

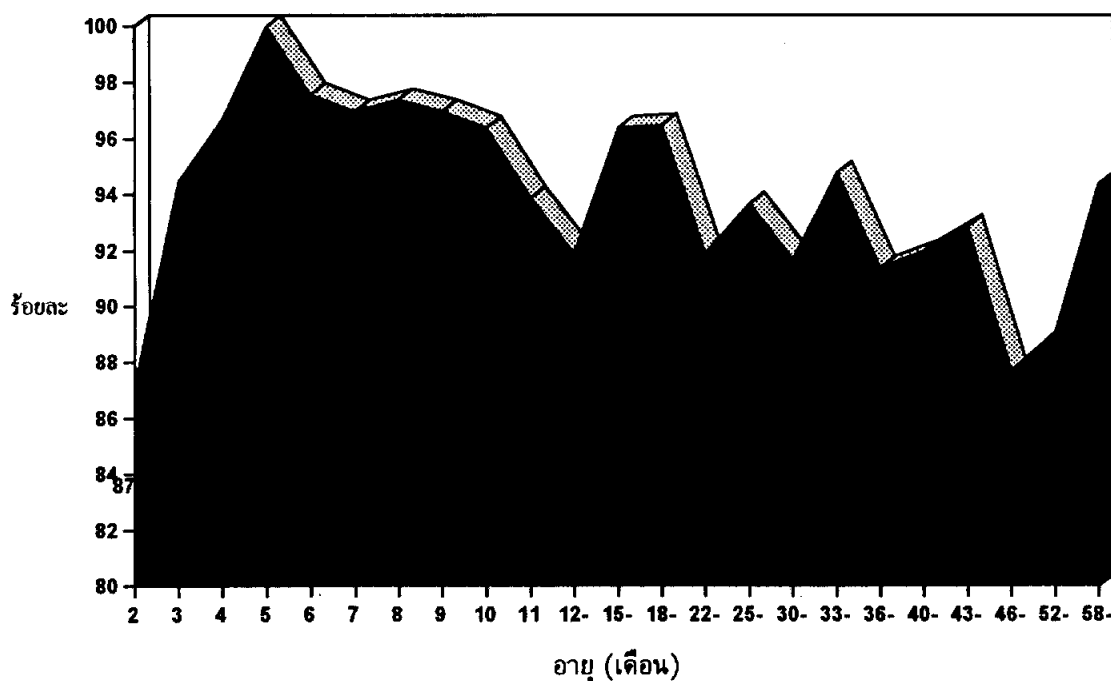

รูปที่ 16 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์การวัดพัฒนาการการใช้ภาษา/การสื่อสาร ในเด็กอายุ 2-60 เดือน การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

พัฒนาการด้านสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง พบว่าเด็กเกือบทุกกลุ่มอายุผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 90 ผ่านเกณฑ์สูงที่สุดที่อายุ 5 เดือนและต่ำสุดที่อายุ 2 เดือน และ 46-51 เดือน ค่าเฉลี่ยของร้อยละเด็กที่ผ่านเกณฑ์ด้านนี้ คือ ร้อยละ 93.2 ข้อมูลที่ได้จากการตรวจพัฒนาการด้านนี้ในช่วงอายุ 0-18 เดือน ส่วนใหญ่ได้จากการตรวจสังเกตโดยเจ้าหน้าที่เอง แต่ในช่วงอายุมากกว่า 22 เดือน ส่วนใหญ่ได้ข้อมูลจากการสอบถามแม่ (รูปที่ 17)

รูปที่ 17 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์การวัดพัฒนาการด้านสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง ในเด็กอายุ 2-60 เดือน การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

เมื่อพิจารณาผลรวมของพัฒนาการ 2 ด้านร่วมกัน (ตารางที่ 44) กล่าวคือ พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และ กล้ามเนื้อมัดเล็ก พบว่าร้อยละของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 ด้านนี้สูงสุดในกลุ่มอายุ 10 และ 11 เดือน และต่ำสุดในช่วงอายุ 58-60 เดือน ค่าเฉลี่ยของการผ่านเกณฑ์คือร้อยละ 81.3 แนวโน้มของเด็กที่ผ่านเกณฑ์เริ่มลดลงเรื่อยๆ ตั้งแต่กลุ่มอายุ 12 เดือนขึ้นไป

ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และ การใช้ภาษาและการสื่อสาร พบว่าร้อยละของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ 2 ด้านนี้สูงสุดเป็น 2 ช่วง คือช่วงอายุ 7, 8 เดือน และ 33 เดือน ต่ำสุดในช่วงอายุ 58-60 เดือน ค่าเฉลี่ยของการผ่านเกณฑ์คือร้อยละ 84.7 แนวโน้มของเด็กที่ผ่านเกณฑ์เริ่มลดลงเรื่อยๆ เมื่ออายุ 36 เดือนขึ้นไป

ด้านการใช้ภาษา/การสื่อสาร และด้าน personal-social พบว่าร้อยละของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ 2 ด้านนี้สูงสุดในช่วงอายุ 7-8 เดือน และต่ำสุดเป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงอายุ 9-12 เดือน และ 36-60 เดือน ค่าเฉลี่ยของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 ด้านนี้คือ ร้อยละ 86.9

ตารางที่ 44 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์การตรวจวัดพัฒนาการ 2 ด้านร่วมกัน ในเด็กอายุ 2-60 เดือน
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

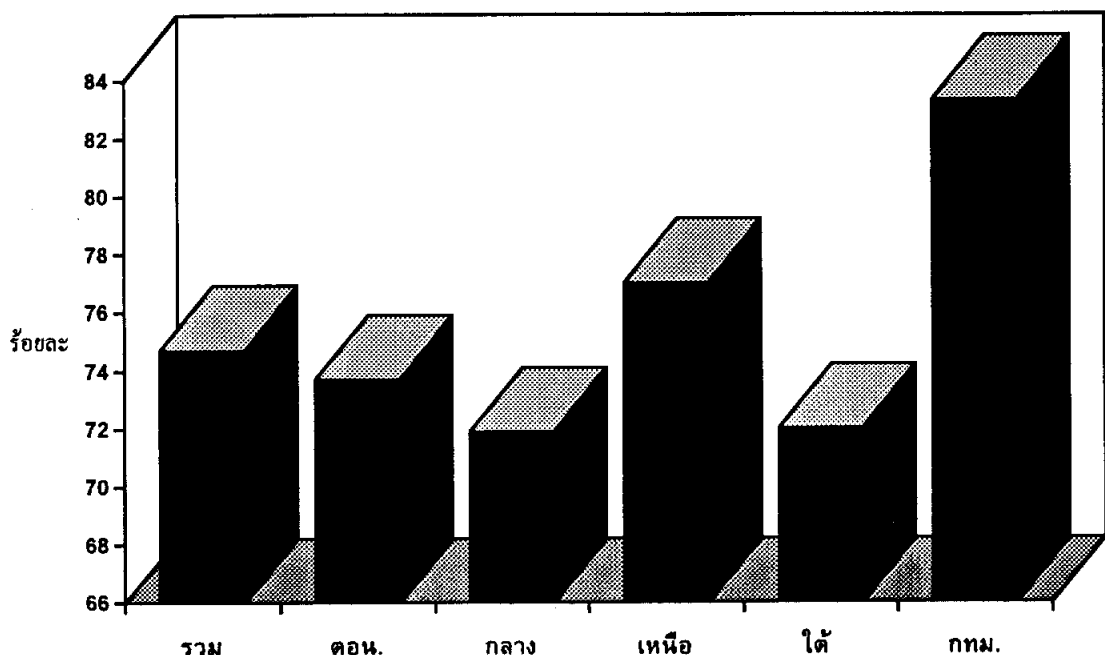
อายุ (เดือน)	จำนวนเด็ก	กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก	กล้ามเนื้อเล็ก และภาษา	ภาษา และสังคม	ทั้ง 4 ด้าน
2	39	71.8	82.1	84.6	71.8
3	37	86.5	91.9	91.9	81.1
4	30	86.7	83.3	93.3	80.0
5	29	89.7	89.7	96.6	86.2
6	41	87.8	92.7	95.1	85.4
7	34	88.2	97.1	97.1	88.2
8	38	92.1	97.4	97.4	89.5
9	34	85.3	88.2	88.2	76.5
10	28	100.0	92.9	89.3	89.3
11	33	97.0	90.9	84.8	84.8
12-14	111	82.9	86.5	83.8	71.2
15-17	109	90.8	89.9	90.8	83.5
18-21	145	84.8	81.8	91.6	81.4
22-24	137	81.0	90.5	91.2	76.6
25-29	176	87.5	92.0	89.1	80.7
30-32	120	77.5	92.5	90.0	80.7
33-35	96	84.4	95.8	92.7	81.3
36-39	185	75.7	84.3	83.2	67.6
40-42	100	82.0	85.0	87.0	75.0
43-45	84	77.4	78.6	80.9	65.5
46-51	240	80.3	80.0	80.8	71.2
52-57	206	71.9	74.0	86.4	68.0
58-60	91	65.9	56.0	69.2	53.8
เฉลี่ย		81.3	84.7	86.9	74.7

เมื่อพิจารณาพัฒนาการทั้ง 4 ด้านพร้อมกัน พบว่า ร้อยละของเด็กที่ผ่านเกณฑ์พัฒนาการทั้งด้านกล้ามเนื้อใหญ่, กล้ามเนื้อมัดเล็ก/การขีดเขียน, การใช้ภาษา/การสื่อสาร และด้านสังคม/การช่วยเหลือตนเอง สูงสุดในกลุ่มอายุ 8 เดือนและ 10 เดือนต่ำที่สุดในช่วงอายุ 58-60 เดือน ค่าเฉลี่ยของอัตราการผ่านเกณฑ์ในเด็กอายุ 2-60 เดือน คือร้อยละ 74.7 แนวโน้มของเด็กที่ผ่านเกณฑ์ค่อยๆ ลดลงตั้งแต่อายุ 12 เดือนขึ้นไป

ฉะนั้น กล่าวโดยภาพรวมแล้ว ร้อยละการผ่านเกณฑ์พัฒนาการของเด็กในกลุ่มเด็กตั้งแต่อายุ 12 เดือนขึ้นไป มีแนวโน้มที่ต่ำกว่าเด็กอายุน้อยกว่า 12 เดือน

เมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทั้งสี่ด้านพร้อมกันในระหว่างเพศ พบว่า เพศหญิงมีอัตราการผ่านเกณฑ์สูงกว่าเพศชายเล็กน้อย (ร้อยละ 76.8 และ 72.8 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาตามถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า เด็กที่อาศัยนอกเขตเทศบาลมีอัตราการไม่ผ่านเกณฑ์สูงกว่าเด็กที่อยู่ในเขตเทศบาล คือ ร้อยละ 26.6 และ 23.7 ตามลำดับ หากวิเคราะห์ตามรายภาคแล้ว เด็กที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร มีอัตราการผ่านเกณฑ์สูงที่สุดคือ ร้อยละ 83.3 ในขณะที่เด็กในภาคเหนือผ่านเกณฑ์ต่ำที่สุด (ร้อยละ 71.9) ใกล้เคียงกับภาคใต้ (ร้อยละ 72.0) ดังแสดงในรูปที่ 18 โดยภาพรวมแล้วเพศหญิงในทุกภาคมีอัตราการผ่านเกณฑ์พัฒนาการ ดีกว่าเพศชาย ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 45)

รูปที่ 18 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์วัดพัฒนาการทั้ง 4 ด้านในเด็กอายุ 2-60 เดือน จำแนกตามรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 45 อัตรา (ร้อยละ) ของการผ่านเกณฑ์วัดพัฒนาการทั้ง 4 ด้านในเด็กอายุตั้งแต่ 2-60 เดือน จำแนกตาม
 รายภาคและถิ่นที่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขต		นอกเขต		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	76.0	82.5	70.9	73.1	72.1	75.2
กลาง	78.2	73.4	73.9	84.2	76.0	78.0
เหนือ	66.7	75.4	72.6	73.9	69.9	74.5
ใต้	72.0	70.4	65.9	80.0	68.4	76.2
กรุงเทพมหานคร	82.7	83.8	-	-	82.7	83.8
ทั่วประเทศ	75.8	77.3	70.4	76.3	72.8	76.8
รวมทั้งเขต	76.3		73.4		74.7	

3.6 ความพิการในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป

การตรวจร่างกายประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 20,089 คน พบผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกายทั้งสิ้น 1,259 ราย อัตราความพิการร้อยละ 6.3 ส่วนใหญ่มีความผิดปกติประเภทเดียวมีจำนวน 1,136 ราย (ร้อยละ 90.2 ของผู้ที่มีความผิดปกติทั้งหมด) มีความผิดปกติมากกว่าหนึ่งประเภทจำนวน 123 ราย (ร้อยละ 9.8 ของผู้พิการทั้งหมด) ในกลุ่มที่ตรวจพบความผิดปกติเพียงประเภทเดียว จะเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือการเคลื่อนไหวมากที่สุด ในอัตราร้อยละ 4.1 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาคือผู้ที่มีความผิดปกติทางการมองเห็น (อัตราร้อยละ 1.1) ผู้ที่มีความผิดปกติทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย (อัตราร้อยละ 0.3) และพบน้อยที่สุดคือปากแหว่ง เพดานโหว่เพียง 39 ราย (อัตราร้อยละ 0.2 ของประชากรทั้งหมด) ในกรณีที่มีความผิดปกติร่วมมากกว่าหนึ่งประเภท พบผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือการเคลื่อนไหวร่วมกับความผิดปกติทางการมองเห็นมากที่สุด (อัตราร้อยละ 0.4 ของประชากรทั้งหมด หรือร้อยละ 65.9 ของผู้ที่มีความผิดปกติทั้งหมด) รองลงมาคือ ผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือการเคลื่อนไหวร่วมกับผู้ที่มีความผิดปกติทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ดังแสดงในตารางที่ 46

เมื่อพิจารณารายภาค พบผู้ที่มีความผิดปกติสูงสุดที่กรุงเทพมหานคร ในอัตราร้อยละ 9.0 รองลงมาคือภาคใต้ในอัตราร้อยละ 6.7 ต่ำที่สุดที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อัตราร้อยละ 5.1) หากพิจารณาตามกลุ่มอายุ พบผู้ที่มีความผิดปกติสูงสุดในกลุ่มผู้อายุ 65 ปีขึ้นไป ในอัตราร้อยละ 33.5 และลดต่ำลงในกลุ่มอายุที่น้อยลงโดยพบต่ำสุดในกลุ่มอายุ 5-14 ปี ในอัตราร้อยละ 1.9 (รูปที่ 19) ในภาคต่างๆ มีการกระจายของความชุกตามกลุ่มอายุคล้ายคลึงกัน (ตารางที่ 47)

เมื่อเปรียบเทียบตามถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า อัตราเฉพาะอายุและเพศ มีความแตกต่างกันไม่มากนักระหว่างผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จะพบความพิการในกลุ่มที่อยู่นอกเขตเทศบาลในอัตราสูงกว่ากลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาล อัตราความพิการใกล้เคียงกันในวัยทำงาน และเมื่ออายุมากขึ้นจะพบว่าในประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจะมีอัตราสูงกว่าทั้งเพศชายและหญิง (ตารางที่ 48) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาค ไม่พบความแตกต่างระหว่างถิ่นที่อาศัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคกลางและภาคใต้พบความพิการในเขตเทศบาลสูงกว่า ภาคเหนือพบในอัตราใกล้เคียงกันทั้งในและนอกเขตเทศบาล โดยภาพรวมจะพบว่าในเขตเทศบาลจะมีอัตราความพิการสูงกว่านอกเขตเทศบาลเล็กน้อย (ตารางที่ 49)

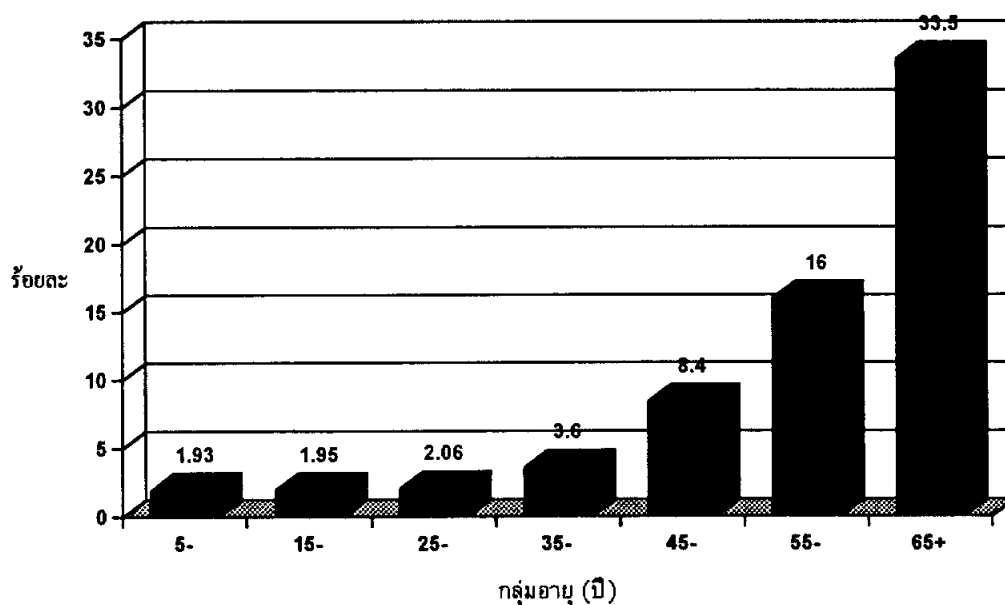
ตารางที่ 46 จำนวน อัตรา (ต่อประชากร 100 คน) และสัดส่วน (ร้อยละ) ของความผิดปกติทางร่างกายในประชากรตัวอย่างอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ประเภทของความผิดปกติทางร่างกายจากการตรวจ	จำนวน	อัตรา (ต่อร้อย)	สัดส่วน (ร้อยละ)
รวมความผิดปกติทั้งหมด	1,259	6.3	100.0
ผิดปกติเพียงประเภทเดียว	1,136	5.7	90.2*
● ความผิดปกติทางการเคลื่อนไหว	816	4.1	71.8**
● ความผิดปกติทางการมองเห็น	228	1.1	20.1**
● ความผิดปกติทางการได้ยินและสื่อความหมาย	53	0.3	4.7**
● ปากแหว่ง เพดานโหว่	39	0.2	3.4**
ความผิดปกติมากกว่า 1 ประเภท	123	0.6	9.8*
● การเคลื่อนไหว ร่วมกับการมองเห็น	81	0.4	65.8***
● การเคลื่อนไหว ร่วมกับการได้ยินและสื่อความหมาย	21	0.1	17.1***
● การมองเห็น ร่วมกับการได้ยินและสื่อความหมาย	9	0.0	7.3***
● การเคลื่อนไหว การมองเห็นกับการได้ยิน และสื่อความหมาย	8	0.0	6.5***
● อื่นๆ	4	0.0	3.3***

หมายเหตุ * สัดส่วนของผู้ที่มีความผิดปกติทั้งหมด ** สัดส่วนของผู้ที่มีความผิดปกติประเภทเดียว

*** ส่วนของผู้ที่มีความผิดปกติมากกว่า 1 ประเภท

รูปที่ 19 อัตรา (ร้อยละ) ความผิดปกติของร่างกายในประชากรอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 47 จำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 100 คน) ความผิดปกติของร่างกายในประชากร อายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามวัยภาคและอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
5-14	27	1.4	10	1.1	13	1.5	37	3.3	9	3.4
15-24	22	1.9	9	1.6	10	2.0	13	2.2	6	2.3
25-34	25	2.1	13	2.0	14	2.1	11	1.8	9	2.3
35-44	31	2.7	23	4.0	18	3.2	23	4.1	20	5.6
45-54	56	7.1	29	6.7	37	9.1	38	9.9	29	12.0
55-64	78	14.3	63	17.6	49	14.5	64	18.1	34	16.7
65+	123	31.9	91	35.3	86	37.2	78	28.2	61	38.4
รวม	362	5.1	238	6.5	227	6.4	264	6.7	168	9.0

ตารางที่ 48 อัตรา (ร้อยละ) ความผิดปกติของร่างกายในประชากรอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
5-9	2.0	2.6	3.7	3.0
10-14	0.4	0.6	0.9	1.1
15-24	2.3	1.7	2.2	1.8
25-34	1.8	2.2	1.9	2.2
35-44	4.5	3.6	3.4	3.1
45-54	7.9	10.5	5.6	9.1
55-64	13.4	21.7	8.4	18.1
65+	24.6	41.2	22.2	40.3

ตารางที่ 49 อัตรา (ร้อยละ) ความผิดปกติของร่างกาย ในประชากรอายุ 20 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ ภูมิภาค และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	4.5	5.7	4.4	5.7
กลาง	5.5	8.7	3.4	7.2
เหนือ	5.1	7.5	4.6	7.8
ใต้	5.7	8.2	4.6	7.9
กรุงเทพมหานคร	7.8	9.7	-	-
รวม	5.6	8.0	4.3	6.8

ลักษณะความผิดปกติเฉพาะประเภท

3.6.1 ความผิดปกติทางกายหรือการเคลื่อนไหว

พบผู้ที่มีความผิดปกติทางการเคลื่อนไหวประเภทเดียวจำนวน 816 ราย และผู้ที่มีความผิดปกติทางการเคลื่อนไหวร่วมกับความผิดปกติประเภทอื่นอีก 111 ราย รวมเป็น 927 ราย (ร้อยละ 4.6 ของประชากรทั้งหมด) เมื่อพิจารณาตามอายุพบมากในช่วงอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป สูงสุดในกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปี ขึ้นไป ในอัตราร้อยละ 26.3 พิจารณาตามภาคจะพบมากในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง และภาคใต้ ในอัตราร้อยละ 7.1, 5.2 และ 4.8 ตามลำดับ ต่ำสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอัตราร้อยละ 3.5 (ตารางที่ 50) ตรวจพบความผิดปกติเพียงกิจกรรมเดียว 568 ราย (อัตราร้อยละ 2.8) ซึ่งในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะมีความผิดปกติของขาทั้งสองข้างคือไม่สามารถนั่งยองๆ ได้ (ร้อยละ 51.8 ของกลุ่ม) รองลงมาคือ ขาผิดปกติข้างใดข้างหนึ่งในสัดส่วนร้อยละ 15.3 นอกจากนี้ยังพบความผิดปกติมากกว่าหนึ่งกิจกรรม 359 ราย (อัตราร้อยละ 1.8) ซึ่งร้อยละ 66.6 เป็นความผิดปกติของขาทั้งสองข้างในการนั่งยองๆ เช่นเดียวกันกับกลุ่มแรก

ตารางที่ 50 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติทางการเคลื่อนไหว ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ และภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5-14	47	1.0	17	0.9	6	0.7	5	0.6	13	1.1	6	2.3
15-24	34	1.1	16	1.4	5	0.9	4	0.8	6	1.0	3	1.2
25-34	39	1.1	15	1.3	10	1.6	6	0.9	3	0.5	5	1.3
35-44	84	2.6	21	1.8	20	3.4	9	1.6	19	3.4	15	4.2
45-54	147	6.5	42	5.3	24	5.6	26	6.4	33	8.6	22	9.1
55-64	231	12.8	56	10.3	53	14.8	40	11.8	53	15.0	29	14.2
65+	345	26.3	83	21.5	73	28.3	75	32.5	61	22.0	53	33.3
รวม	927	4.6	250	3.5	191	5.2	165	4.6	188	4.8	133	7.1

3.6.2 ความผิดปกติในการมองเห็น

สำรวจพบความผิดปกติในการมองเห็นเพียงอย่างเดียวจำนวน 228 ราย หรือ อัตราร้อยละ 1.1 ของประชากรทั้งหมด ผู้ที่มีความผิดปกติในการมองเห็นร่วมกับ ความผิดปกติอื่นอีก 99 ราย รวม 327 ราย (ร้อยละ 1.6 ของประชากรทั้งหมด) ทั้งนี้ มีผู้ที่มีความผิดปกติในการมองเห็นข้างเดียวจำนวน 222 ราย (อัตราร้อยละ 1.1) และผู้ที่มีความผิดปกติในการมองเห็นทั้งสองข้างจำนวน 105 ราย (อัตราร้อยละ 0.5) ดังแสดงในตารางที่ 51 ทุกภาคพบผู้ที่มีความผิดปกติในการมองเห็นเพียงข้างเดียว ในอัตราที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน ในภาคใต้พบผู้ที่มีความผิดปกติในการมองเห็นสอง ข้างมากกว่าภาคอื่นๆ (อัตราารวมร้อยละ 2.0) เมื่อพิจารณาตามอายุ พบผู้ที่มีความ ผิดปกติในการมองเห็นข้างเดียวมากในผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 94 ราย (อัตราร้อยละ 7.2) ภาคต่างๆ ใกล้เคียงกัน ต่ำสุดในกรุงเทพมหานคร (ตารางที่ 52) เช่นเดียวกัน กับผู้ที่มีความผิดปกติในการมองเห็นสองข้างก็เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 36 ราย (อัตราร้อยละ 2.7) สูงสุดในกรุงเทพมหานคร (รูปที่ 20)

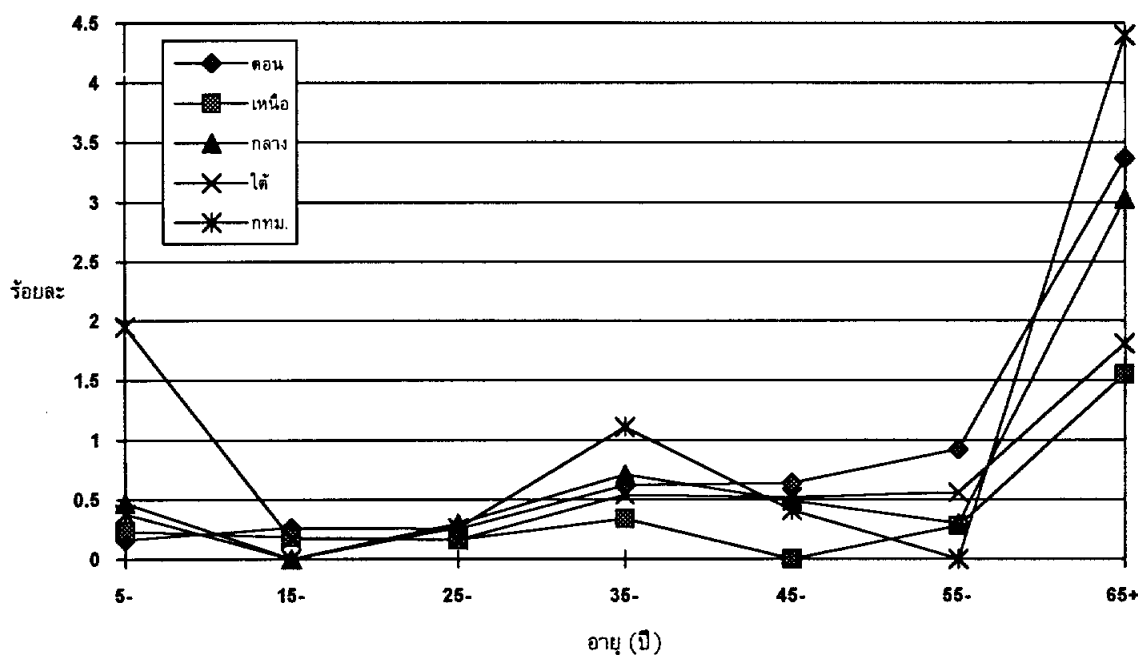
ตารางที่ 51 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติในการมองเห็น ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตาม รายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

การเห็น	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ข้าง	222	1.1	72	1.0	39	1.1	43	1.2	44	1.1	24	1.3
2 ข้าง	105	0.5	33	0.5	9	0.2	18	0.5	35	0.9	10	0.5
รวม	327	1.6	105	1.5	48	1.3	61	1.7	79	2.0	34	1.8

ตารางที่ 52 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติในการมองเห็นข้างเดียว ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค และอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ทั้งหมด		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5-14	5	0.1	3	0.2	ไม่พบ		1	0.1	1	0.1	ไม่พบ	
15-24	10	0.3	1	0.1	2	0.4	3	0.6	3	0.5	1	0.4
25-34	11	0.3	3	0.2	2	0.3	2	0.3	4	0.6	ไม่พบ	
35-44	20	0.6	7	0.6	2	0.3	4	0.7	3	0.5	4	1.1
45-54	29	1.3	8	1.0	5	1.1	8	2.0	3	0.8	5	2.1
55-64	53	2.9	20	3.7	10	2.8	7	2.1	10	2.8	6	2.9
65+	94	7.2	30	7.8	18	7.0	18	7.8	20	7.2	8	5.0
รวม	222	1.1	72	1.0	39	1.1	43	1.2	44	1.1	24	1.3

รูปที่ 20 อัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติของการมองเห็นทั้ง 2 ข้าง ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

3.6.3 ความผิดปกติในการได้ยินหรือการสื่อความหมาย

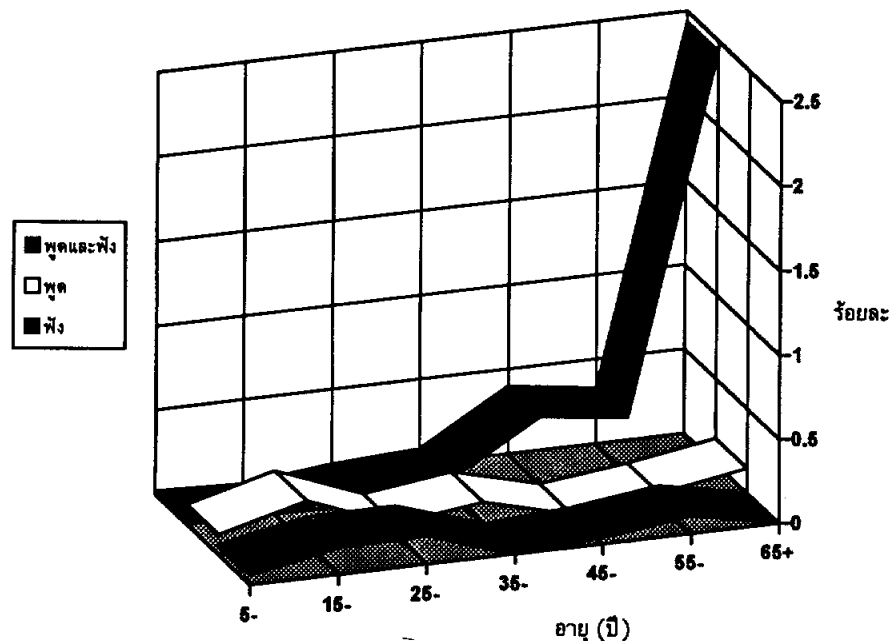
จากตารางที่ 53 จะมีผู้ที่มีความผิดปกติในการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ประเภทเดียวรวม 53 ราย (อัตราร้อยละ 0.3) และผู้ที่มีความผิดปกติประเภทนี้ร่วมกับความผิดปกติประเภทอื่นอีก 40 ราย รวม 93 ราย (อัตราร้อยละ 0.5 ของประชากรทั้งหมด) ทั้งนี้แยกได้ว่าเป็นผู้ที่มีความผิดปกติในการได้ยินอย่างเดียว 53 ราย (อัตรา 2.6 ต่อประชากร 1,000 คน) ผู้ที่มีความผิดปกติในการพูดอย่างเดียว 23 ราย (อัตรา 1.1 ต่อพัน) และผู้ที่มีความผิดปกติทั้งการได้ยินและการพูดร่วมกัน 17 ราย (อัตรา 0.8 ต่อพัน)

ตารางที่ 53 จำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 1000 คน) ของความผิดปกติทางการได้ยิน/การสื่อความหมาย ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ผิดปกติ	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้ยิน	53	2.6	22	3.1	4	1.1	6	1.7	15	3.8	6	3.2
พูด	23	1.1	4	0.6	4	1.1	5	1.4	7	1.8	3	1.6
ทั้งสอง	17	0.8	6	0.8	ไม่พบ		5	1.4	6	1.5	ไม่พบ	
รวม	93	4.5	32	4.5	8	2.2	46	4.5	28	7.1	9	4.8

ในภาพรวมรายอายุ พบว่าผู้สูงอายุจะมีปัญหาในการได้ยินมากที่สุด (รูปที่ 21) เมื่อพิจารณาตามภาคและอายุ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปในเกือบทุกภาค จะพบความผิดปกติในเรื่องการได้ยินมากที่สุด สูงในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอัตราร้อยละ 4.0 และ 3.9 โดยลำดับ และหากพิจารณาเฉพาะผู้ที่มีความผิดปกติทางการพูด จะพบมากในช่วงอายุน้อย คือ 15-24 ปี โดยเฉพาะในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่เนื่องจากจำนวนข้อมูลจำแนกรายภาคและอายุน้อย จึงอาจไม่สามารถสรุปผลที่ชัดเจนได้จากการสำรวจครั้งนี้

รูปที่ 21 อัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติในการได้ยิน/สื่อความหมายในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

3.6.4 ปากแหว่ง-เพดานโหว่จากการตรวจร่างกายทุกอายุ

จากการตรวจร่างกายเพื่อค้นหาภาวะปากแหว่ง-เพดานโหว่ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ในประชากรทุกอายุจำนวน 20,089 คน พบผู้ที่มีปากแหว่ง 3 ราย เพดานโหว่อย่างเดี่ยว 3 ราย และปากแหว่งร่วมกับเพดานโหว่ 36 ราย และปากแหว่งเพดานโหว่ร่วมกับความผิดปกติอื่นๆอีก 6 ราย รวมผู้มีความผิดปกติในลักษณะนี้ทั้งหมด 48 ราย หรืออัตราร้อยละ 0.2 พบอัตราสูงสุดในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยลำดับ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งมีอายุน้อยกว่า 5 ปี (ตารางที่ 54 และ 55)

เมื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจความพิการทางร่างกายโดยการตรวจร่างกายในการสำรวจครั้งนี้ กับการสัมภาษณ์ในการสำรวจสวัสดิการและอนามัยในปีเดียวกัน ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จากการตรวจจะพบความพิการมากกว่าการถามอย่างชัดเจนในทุกปัญหา

ตารางที่ 54 จำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 1000 คน) ของภาวะปากแหว่ง เพดานโหว่ จำแนกตามรายการภาคการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ผิดปกติ	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปากแหว่ง	3	0.1	ไม่พบ		1	0.2	1	0.3	1	0.2	ไม่พบ	
เพดานโหว่	3	0.1	1	0.1	1	0.2	ไม่พบ		1	0.2	ไม่พบ	
สองอย่าง	36	1.6	12	1.5	5	1.2	7	1.8	3	0.7	9	4.3
รวมกับอื่นๆ	6	0.3	3	0.4	2	0.5	ไม่พบ		1	0.2	ไม่พบ	
รวม	48	2.2	16	2.0	7	1.6	10	2.6	6	1.3	9	4.3

ตารางที่ 55 จำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 1000 คน) ของภาวะปากแหว่ง เพดานโหว่ จำแนกตามอายุและภาคการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ทั่วประเทศ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้		กรุงเทพมหานคร	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
0-4	5	2.4	2	2.7	ไม่พบ		2	6.0	ไม่พบ		1	4.3
5-14	13	2.6	6	3.2	2	2.3	1	1.2	2	1.8	2	7.7
15-24	5	1.6	ไม่พบ		1	1.8	2	3.9	1	1.7	1	3.9
25-34	10	2.9	1	0.8	2	3.1	2	3.0	2	3.2	3	7.5
35-44	7	2.2	3	2.6	1	1.7	2	3.6	ไม่พบ		1	2.8
45-54	5	2.2	1	1.3	1	2.3	1	2.5	1	2.6	1	4.1
55-64	1	0.6	1	1.8	ไม่พบ		ไม่พบ		ไม่พบ		ไม่พบ	
65+	2	1.5	2	5.2	ไม่พบ		ไม่พบ		ไม่พบ		ไม่พบ	
รวม	48	2.2	16	2.0	7	1.7	10	2.6	6	1.4	9	4.3

3.7 ภาวะลมชักในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป

การสำรวจภาวะลมชักในการสัมภาษณ์ประชากร 2 กลุ่ม คือ **กลุ่มแรก** เป็นกลุ่มที่มีอายุ 5 ปีขึ้นไป เพื่อแยกภาวะการชักจากไข้ (Febrile convulsion) ซึ่งเป็นสาเหตุที่พบบ่อยในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดยสัมภาษณ์ประวัติอาการชัก เกร็งหรือหมดสติที่ผ่านมา (ไม่ว่านานเท่าใดมาแล้ว) กรณีที่เคยเป็นแล้วหาย จะถามอายุที่ชักครั้งสุดท้าย กรณีที่ยังคงมีอาการชักอยู่จะถามจำนวนครั้งการชักใน 1 ปี **กลุ่มที่สอง** เป็นกลุ่มที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติการได้รับการวินิจฉัยโรคลมชักจากแพทย์ และประวัติการได้รับยากันชักในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

3.7.1 ประวัติการชักในอดีต ประวัติการชักภายใน 2 ปี ประวัติได้รับการวินิจฉัยโรคลมชักจากแพทย์ และการได้รับยากันชัก

จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มที่มีอายุ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 20,091 คน พบว่ามีผู้ที่เคยมีอาการชักเกร็งหรือหมดสติ จำนวน 586 ราย (อัตรา 29.2 ต่อประชากร 1,000 คน) ในกลุ่มนี้มีผู้ที่ให้ประวัติว่ายังมีอาการชักในรอบ 2 ปีที่ผ่านมาจำนวน 118 ราย หรือร้อยละ 20 ของผู้มีประวัติชักทั้งหมด

ในกลุ่มประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปสำรวจจำนวน 15,121 คน มีผู้ได้รับการวินิจฉัยโรคลมชักจากแพทย์ 43 ราย (อัตรา 2.8 ต่อประชากร 1,000 คน) และมีผู้กำลังใช้ยากันชัก 32 ราย (อัตรา 2.1 ต่อประชากร 1,000 คน)

ในตารางที่ 56 แสดงจำนวนและอัตราผู้ที่มีประวัติชักในอดีต ผู้ที่ชักภายใน 2 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยโรคลมชักจากแพทย์ และผู้กำลังได้รับยากันชัก พบในเพศชายมากกว่าหญิงทั้งสิ้น กล่าวคือ ในประชากรชาย 1,000 คน จะพบผู้ที่มีประวัติชัก 33.6 คน ผู้ที่มีประวัติชักภายใน 2 ปี 6.5 คน ผู้ที่แพทย์วินิจฉัยโรคลมชัก 3.5 คน ผู้ที่กำลังได้รับยากันชัก 2.1 คน ในขณะที่พบในหญิงเพียง 25.7, 5.3, 2.4 และ 1.6 ตามลำดับ

ในกลุ่มผู้ที่มีประวัติชักในอดีต พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นตามอายุ โดยมีอัตราสูงสุดในกลุ่มอายุ 45-54 ปี พบ 41.8 ต่อประชากร 1,000 คน จากนั้นลดลงตามลำดับ ส่วนผู้ที่เคยชักภายใน 2 ปี พบในกลุ่มอายุ 5-14 ปี สูงสุดในอัตรา 10.5 ต่อประชากร 1,000 คน จากนั้นลดลงแล้วจึงสูงขึ้นอีกในอายุ 55-64 ปี (6.1 ต่อพันประชากร) ส่วนผู้ที่แพทย์เคยวินิจฉัยว่าเป็นโรคลมชัก ไม่พบความสัมพันธ์กับอายุชัดเจน แต่พบสูงสุดในวัยสูงอายุ คือ กลุ่ม 65-74 ปี และ 75 ปีขึ้นไป ในอัตรา 5.4 และ 5.2 ต่อประชากร 1,000 คนผู้ที่กำลังได้รับยากันชักมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่แพทย์วินิจฉัยโรคลมชัก กล่าวคือ ไม่พบความสัมพันธ์ของอัตราการรับยากันชักกับอายุ โดยที่กลุ่มอายุ 65-74 ปี ได้รับยากันชักสูงสุดในอัตรา 4.3 ต่อประชากร 1,000 คน (ตารางที่ 57)

ตารางที่ 56 จำนวนและอัตรา (ต่อ 1,000 ประชากร) ผู้ที่มีประวัติลมชักในอดีต ประวัติการชักใน 2 ปี ในกลุ่มประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยโรคลมชักจากแพทย์ และผู้ได้รับยากันชัก ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

เพศ	ผู้ที่มีประวัติการชักในอดีต อายุ 5 ปีขึ้นไป		ผู้ที่มีประวัติการชักภายใน 2 ปี อายุ 5 ปีขึ้นไป		ผู้ที่แพทย์เคยวินิจฉัยโรคลมชัก อายุ 15 ปีขึ้นไป		ผู้ที่กำลังได้รับยากันชัก อายุ 15 ปีขึ้นไป	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
ชาย	298	33.6	58	6.5	22	3.5	18	2.8
หญิง	288	25.7	60	5.3	21	2.4	14	1.6
รวม	586	29.2	118	5.9	43	2.8	32	2.1

ตารางที่ 57 จำนวนและอัตรา (ต่อประชากร 1,000 คน) ผู้ที่มีประวัติลมชักในอดีต ประวัติการชักใน 2 ปี ในกลุ่มประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยโรคลมชักจากแพทย์ และผู้ได้รับยากันชัก ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ผู้ที่มีประวัติการชักในอดีต อายุ 5 ปีขึ้นไป		ผู้ที่มีประวัติการชักภายใน 2 ปี อายุ 5 ปีขึ้นไป		ผู้ที่แพทย์เคยวินิจฉัยโรคลมชัก อายุ 15 ปีขึ้นไป		ผู้ที่กำลังได้รับยากันชัก อายุ 15 ปีขึ้นไป	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
5-14	115	23.1	52	10.5	ไม่ได้สอบถาม		ไม่ได้สอบถาม	
15-24	66	21.5	14	4.6	7	2.3	6	2.0
25-34	94	26.9	17	4.9	11	3.1	7	2.0
35-44	108	33.8	11	3.4	6	1.9	4	1.3
45-54	94	41.8	6	2.7	8	3.6	6	2.7
55-64	69	38.8	11	6.1	4	2.2	4	2.2
65-74	31	33.4	5	5.4	5	5.4	4	4.3
75+	9	23.4	2	5.2	2	5.2	1	1.1
รวม	586	29.2	118	5.9	43	2.8	32	2.1

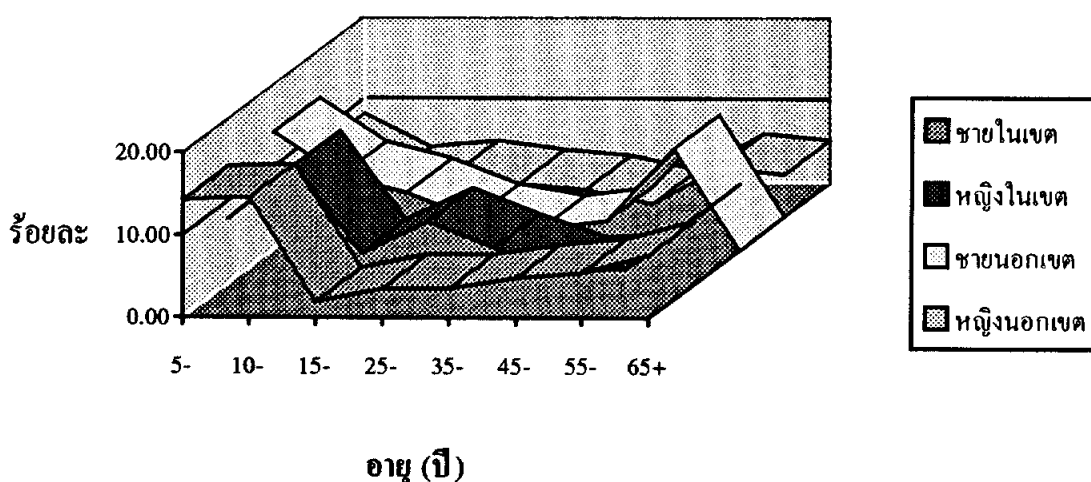
ภาคที่พบผู้ที่มีประวัติการชักสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร ในอัตรา 36.7, 36.0 และ 33.2 ต่อประชากร 1,000 คน ส่วนภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบ 28.6 และ 21.1 ตามลำดับ ในผู้ที่มีประวัติลมชักภายใน 2 ปี ยังคงพบว่าภาคกลางและภาคเหนือมีอัตราชักสูงถึง 9.2 และ 7.6 ต่อประชากร 1,000 คน ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ พบ 4.7, 4.3 และ 4.1 (ต่อพันประชากร ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่แพทย์เคยวินิจฉัยโรคลมชัก พบใน กรุงเทพมหานคร สูงสุดถึง 6.9 รองลงมาคือ ภาคกลาง และภาคเหนือ ในอัตรา 4.3 และ 2.6 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ พบได้น้อยในอัตรา 1.9 และ 1.1 (ต่อพันประชากร) ผู้ที่กำลังได้รับยากันชัก พบมากใน กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในอัตรา 5.6, 2.5, 2.1, 1.5 และ 0.4 (ต่อประชากร 1000คน) ตามลำดับ (ตารางที่ 58) เมื่อเปรียบเทียบภาวะลมชักในระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา พบว่า ทั้งเพศชายและหญิงที่อาศัยในเขตเทศบาล มีอัตราภาวะลมชักสูงกว่าผู้ที่อาศัยนอกเขตเทศบาลในเกือบทุกกลุ่มอายุอย่างไรก็ตามความแตกต่างก็ไม่ชัดเจนเท่าไรนัก (รูปที่ 22)

ตารางที่ 58 จำนวนและอัตรา (ต่อ 1,000 ประชากร) ผู้ที่มีประวัติลมชักในอดีต ประวัติการชักใน 2 ปี ในกลุ่มประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยโรคลมชักจากแพทย์ และผู้ได้รับยากันชัก ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ผู้ที่มีประวัติการชักในอดีต อายุ 5 ปีขึ้นไป		ผู้ที่มีประวัติการชักภายใน 2 ปี อายุ 5 ปีขึ้นไป		ผู้ที่แพทย์เคยวินิจฉัยโรคลมชัก อายุ 15 ปีขึ้นไป		ผู้ที่กำลังได้รับยากันชัก อายุ 15 ปีขึ้นไป	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
ตะวันออกเฉียงเหนือ	149	21.1	33	4.7	10	1.9	11	2.1
กลาง	135	36.7	34	9.2	12	4.3	7	2.5
เหนือ	128	36.0	27	7.6	7	2.6	4	1.5
ใต้	112	28.6	16	4.1	3	1.1	1	0.4
กรุงเทพมหานคร	62	33.2	8	4.3	11	6.9	9	5.6
รวม	586	29.2	118	5.9	43	2.8	32	2.1

รูปที่ 22 อัตรา (ต่อประชากร 1,000 คน) การมีอาการลมชักในระยะเวลา 2 ปีก่อนการสำรวจ ในประชากรอายุ 5 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ อายุ และถิ่นอาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทยพ.ศ.2534

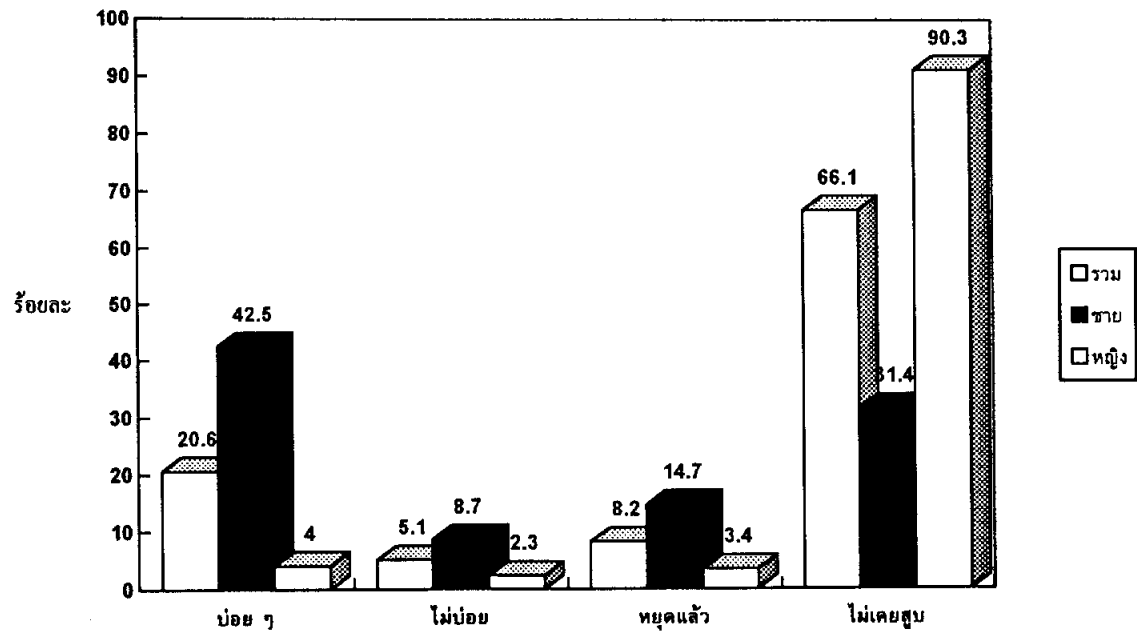

3.8 พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพในประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

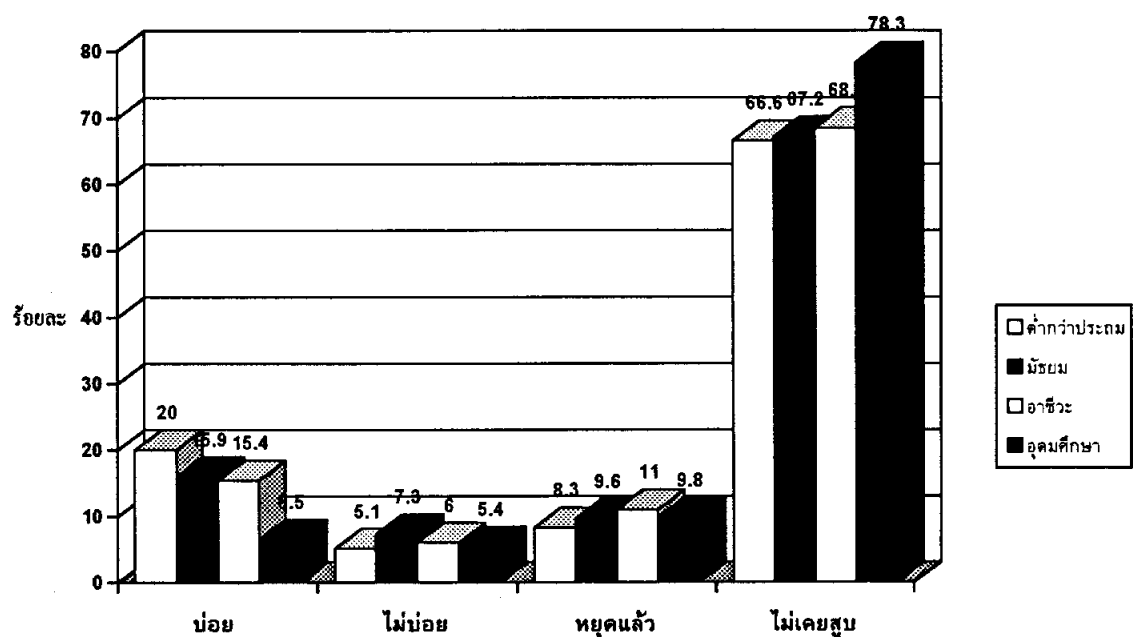
3.8.1 การสูบบุหรี่

จากการสำรวจประชากรตัวอย่างอายุ 10 ปีขึ้นไปจำนวน 17,579 คน มีผู้ตอบ สัมภาษณ์รวม 17,535 คน (ร้อยละ 99.7) พบว่าร้อยละ 20.6 สูบบุหรี่เป็นประจำ ร้อยละ 5.0 สูบเป็นบางครั้ง และหยุดสูบบุหรี่แล้วร้อยละ 8.2 ตามลำดับ ผู้ชายสูบบุหรี่เป็นประจำมากกว่าผู้หญิงถึง 10.7 เท่า (รูปที่ 23) สัดส่วนของวัยทำงานและวัยสูงอายุที่สูบบุหรี่ ไม่แตกต่างกันคือ ร้อยละ 23.8 และ 24.4 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสูบบุหรี่กับระดับการศึกษา พบชัดเจนว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน และที่สำเร็จการศึกษาต่ำหรือระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนของผู้ที่สูบบุหรี่มากกว่า กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่า (รูปที่ 24)

รูปที่ 23 อัตรา (ร้อยละ) การสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามความถี่ของการสูบบุหรี่ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 24 อัตรา (ร้อยละ) การสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ประชากรชายนอกเขตเทศบาลมีอัตราการคงสูบบุหรี่ในขณะสำรวจถึงร้อยละ 41.3 ซึ่งสูงกว่าประชากรชายที่อาศัยในเขตเทศบาล (ร้อยละ 35.7) นอกจากนี้ชายในเขตเทศบาลยังมีอัตราการหยุดสูบบุหรี่สูงกว่าอีกด้วย (ร้อยละ 12.2) สำหรับเพศหญิงในเขตเทศบาลมีอัตราการคงสูบบุหรี่สูงกว่านอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 5.6 และ 4.6 ตามลำดับ) แต่ก็มีการเลิกสูบบุหรี่สูงกว่าเช่นกัน แต่โดยภาพรวมแล้วหญิงนอกเขตเทศบาล มีอัตราการไม่สูบบุหรี่สูงกว่าในเขตเทศบาล (ตารางที่ 59) ในเกือบทุกภาค ชายนอกเขตเทศบาลสูบบุหรี่สูงกว่าชายในเขตเทศบาล ยกเว้นภาคเหนือที่ชายในเขตเทศบาลสูบบุหรี่มากกว่า ส่วนหญิงที่อยู่นอกเขตเทศบาลในทุกภาค (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) สูบบุหรี่สูงกว่าที่อยู่ในเขตเทศบาล (ตารางที่ 60) โดยภาพรวมชายในภาคใต้ และผู้หญิงในภาคเหนือมีอัตราการสูบบุหรี่บ่อยๆสูงกว่าภาคอื่น แต่เพศชายในภาคกลาง และผู้หญิงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการไม่สูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ (ตารางที่ 61)

ตารางที่ 59 อัตรา (ร้อยละ) ของการสูบบุหรี่ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามถิ่นที่อยู่อาศัย และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

สูบบุหรี่	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
สูบ	35.7	5.6	41.3	4.6
เคยสูบแต่หยุดแล้ว	12.2	3.3	10.3	1.2
ไม่เคย	52.1	91.1	48.4	94.2

ตารางที่ 60 อัตรา (ร้อยละ) การสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามถิ่นที่อยู่อาศัย เพศ และภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	35.9	1.7	44.1	1.8
กลาง	36.0	6.1	37.9	6.4
เหนือ	36.6	6.9	32.1	9.3
ใต้	39.4	3.9	38.6	5.0
กรุงเทพมหานคร	35.2	9.3	-	-

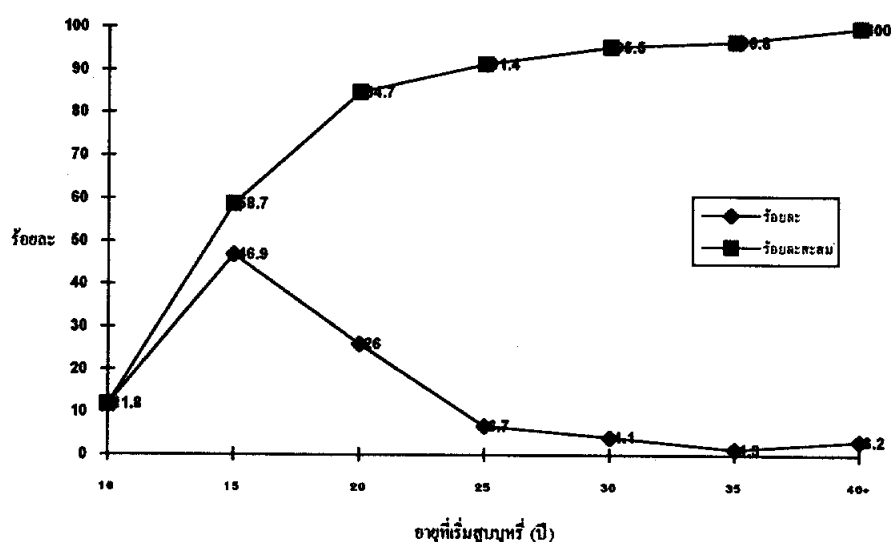
ตารางที่ 61 อัตรา (ร้อยละ) การสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค เพศ และความถี่ของการสูบบุหรี่ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ความถี่ของการสูบบุหรี่	ชาย					หญิง				
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
บ่อยๆ	44.9	39.6	39.9	45.8	36.9	1.2	4.3	6.5	4.1	7.4
ไม่บ่อย	9.8	7.8	9.2	6.8	8.8	1.0	3.4	3.6	1.6	3.5
เคยสูบแต่หยุดแล้ว	13.4	14.9	17.2	12.3	19.0	1.6	4.7	6.0	2.6	3.8
ไม่เคยสูบเลย	31.9	37.7	33.7	35.2	35.4	96.2	87.6	83.9	91.6	85.3

ร้อยละ 84.7 เริ่มสูบบุหรี่ระหว่างอายุ 10 ถึง 24 ปี (รูปที่ 25) โดยเฉลี่ยเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 19.5 ปี (SD 7.05) ค่าเฉลี่ยนี้ไม่มีความแตกต่างกันเด่นชัดระหว่างภูมิภาค อย่างไรก็ตามภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของผู้ที่เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุระหว่าง 10 ถึง 14 ปี มากกว่าภาคอื่นๆ ก่อนข้างชัดเจนคือ ร้อยละ 14.4 และ 13.0 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยผู้ที่สูบบุหรี่โรงงานจะสูบบุหรี่วันละ 9.6 มวน (พิสัย 1 ถึง 80 มวน) สำหรับบุหรืมวนเองสูบเฉลี่ยวันละ 8.5 มวน (พิสัย 1 ถึง 80 มวน) อัตราการใช้บุหรืโรงงานสูงกว่าบุหรืมวนเองในทุกภาค โดยเฉพาะในภาคกลาง เหนือ ใต้ และ กรุงเทพมหานคร ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะสูบบุหรืมวนเองมากกว่า (ตารางที่ 62)

หญิงที่เคยหรืออยู่ระหว่างตั้งครรภ์ สูบบุหรี่ในระหว่างตั้งครรภ์ร้อยละ 47.5 ภาคเหนือ และได้พบใกล้เคียงกันในอัตราที่สูงกว่าภาคอื่น (รูปที่ 26)

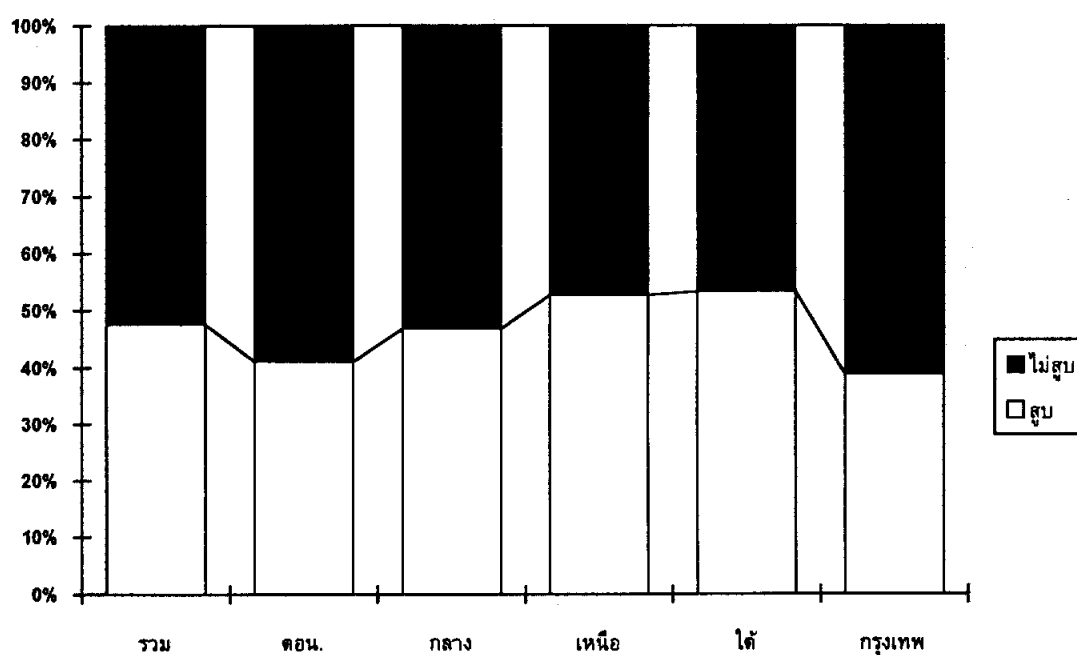
รูปที่ 25 ร้อยละและร้อยละสะสมของอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 62 อัตรา (ร้อยละ) ของการสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามชนิดของบุหรี่ รายงานการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ชนิดบุหรี่	รวม	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
โรงงานในประเทศ	53.8	43.8	67.7	40.4	56.9	86.6
ต่างประเทศ	3.5	3.2	3.5	2.0	4.2	6.2
มวนเอง	42.6	53.0	28.6	57.2	38.9	6.8
ซิการ์หรือไปป์	0.1	0.0	0.3	0.4	0.0	0.4

รูปที่ 26 อัตรา (ร้อยละ) ของหญิงที่เคยหรืออยู่ในระหว่างตั้งครรภ์ที่สูบบุหรี่ขณะตั้งครรภ์ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ในกลุ่มผู้ที่หยุดสูบบุหรี่ พบว่า วัยสูงอายุมีสัดส่วนที่หยุดสูบบุหรี่ร้อยละ 18.9 ในขณะที่วัยทำงานหยุดสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 8.0 ระยะเวลาที่หยุดสูบบุหรี่เฉลี่ยคือ 15.8 ปี (SD 25.7) ร้อยละ 22.2 ของผู้ชายที่สูบบุหรี่ และร้อยละ 35.0 ของผู้หญิงที่สูบบุหรี่ ปัจจุบันหยุดสูบบุหรี่แล้วเหตุผลที่หยุดสูบบุหรี่มากที่สุดคือรู้สึกว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี (ร้อยละ 53.0) รองลงมาคือ แพทย์บอกให้เลิก (ร้อยละ 13.2) และกลัวโทษของบุหรี่ (ร้อยละ 12.8) สำหรับเหตุผลที่เริ่มสูบบุหรี่ที่พบบ่อยที่สุดคือ ตามอย่างเพื่อน (ร้อยละ 37.7) และอยากทดลอง (ร้อยละ 34.3) ดังแสดงในตารางที่ 63

ตารางที่ 63 สัดส่วน (ร้อยละ) ของเหตุผลที่หยุดสูบบุหรี่ และเริ่มสูบบุหรี่ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

เหตุผลที่เริ่มสูบบุหรี่	ร้อยละ	เหตุผลที่หยุดสูบบุหรี่	ร้อยละ
อยากทดลอง	33.5	การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี	59.4
ตามอย่างเพื่อน	31.4	กลัวโทษภัยจากบุหรี่	11.2
เครียด	10.1	แพทย์แนะนำให้เลิกสูบ	9.4
เพื่อเข้าสังคม	7.8	ประหยัดเงิน	3.3
เนื่องจากการทำงาน	3.9	คู่สมรสขอให้เลิกสูบ	1.1
ตามอย่างดาราหรือผู้มีชื่อเสียง	3.8	บุตรขอให้เลิกสูบ	1.1
รู้สึกเท่	2.1	บิดามารดาขอให้เลิกสูบ	1.1
อื่นๆ	6.4	เพื่อนและญาติแนะนำ	0.4
		อื่นๆ	12.7

3.8.2 การบริโภคสุรา

ประชากรตัวอย่างอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปจำนวน 17,556 คน พบว่า ดื่มสุร่าบ่อยๆ เพียงร้อยละ 5.2 ในจำนวนนี้ร้อยละ 81.7 ดื่มทุกวัน ผู้ชายดื่มมากกว่าผู้หญิงประมาณ 9 เท่า (9.9 ต่อ 1.5) ภาคกลางทั้งชายและหญิงมีอัตราการดื่มสุรามากกว่าคนไทยภาคอื่นๆ (ตารางที่ 64) คนวัยทำงานมีอัตราการดื่มสุร่าบ่อยๆ ไกล่เคียงกับวัยสูงอายุคือร้อยละ 6.1 และ 5.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 65) กลุ่มอาชีพใช้แรงงานดื่มสุร่าบ่อยๆ ในอัตราสูงที่สุดคือร้อยละ 11.3 กลุ่มนักเรียนน้อยที่สุดคือเพียงร้อยละ 0.1 (ตารางที่ 66) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยดื่มสุร่าบ่อยๆ ในอัตราที่ต่ำที่สุดคือเพียงร้อยละ 3.3 ในขณะที่กลุ่มสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาดื่มมากที่สุดคือร้อยละ 5.5 (ตารางที่ 67) พิจารณาจากสถานะสมรส ปรากฏว่ากลุ่มที่แยกกันอยู่มีอัตราการดื่มสุร่าบ่อยๆ สูงที่สุดคือร้อยละ 8.4 ที่น้อยที่สุดคือกลุ่มคนโสด (ตารางที่ 68) เมื่อเปรียบเทียบถิ่นที่อาศัยพบว่า ทั้งเพศชายและหญิงที่อาศัยในเขตเทศบาลจะมีอัตราการดื่มสุร่าบ่อยๆ มากกว่าที่อยู่นอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 69) และเมื่อพิจารณารายภาคก็เป็นเช่นเดียวกัน

ยกเว้นชายในภาคกลางที่อาศัยนอกเขตเทศบาลจะดื่มสุราร้อยๆ มากกว่าในเขตเทศบาล (ตารางที่ 70)

ตารางที่ 64 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุราในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ และภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค		ดื่มเป็นประจำ	ดื่มเป็นบางครั้ง	หยุดดื่มแล้ว	ไม่เคยดื่มเลย
รวมทั้งประเทศ	ชาย	10.0	43.2	12.9	33.8
	หญิง	1.5	21.4	7.7	69.2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ชาย	7.8	51.1	12.9	28.1
	หญิง	0.6	22.9	5.6	70.6
กลาง	ชาย	12.5	38.2	14.1	35.2
	หญิง	3.0	25.3	16.7	55.1
เหนือ	ชาย	9.6	46.8	17.1	26.3
	หญิง	1.2	26.5	9.3	62.9
ใต้	ชาย	10.3	30.2	8.1	51.3
	หญิง	0.7	7.8	2.9	88.5
กรุงเทพมหานคร	ชาย	14.7	41.2	11.9	32.2
	หญิง	3.6	25.3	4.9	66.2

ตารางที่ 65 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุราร้อยๆ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ และภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	รวม	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
10-14	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
15-59	6.1	4.9	7.6	6.2	5.9	7.3
60+	5.6	3.1	9.0	2.6	5.4	11.2
ทุกอายุ	5.2	3.9	7.0	5.0	4.9	7.5

ตารางที่ 66 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุร่าบ่อยๆ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพและภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาชีพ	รวม	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
วิชาชีพ	7.6	7.4	8.3	7.1	8.4	5.9
บริการ	45.5	6.1	6.1	8.4	7.3	10.9
เกษตรกรรม	5.3	4.4	8.8	4.9	5.7	13.3
รับจ้าง/กรรมกร	11.3	11.2	11.2	11.3	12.0	11.1
แม่บ้าน	2.4	0.3	5.8	1.6	0.9	3.5
กำลังศึกษา	0.1	ไม่พบ	ไม่พบ	0.2	0.2	0.5
ไม่มีอาชีพ	4.3	1.8	6.8	2.8	2.7	8.1

ตารางที่ 67 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุร่าบ่อยๆ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามการศึกษาและภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

การศึกษา	รวม	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
ประถม	5.4	3.9	7.9	4.8	4.8	9.0
มัธยม	5.6	5.1	5.5	6.2	5.7	5.9
อาชีวะ	4.6	5.0	2.6	4.1	6.8	3.5
อุดมศึกษา	3.4	3.0	ไม่พบ	7.5	2.9	3.2
ไม่มี	4.4	0.9	7.0	4.4	3.8	6.3

ตารางที่ 68 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุร่าบ่อยๆ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานะสมรสและภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

สมรส	รวม	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้	กรุงเทพมหานคร
โสด	2.0	2.1	1.9	2.5	1.8	1.4
คู่อยู่ด้วยกัน	7.0	5.1	9.8	6.4	7.0	9.7
แยก	8.4	8.1	8.1	4.4	8.8	12.3
หย่า	2.5	ไม่พบ	6.7	6.3	ไม่พบ	3.7
หม้าย	2.9	1.1	5.2	2.0	1.8	7.4

ตารางที่ 69 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุราในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามถิ่นที่อยู่อาศัย และเพศ
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

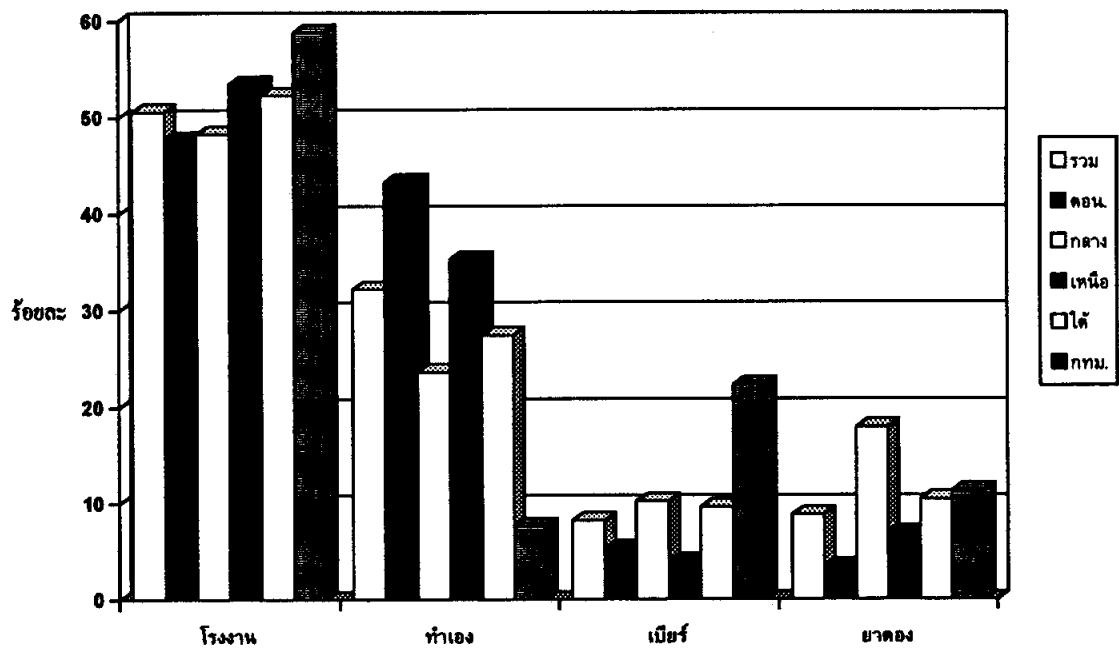
การดื่มสุรา	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ดื่มบ่อยๆ	8.8	1.8	6.7	0.8
ดื่มเป็นบางครั้ง	30.2	18.8	34.8	16.1
หยุดดื่มแล้ว	9.7	6.4	9.9	6.1
ไม่เคยดื่มเลย	51.3	73.0	48.6	77.0

ตารางที่ 70 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุราบ่อยๆ ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค ถิ่นที่อยู่อาศัย
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

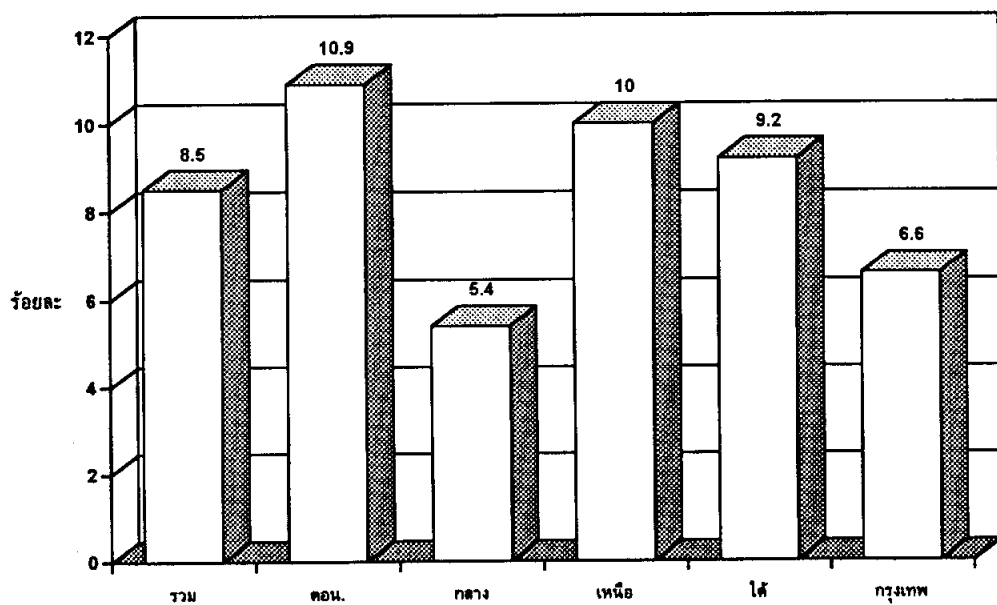
ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	7.7	0.9	5.4	0.3
กลาง	9.0	2.9	10.4	1.9
เหนือ	9.4	0.8	6.1	1.1
ใต้	8.1	0.6	7.3	0.6
กรุงเทพมหานคร	11.3	3.1	-	-

พิจารณาข้อมูลกลุ่มที่ดื่มสุราพบว่า พฤติกรรมการดื่มนี้เริ่มขึ้นตั้งแต่อายุต่ำกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่คือร้อยละ 62.9 เริ่มเมื่ออายุระหว่าง 15 ถึง 24 ปี ด้วยเหตุผลสำคัญคือตามอย่างเพื่อน และเพื่อเข้าสังคม ประเภทสุราที่ดื่มกันมากตามลำดับได้แก่ เหล้าโรงงาน เหล้าต้มเอง ยาตองเหล้า และเบียร์ การเปรียบเทียบระหว่างภูมิภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของประชากรที่ดื่มเหล้าต้มเองมากที่สุด ในขณะที่ สัดส่วนของผู้ที่ดื่มเบียร์ พบมากที่สุดในภาคกลาง (รูปที่ 27) ส่วนใหญ่อ้อยละ 62.7 ของคนที่ดื่มสุรา ดื่มน้อยกว่า 1 ถึง 2 ครั้งต่อเดือน พวกที่ดื่มเป็นประจำทุกวันมีเพียงร้อยละ 9.2 ที่น่าสนใจคือร้อยละ 10.2 ของหญิงที่ตั้งครรภ์ให้ประวัติว่าดื่มสุราขณะตั้งครรภ์ ผู้หญิงภาคกลางมีสัดส่วนการดื่มขณะตั้งครรภ์น้อยที่สุด (รูปที่ 28) ซึ่งตรงข้ามกับภาวะการดื่มเมื่อไม่ตั้งครรภ์ ประมาณร้อยละ 78.6 ของประชากรที่ดื่มสุราเริ่มดื่มสุราเมื่ออายุต่ำกว่า 30 ปี (รูปที่ 29)

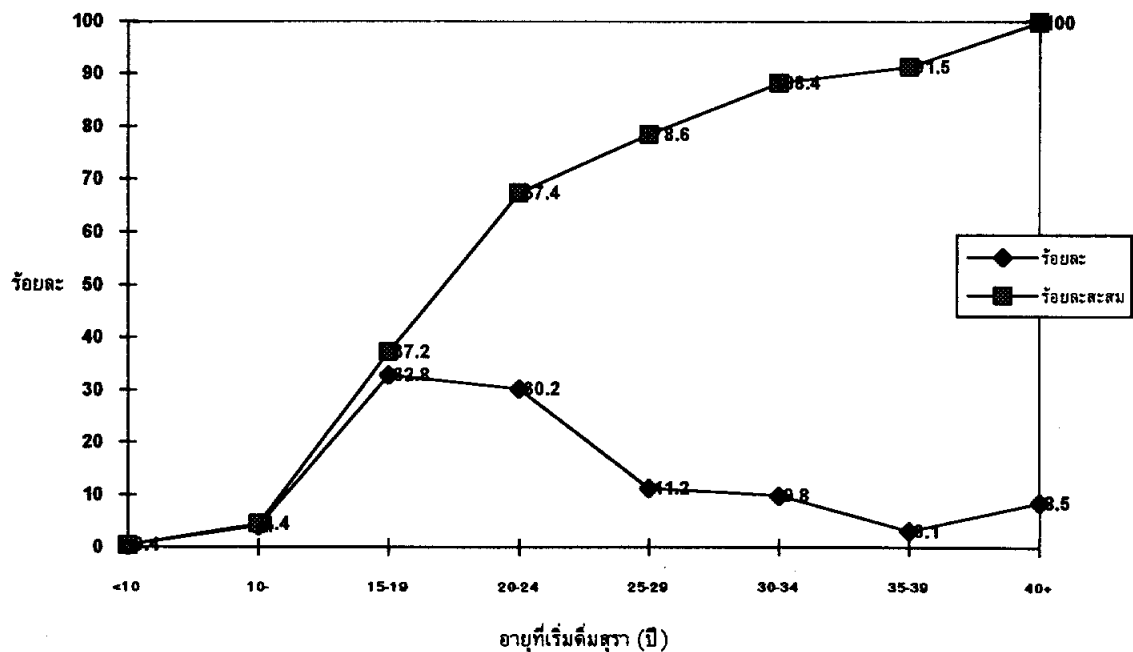
รูปที่ 27 สัดส่วน (ร้อยละ) ผู้ที่ดื่มสุราในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามชนิดสุราและภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 28 อัตรา (ร้อยละ) การดื่มสุราในหญิงที่เคยหรือกำลังตั้งครรภ์ จำแนกตามภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

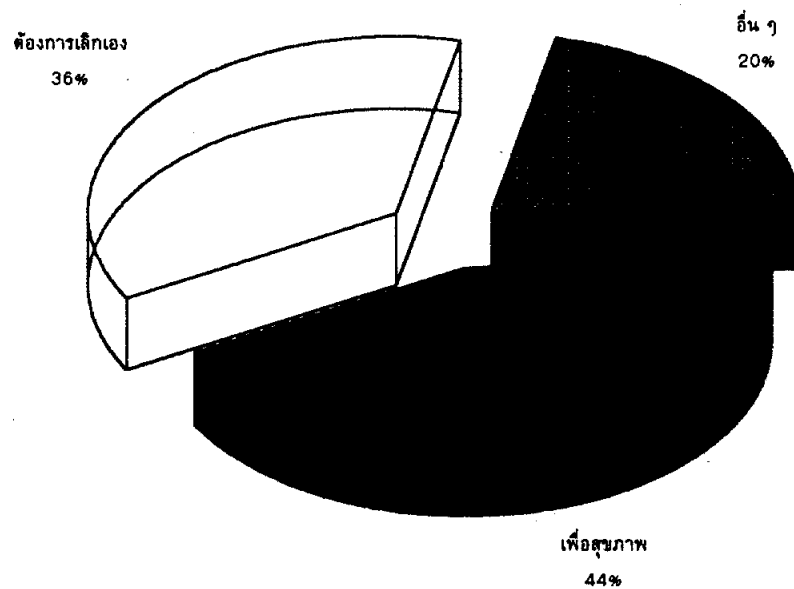

รูปที่ 29 ร้อยละและร้อยละสะสมของอายุเมื่อเริ่มดื่มสุรา ในประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

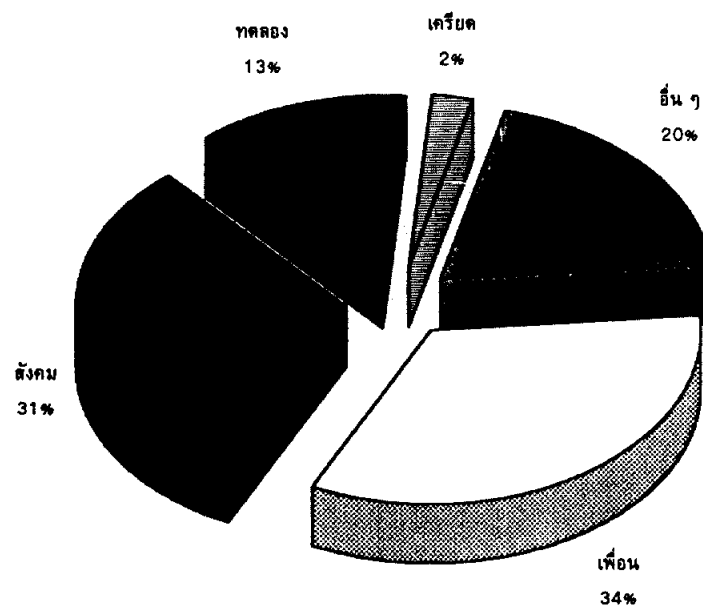

ร้อยละ 9.9 ของผู้ที่ดื่มสุราระบุว่าปัจจุบันเลิกดื่มแล้ว ผู้สูงอายุเลิกดื่มสุรามากที่สุด (ร้อยละ 24.5) และในผู้ชายระบุว่าหยุดดื่มสุรามากกว่าผู้หญิง (12.9 และ 7.8 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามอาชีพปรากฏว่า ผู้ไม่มีอาชีพเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของการเลิกดื่มมากที่สุดคือร้อยละ 17.0 เช่นเดียวกัน กลุ่มที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนมีสัดส่วนของการเลิกดื่มสุรามากที่สุดคือร้อยละ 14.4 พิจารณาจากสถานะสมรสพบว่า กลุ่มหม้ายเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของการเลิกดื่มสุรามากที่สุดคือร้อยละ 17.4 โดยเฉลี่ยระยะเวลาที่เลิกดื่มคือ 13.4 ปี (SD 21.5) เหตุผลที่เลิกดื่มคือ เพื่อสุขภาพร้อยละ 42.7 (รูปที่ 30) และเหตุผลที่เริ่มดื่มสุราคือ เพื่อนชักชวน และเข้าสังคม (รูปที่ 31)

รูปที่ 30 สัดส่วน (ร้อยละ) ของเหตุผลที่เลิกดื่มสุรา ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

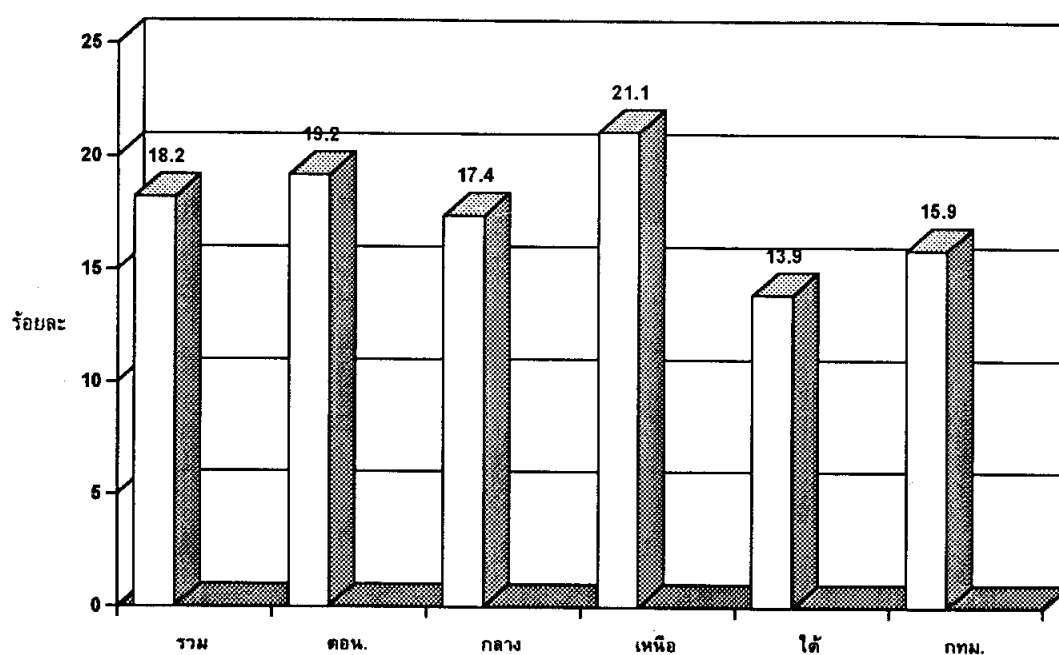
รูปที่ 31 สัดส่วน (ร้อยละ) ของเหตุผลที่เริ่มดื่มสุรา ในประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

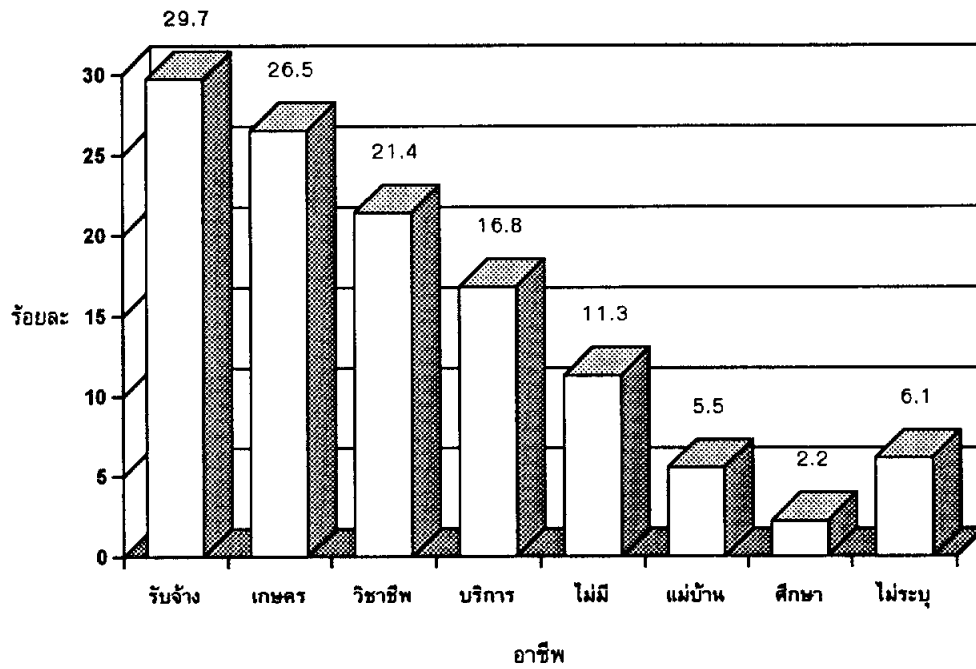
3.8.3 การบริโภคทั้งสุราและยาสูบ

รูปที่ 32 แสดงให้เห็นว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรที่สูบบุหรี่และดื่มสุรามากที่สุดคือร้อยละ 21.1 พฤติกรรมนี้พบในกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาและกลุ่มรับจ้าง/กรรมกร และเกษตรกรมากกว่ากลุ่มอื่น (รูปที่ 33 และ 34)

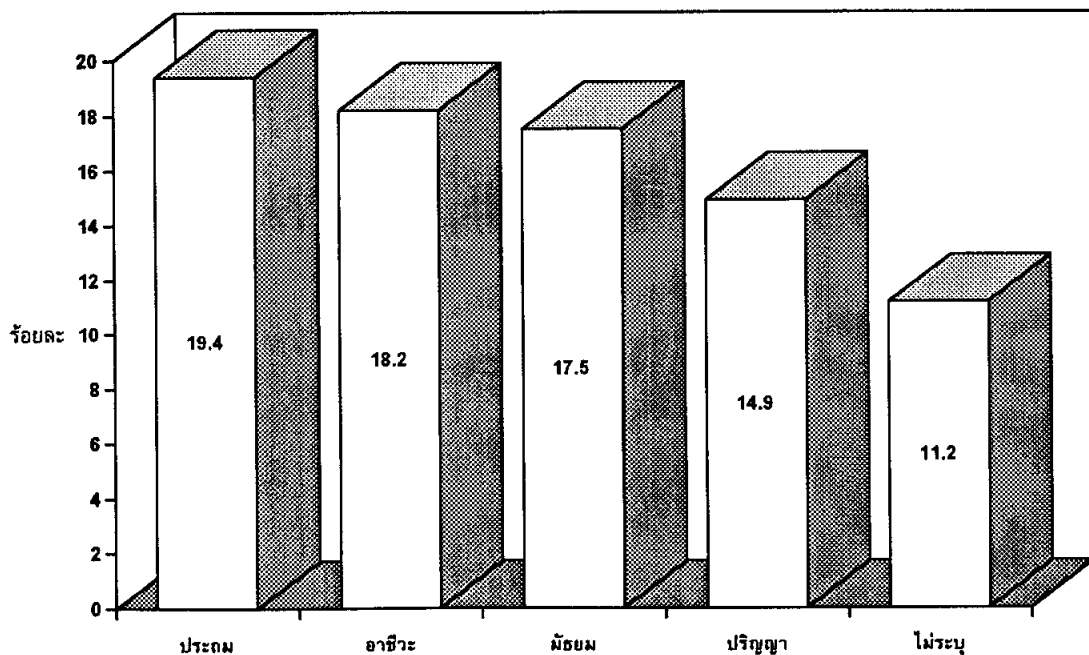
รูปที่ 32 อัตรา (ร้อยละ) ของผู้ดื่มสุราและสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 33 อัตรา (ร้อยละ) ของผู้ดื่มสุราและสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 34 อัตรา (ร้อยละ) ของผู้ดื่มสุราและสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 10 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

3.9 อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป

การสำรวจประชากรตัวอย่างอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ด้วยการซักประวัติอาการปวดข้อของแขน/ขา และ /หรือปวดหลังในรอบระยะเวลา 1 ปีก่อนวันที่สำรวจ พบว่าความชุกของอาการปวดข้อเรื้อรังเป็นๆ หายๆ สูงถึงร้อยละ 42.7 และปวดหลังเรื้อรังร้อยละ 43.1 เป็นหญิงมากกว่าชายในอัตราส่วน 1.2 ต่อ 1 (ตารางที่ 71) ในกลุ่มที่ให้ประวัติปวดข้อ/ปวดหลังเป็นๆ หายๆ นั้น ร้อยละ 35.5 จะมีอาการปวดข้อมากกว่า 3 เดือน ขึ้นไป และร้อยละ 35.9 ก็มีอาการปวดหลังเกิน 3 เดือนขึ้นไป อาการปวดข้อเป็นเวลานานจะพบในหญิงมากกว่าชายส่วนอาการปวดหลังจะคล้ายกันทั้งชายและหญิง (ตารางที่ 72)

ตารางที่ 71 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสภาพอาการ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาการ ปวดข้อ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	3,468	54.8	4,163	47.3	7,631	50.5
ครั้งเดียว	408	6.4	514	5.8	922	6.1
เป็นๆ หายๆ	2,405	38.0	4,049	46.0	6,454	42.7
ไม่แน่ใจ	24	0.4	45	0.5	69	0.5
อาการ ปวดหลัง	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	3,198	50.5	4,504	51.2	7,702	50.9
ครั้งเดียว	345	5.4	430	4.9	775	5.1
เป็นๆ หายๆ	2,730	43.1	3,793	43.1	6,523	43.1
ไม่แน่ใจ	32	0.5	40	0.5	72	0.5

ตารางที่ 72 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเป็นๆ หายๆ ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามระยะเวลาที่มีอาการ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ระยะเวลา	ชาย		หญิง		รวม	
ปวดข้อ (สัปดาห์)	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 6 ลงมา	132	2.1	251	2.9	383	2.5
6 ขึ้นไป - 12	232	3.7	364	4.1	596	3.9
มากกว่า 12	2,011	31.8	3,364	38.3	5,375	35.5
ระยะเวลา	ชาย		หญิง		รวม	
ปวดหลัง (สัปดาห์)	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 6 ลงมา	129	2.0	235	2.7	364	2.4
6 ขึ้นไป - 12	239	3.8	380	4.3	619	4.1
มากกว่า 12	2,312	36.5	3,112	35.4	5,425	35.9

กลุ่มประชากรที่ให้ประวัติอาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรังมากกว่า 6 สัปดาห์ขึ้นไป จะมีอัตราสูงขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น สูงสุดในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป คือ ร้อยละ 57.4, 52.8 ในกลุ่มปวดข้อ และ 49.8, 45.6 ในกลุ่มปวดหลัง ตามลำดับ (ตารางที่ 73) สำหรับสถานะภาพสมรรถภาพที่ต่างกัน มีอัตราการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นกลุ่มคนโสด (ตารางที่ 74)

เมื่อพิจารณาอาชีพแล้ว ในกลุ่มปวดข้อเรื้อรังจะพบความชุกสูงในกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพมากที่สุดคือ ร้อยละ 50.3 สำหรับอาการปวดที่เกิน 6 สัปดาห์ และ 45.7 สำหรับอาการปวดเกิน 12 สัปดาห์ ส่วนในกลุ่มปวดหลังเรื้อรัง จะพบมากที่สุดในการเกษตรร้อยละ 44.1 และ 40.1 (ตารางที่ 75)

ในส่วนของการศึกษาพบว่าการศึกษานั้นพบว่า กลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษาเป็นกลุ่มที่ให้ประวัติ อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรังมากที่สุด (ร้อยละ 46.4 และ 43.6) รองลงไปคือกลุ่มประถมศึกษา (ตารางที่ 76)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายงานภาวะปวดข้อเรื้อรังมากที่สุด คือร้อยละ 47.1 และ 42.6 รองลงมาคือ ภาคกลาง และภาคเหนือ ส่วนภาวะปวดหลังเรื้อรังพบมากที่สุดที่ภาคกลาง (ร้อยละ 48.2 และ 40.8) ดังแสดงในตารางที่ 77

ตารางที่ 73 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุและความถี่ของอาการปวด การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ปวดข้อเรื้อรัง				ปวดหลังเรื้อรัง			
	>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์		>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15-24	701	22.8	611	19.9	677	22.0	576	18.8
25-34	1,086	31.0	984	28.1	1,341	38.4	1,180	33.8
35-44	1,288	40.3	1,162	36.3	1,435	44.9	1,307	40.9
45-54	1,148	51.0	1,032	45.9	1,085	48.2	984	43.7
55-64	997	55.4	895	49.7	853	47.4	780	43.3
>65	752	57.4	692	52.8	653	49.8	598	45.6

ตารางที่ 74 อัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานะสมรสและระยะเวลาที่มีอาการปวด การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

สมรส	ปวดข้อเรื้อรัง				ปวดหลังเรื้อรัง			
	>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์		>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	715	23.8	622	20.7	698	23.3	605	20.2
คู่	4,377	41.7	3,957	37.7	4,543	43.3	4,094	39.0
แยก	159	51.1	144	46.3	151	48.5	134	43.1
หย่า	82	41.1	62	35.3	86	43.4	75	37.9
หม้าย	638	57.4	582	52.3	564	50.7	515	46.3

ตารางที่ 75 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ และระยะเวลาที่มีอาการ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาชีพ	ปวดข้อเรื้อรัง				ปวดหลังเรื้อรัง			
	>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์		>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิชาชีพ	305	29.2	274	26.2	344	32.9	314	30.0
บริการ	813	38.0	732	34.3	794	37.2	707	33.1
เกษตรกรรม	2,651	43.1	2,422	39.4	2,714	44.1	2,468	40.1
รับจ้าง/กรรมกร	654	34.2	556	29.1	830	43.4	708	37.0
แม่บ้าน	620	41.8	552	37.2	585	39.4	523	35.2
กำลังศึกษา	106	20.6	92	17.9	80	15.6	67	13.0
ไม่มีอาชีพ	811	50.3	737	45.7	685	42.5	627	38.9

ตารางที่ 76 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษาและระยะเวลาที่มีอาการ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

การศึกษา	ปวดข้อเรื้อรัง				ปวดหลังเรื้อรัง			
	>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์		>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถม	4,368	42.4	3,940	38.2	4,453	43.2	3,991	38.7
มัธยม	541	27.6	477	24.3	528	26.9	471	24.0
อาชีวะ	175	21.6	155	19.1	207	25.6	187	23.1
อุดมศึกษา	166	26.6	153	24.5	175	28.0	162	25.9
ไม่เรียน	719	51.5	648	46.4	676	48.4	609	43.6

ตารางที่ 77 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตาม
 รายภาค และระยะเวลาที่มีอาการ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ปวดข้อเรื้อรัง				ปวดหลังเรื้อรัง			
	>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์		>6 สัปดาห์		>12 สัปดาห์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,415	47.1	2,181	42.6	2,111	41.2	2,004	39.1
กลาง	1,205	42.9	994	35.4	1,355	48.2	1,146	40.8
เหนือ	1,065	39.3	866	32.0	1,130	41.7	902	33.3
ใต้	837	30.0	795	28.5	869	31.2	828	29.7
กรุงเทพมหานคร	550	34.2	524	32.6	579	36.0	545	33.9

เมื่อพิจารณาถึงถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า ในทุกกลุ่มอายุทั้งเพศชายและหญิง กลุ่มที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลจะพบอาการปวดข้อ/ปวดหลังสูงกว่ากลุ่มที่อยู่ในเขตเทศบาล (ตารางที่ 78) เมื่อพิจารณาดูภาพรวมในรายภาค จะพบว่า เกือบทุกภาคผู้ที่อาศัยนอกเขตเทศบาลจะมีอาการปวดข้อ/ปวดหลังสูงกว่าในเขตเทศบาล ยกเว้น เพศหญิงที่อยู่ในเขตเทศบาลของภาคเหนือจะมีอัตราสูงกว่านอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 79)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ความถี่ของอาการปวดข้อและปวดหลังเรื้อรัง มักจะมีอาการ 2-4 ครั้งต่อเดือน แต่กลับพบว่า มีประวัติการรับประทานยาแก้ปวดเพื่อบรรเทาอาการในกลุ่มที่ให้ประวัติปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรังเป็นประจำ เพียงร้อยละ 7 เท่านั้น

ตารางที่ 78 อัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรัง ในประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)		ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	ปวดข้อ	12.8	17.9	22.4	23.5
	ปวดหลัง	5.0	8.1	13.7	11.1
25-34	ปวดข้อ	22.4	26.8	26.6	33.7
	ปวดหลัง	13.7	15.9	20.9	17.3
35-44	ปวดข้อ	28.7	38.3	34.8	40.4
	ปวดหลัง	15.2	20.5	26.8	19.6
45-54	ปวดข้อ	37.1	46.0	44.0	52.9
	ปวดหลัง	26.8	19.6	27.0	22.8
55-64	ปวดข้อ	41.4	52.0	46.7	55.8
	ปวดหลัง	19.9	19.8	24.3	22.9
65+	ปวดข้อ	45.1	55.5	46.8	59.7
	ปวดหลัง	21.2	21.0	25.0	24.2

ตารางที่ 79 อัตรา (ร้อยละ) อาการปวดข้อ/ปวดหลังเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ ภาค และ ถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

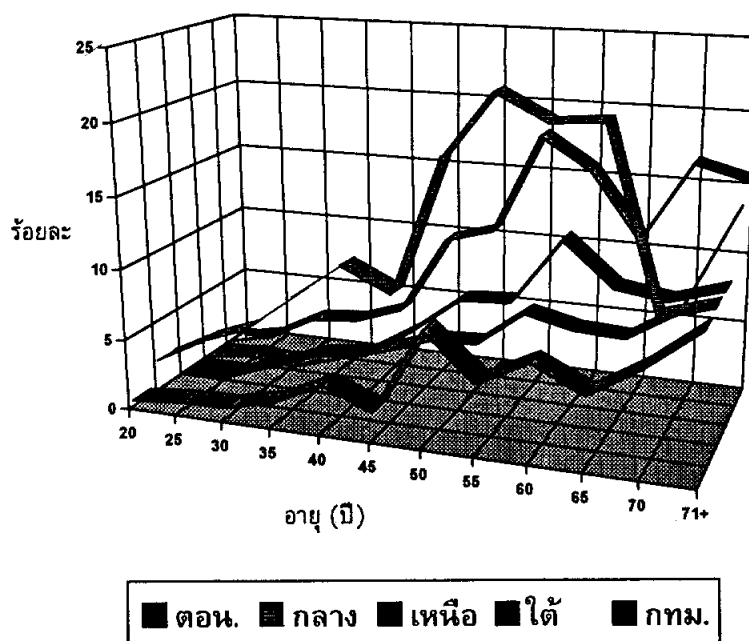
ภาค		ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ปวดข้อ	36.3	41.5	39.2	46.8
	ปวดหลัง	39.3	35.1	41.7	37.0
กลาง	ปวดข้อ	27.9	37.7	31.3	41.0
	ปวดหลัง	48.1	40.3	56.2	57.4
เหนือ	ปวดข้อ	27.7	36.2	30.5	32.4
	ปวดหลัง	35.5	33.5	35.3	30.3
ใต้	ปวดข้อ	23.9	28.4	26.3	32.6
	ปวดหลัง	26.4	25.8	31.4	32.8
กรุงเทพมหานคร	ปวดข้อ	27.4	35.2	-	-
	ปวดหลัง	41.5	30.1	-	-
รวม	ปวดข้อ	29.0	36.2	42.3	40.2
	ปวดหลัง	38.5	33.3	40.8	38.4

3.10 ความดันโลหิตสูงในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

จากตัวอย่างประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 15,125 คน ความชุกของภาวะความดันโลหิตสูง (ตามนิยามขององค์การอนามัยโลก) ทั้งประเทศคือ 5.4 ต่อประชากร 100 คน ความชุกเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น (รูปที่ 35) หรือน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 80) รูปที่ 36 แสดงว่าความชุกของความดันโลหิตสูงในหญิง (ร้อยละ 5.6) มากกว่าชาย (ร้อยละ 5.2) เล็กน้อย ภาคกลางเป็นพื้นที่ที่มีความชุกมากที่สุดประมาณ 3 เท่าของภาคอื่นๆ เมื่อจำแนกตามที่อยู่อาศัยพบว่า ทั้งเพศชายและหญิงในทุกกลุ่มอายุ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจะมีอัตราการเป็นความดันโลหิตสูงมากกว่าที่อาศัยนอกเขตเทศบาลอย่างชัดเจน (ตารางที่ 81) และเช่นเดียวกันในทุกภาค โดยที่เพศชายในเขตเทศบาลจะมีอัตราการเป็นความดันโลหิตสูงมากกว่านอกเขตเทศบาลประมาณ 3.5 เท่า ส่วนเพศหญิงสูงกว่าประมาณ 2.8 เท่า (ตารางที่ 82)

ในกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจ ความดันโลหิตสูง 1,606 ราย (รวมพวกที่ตอบว่าเคยได้ทราบจากแพทย์ว่ามีความดันโลหิตสูง) ร้อยละ 10.2 เท่านั้นที่รู้ว่าตนเองเป็นโรคนี้ (รูปที่ 37) ในจำนวนที่รู้ตัวว่ามีภาวะนี้ ร้อยละ 71.3 ได้รับการรักษา และร้อยละ 61.5 ของกลุ่มที่ได้รับการรักษามีความดันโลหิตต่ำกว่า 160/95 มม.ปรอท

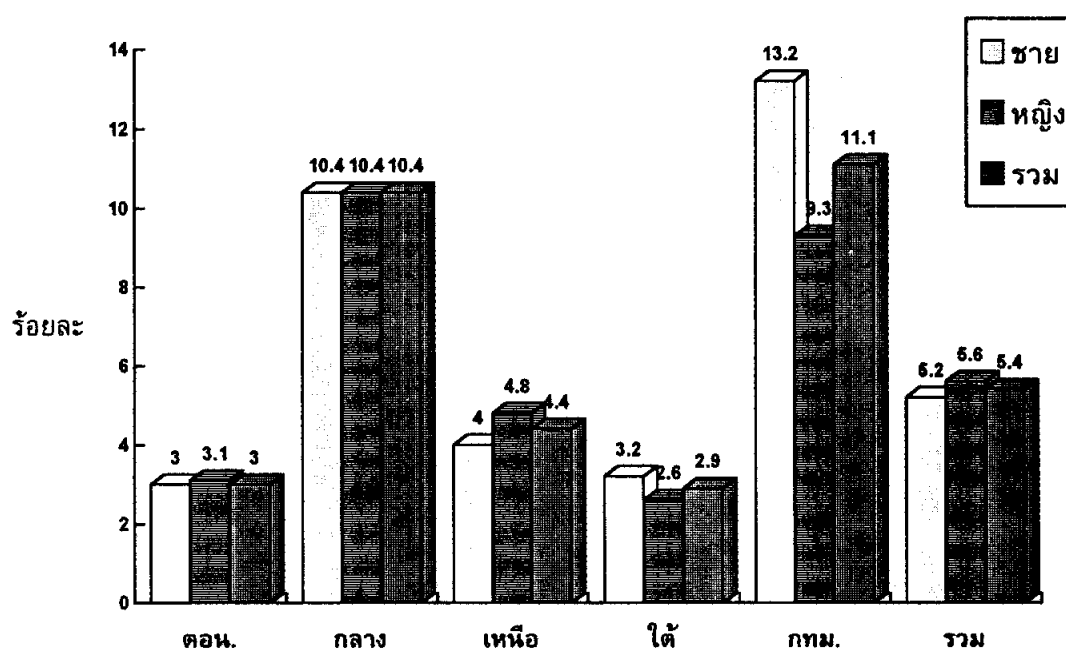
รูปที่ 35 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะความดันโลหิตสูงในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ และภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 80 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะความดันโลหิตสูงในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาวะมวลน้ำหนัก (BMI)
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาวะมวลน้ำหนัก (Body Mass Index, BMI)	ความดันโลหิตสูง ร้อยละ	จำนวน ตัวอย่าง
ต่ำกว่าเกณฑ์	3.5	3,805
ปกติ	4.6	6,719
น้ำหนักเกิน	11.1	2,222
อ้วน	18.4	539

รูปที่ 36 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะความดันโลหิตสูงในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามเพศ และภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

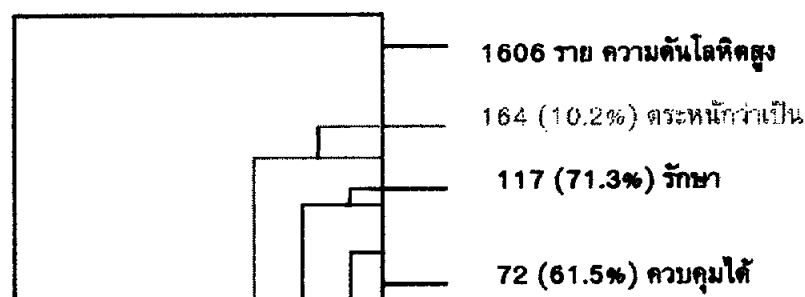
ตารางที่ 81 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะความดันโลหิตสูง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	1.8	0.5	0.7	0.3
25-34	3.0	2.1	1.4	2.1
35-44	6.5	5.6	3.3	3.0
45-54	14.8	14.1	3.4	6.8
55-64	13.7	16.5	5.7	7.1
65+	13.6	17.5	11.3	11.0

ตารางที่ 82 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะความดันโลหิตสูง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ ภาค และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	8.2	6.7	1.8	2.4
กลาง	18.6	22.5	8.9	10.0
เหนือ	9.4	9.6	2.0	3.7
ใต้	5.6	5.9	2.8	1.9
กรุงเทพมหานคร	13.2	9.3	-	-
รวม	11.1	11.0	3.2	3.8

รูปที่ 37 สัดส่วน (ร้อยละ) ของผู้ที่ตระหนักและได้รับการรักษาภาวะความดันโลหิตสูงในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

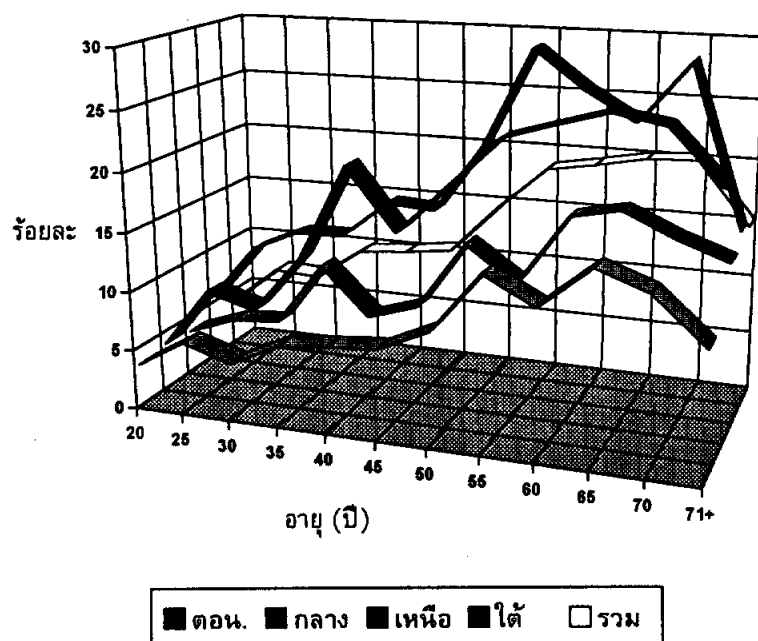

3.11 ภาวะโคเลสเตอรอลในเลือดสูงในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

การตรวจวัดระดับโคเลสเตอรอลในเลือดในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 15,125 คน สามารถตรวจหาระดับโคเลสเตอรอลในเลือดได้ 13,515 คน (ร้อยละ 89.4) ยกเว้นในกรุงเทพมหานคร ที่ไม่สามารถตรวจเลือดได้ จึงตัดออกจากการวิเคราะห์ ในจำนวนนี้พบผู้ที่มีโคเลสเตอรอลในเลือดสูงเกิน 200 มก. ต่อเดล. จำนวน 1,527 ราย (อัตราร้อยละ 11.3 ดังแสดงในรูปที่ 38) เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่าความชุกนี้เพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น เช่นเดียวกันเมื่อน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นความชุกก็เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 83) ความชุกในหญิง (ร้อยละ 13.0) มากกว่าในชาย (ร้อยละ 9.1) ดังรูปที่ 39 ภาคกลาง และภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีภาวะโคเลสเตอรอลในเลือดเกินมากที่สุด ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาระดับโคเลสเตอรอลในภาพรวมในระดับจุดตัดต่างๆ ก็พบว่าส่วนใหญ่แม้จะเกินมาตรฐานแต่ก็ยังมิระดับไม่สูงนัก (ตารางที่ 84)

เมื่อเปรียบเทียบตามถิ่นที่อยู่อาศัยพบว่า ภาวะโคเลสเตอรอลจะสูงในกลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาลทั้งเพศชายและหญิงและทุกกลุ่มอายุ (ตารางที่ 85) และทุกภาค โดยที่เพศชายในเขตเทศบาลจะสูงกว่าชายนอกเขตเทศบาลประมาณ 2 เท่า และหญิงในเขตเทศบาลจะสูงกว่าหญิงนอกเขตเทศบาลประมาณ 1.7 เท่า (ตารางที่ 86)

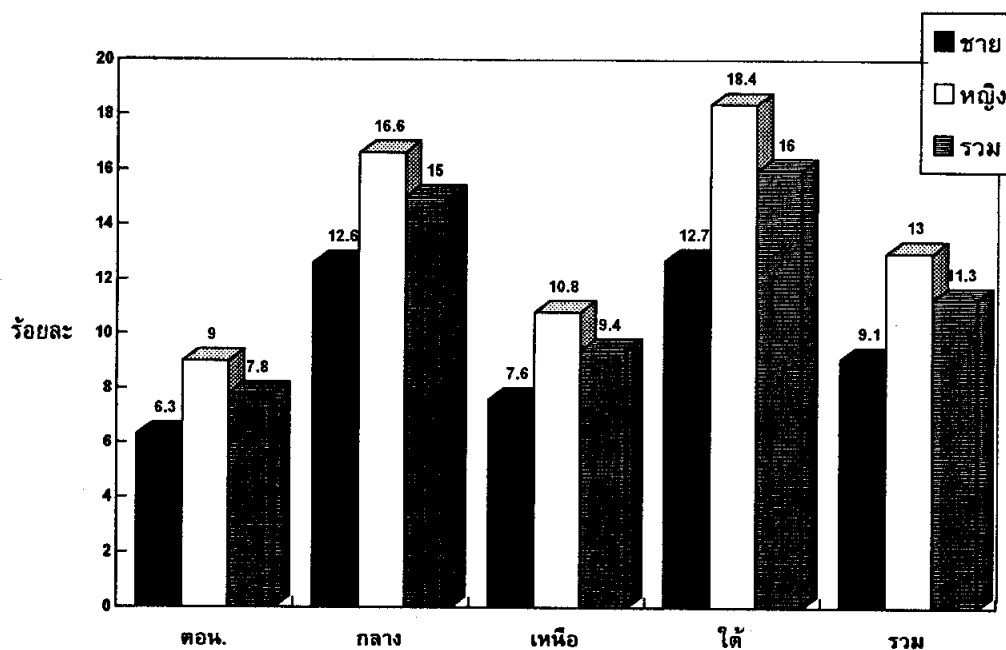
รูปที่ 38 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโคเลสเตอรอลสูงในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุและภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ตารางที่ 83 อัตรา (ร้อยละ) ของภาวะโคเลสเตอรอลสูงในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาวะมวลน้ำหนัก (BMI) การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาวะมวลน้ำหนัก (Body Mass Index, BMI)	อัตรา ร้อยละ	จำนวน ตัวอย่าง
ต่ำกว่าเกณฑ์	0.5	3,539
ปกติ	0.6	5,990
น้ำหนักเกิน	1.0	1,863
อ้วน	1.2	430

รูปที่ 39 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโคเลสเตอรอลสูงในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามเพศ และภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ตารางที่ 84 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโคเลสเตอรอลสูงในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่จุดตัดต่างๆกัน การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ระดับโคเลสเตอรอล	จำนวน	ร้อยละ
≥ 140	2,389	84.2
≥ 160	2,076	68.9
≥ 180	1,626	50.6
≥ 200	1,180	34.5
≥ 240	444	11.8
≥ 300	56	1.9
รวม	12,865	

ตารางที่ 85 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโคเลสเตอรอลในเลือดสูง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	3.9	7.8	2.3	6.5
25-34	9.4	11.8	5.0	6.7
35-44	16.1	13.9	8.5	7.7
45-54	16.4	25.8	10.4	13.2
55-64	20.4	32.0	8.6	18.7
65+	14.4	28.8	10.9	15.3

ตารางที่ 86 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโคเลสเตอรอลในเลือดสูง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ ภาค และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	14.1	12.0	4.5	6.7
กลาง	16.4	19.6	9.1	13.1
เหนือ	8.8	13.8	6.7	8.5
ใต้	15.2	23.1	10.9	15.0
รวม	13.7	16.9	6.9	9.9

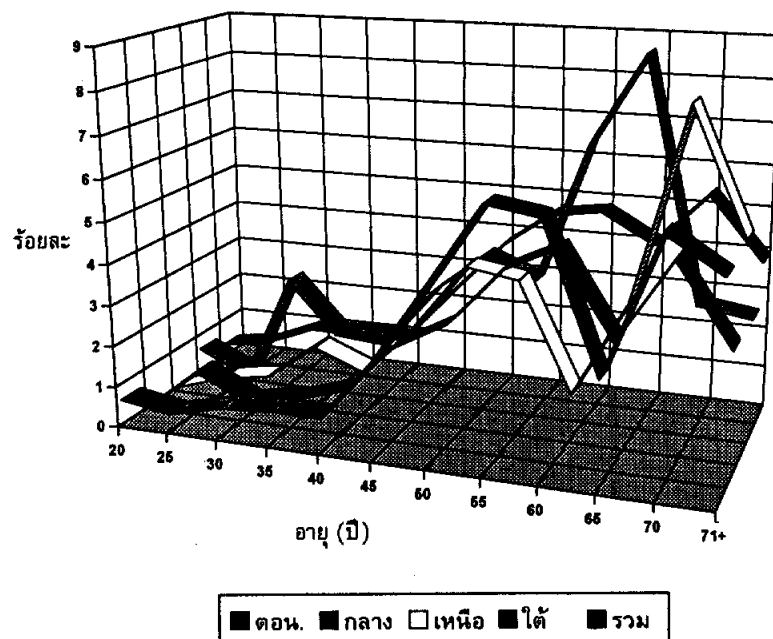
3.12 เบาหวานในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

จากตัวอย่างประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 15,125 คน สามารถตรวจน้ำตาลในเลือดได้เฉพาะ 16 จังหวัด จึงตัดข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนของกรุงเทพมหานคร ออกไป คงมีจำนวนตัวอย่างเพียง 13,519 คน (ร้อยละ 89.4 ของประชากรเป้าหมาย) ในจำนวนนี้พบผู้ที่เป็นเบาหวานร้อยละ 2.3 (คือน้ำตาลในเลือดเกิน 140 มก. ต่อเดซิล) ดังรูปที่ 40 โดยที่อัตราการเป็นเบาหวานเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยเฉพาะจะเพิ่มขึ้นชัดเจนในอายุตั้งแต่ 40 ปี เช่นเดียวกันเมื่อน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น ความชุกของเบาหวานก็เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 87)

ในรูปที่ 41 แสดงให้เห็นว่าความชุกของเบาหวานในเพศหญิงมีมากกว่าเพศชายประมาณ 1.5 ถึง 2 เท่า ความแตกต่างระหว่างเพศปรากฏเด่นชัดที่สุดในระดับภาค โดยภาพรวมของภาค พบว่าเบาหวานชุกชุมที่สุดในภาคกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อาศัย พบว่าอัตราการเป็นเบาหวานสูงที่สุดในกลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาล ทั้งเพศชายและเพศหญิงในเกือบทุกกลุ่มอายุ (ตารางที่ 88) และในทุกภาค (ตารางที่ 89)

ในบรรดาผู้ที่ได้รับการตรวจพบเบาหวานจำนวน 364 รายนั้น ร้อยละ 42.6 ตระหนักว่าตนเองเป็นเบาหวาน ในขณะที่ร้อยละ 37.4 ตระหนักว่าตนเองเป็นและได้รับการรักษาแต่เพียงร้อยละ 17.6 เท่านั้นที่สามารถควบคุมน้ำตาลในเลือดให้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

รูปที่ 40 อัตรา (ร้อยละ) เบาหวานในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

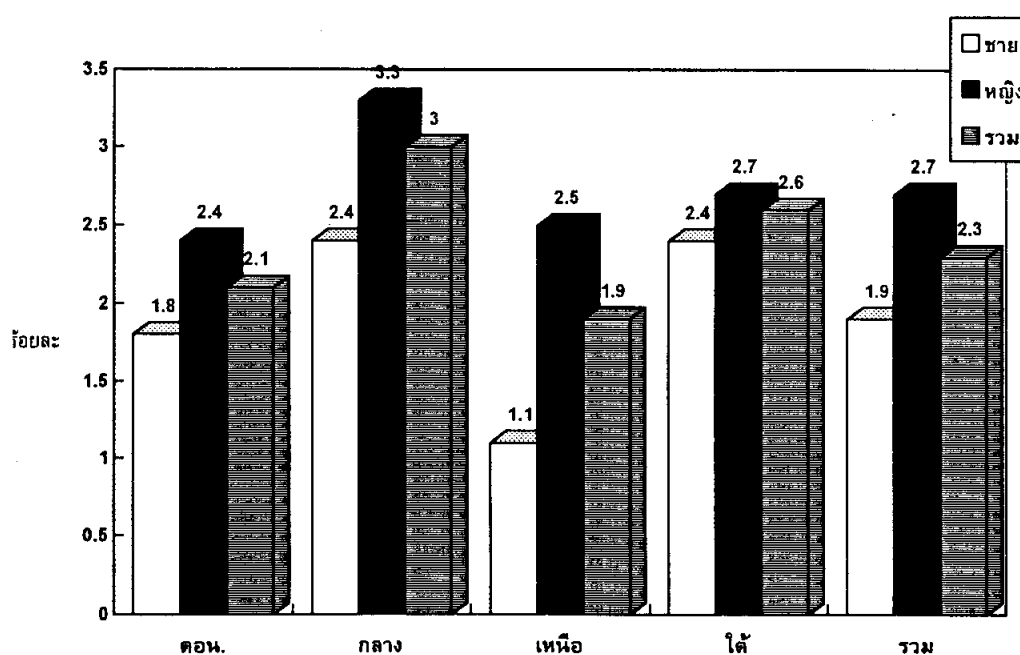

ตารางที่ 87 อัตรา (ร้อยละ) เบาหวานในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาวะมวลน้ำหนัก (BMI)
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาวะมวลน้ำหนัก (Body Mass Index, BMI)	เบาหวาน ร้อยละ	จำนวน ตัวอย่าง
ต่ำกว่ามาตรฐาน	1.5	3,528
ปกติ	2.1	5,970
น้ำหนักเกิน	5.2	1,860
อ้วน	6.3	429
รวม*	2.5	11,787

* หมายเหตุ คิดเฉพาะที่มีข้อมูลน้ำหนักตัว จึงได้ค่าแตกต่างไปจากข้อมูลรวมทั้งหมด

รูปที่ 41 อัตรา (ร้อยละ) เบาหวานในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามเพศ และภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ตารางที่ 88 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะเบาหวาน ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	0.7	0.2	0.6	0.2
25-34	0.2	2.0	1.2	0.7
35-44	1.4	1.6	1.0	1.7
45-54	5.5	6.3	1.4	4.5
55-64	6.4	8.8	2.7	4.1
65+	4.0	8.8	4.2	3.6

ตารางที่ 89 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะเบาหวาน ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ ภาค และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2.6	3.7	1.5	1.6
กลาง	3.3	4.0	1.5	2.5
เหนือ	1.6	3.1	0.7	2.0
ใต้	2.7	3.5	2.1	2.2
รวม	2.6	2.9	1.5	1.9

3.13 ภาวะโลหิตจางในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

จากการตรวจระดับความเข้มข้นของโลหิตโดยวัดระดับ Haematocrit เพื่อวินิจฉัยภาวะโลหิตจางในประชากรตัวอย่างอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปใน 16 จังหวัดทั่วประเทศ (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่สามารถตรวจได้ครบจึงตัดออกจากการวิเคราะห์ผล) ทั้งหมดจำนวน 13,519 คน พบภาวะโลหิตจางรวม 2,934 ราย หรืออัตราร้อยละ 21.7 เพศหญิงมีภาวะโลหิตจางมากกว่าชายในอัตราร้อยละ 25.0 และ 17.3 ตามลำดับ ภาคใต้มีภาวะโลหิตจางมากกว่าภาคอื่นๆ อย่างชัดเจน รองลงมาคือ ภาคเหนือ (ร้อยละ 26.8) ต่ำสุดในภาคกลาง (ร้อยละ 14.9) เพศหญิงในทุกภาคมีภาวะโลหิตจางมากกว่าเพศชาย (ตารางที่ 90)

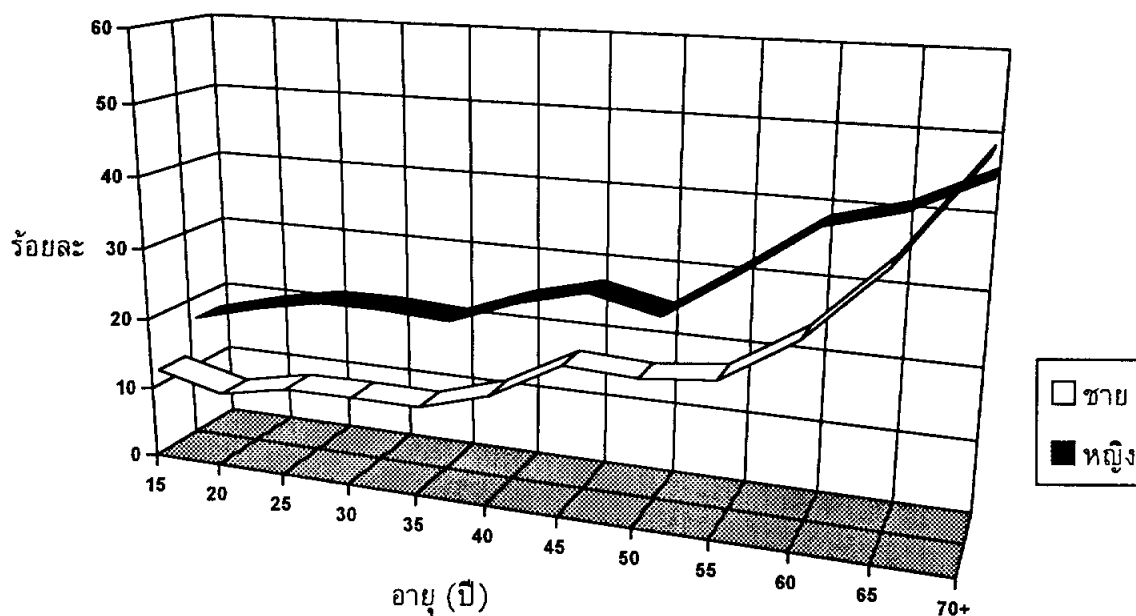
ตารางที่ 90 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโลหิตจางในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ และภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาค	ชาย	หญิง	รวม
รวมทั้งประเทศ	17.3	25.0	21.7
ตะวันออกเฉียงเหนือ	13.2	19.2	16.5
กลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	10.8	17.6	14.9
เหนือ	22.4	30.3	26.8
ใต้	26.3	38.2	33.2

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ เพศ และรายภาคแล้ว พบว่า ในระดับประเทศนั้น เพศหญิงมีอัตราภาวะโลหิตจางสูงกว่าชายในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นในกลุ่มอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป และทั้งสองเพศจะเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยเฉพาะในกลุ่มอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป จะมีภาวะโลหิตจางประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มที่ตรวจ (รูปที่ 42) หากพิจารณาแต่ละกลุ่มอายุเปรียบเทียบกับรายภาค เพศหญิงในภาคใต้จะมีอัตราภาวะโลหิตจางสูงในเกือบทุกกลุ่มอายุ ยกเว้น กลุ่มอายุ 15-19 และ 25-29 ปี เท่านั้นที่สูงที่สุดในภาคเหนือ และพบภาวะโลหิตจางมากที่สุดในกลุ่มอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ในเพศชายของภาคใต้ (53.8 ในกลุ่มอายุ 65-69 ปี และ 66.1 ในกลุ่มอายุตั้งแต่ 70 ปี ขึ้นไป) ดังแสดงในตารางที่ 91 นอกจากนี้ ภาวะโลหิตจางพบมากในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและแม่บ้าน ซึ่งก็เนื่องจากผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และแม่บ้านเป็นเพศหญิง หากไม่นับรวม 2 กลุ่มนี้แล้ว กลุ่มเกษตรกรจะมีภาวะโลหิตจางสูงที่สุด รองลงมาคือ อาชีพบริการ ค้าขาย และกรรมกร ตามลำดับ (ตารางที่ 92)

ประชากรตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลจะมีภาวะโลหิตจางสูงกว่ากลุ่มที่อาศัยในเขตเทศบาลอย่างชัดเจนในทุกภาค (ตารางที่ 93) และในทุกกลุ่มอายุ (ตารางที่ 94)

รูปที่ 42 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโลหิตจางในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ตารางที่ 91 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโลหิตจางในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อายุ (ปี)	ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		เหนือ		ใต้	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-19	10.0	11.6	6.6	11.6	17.7	27.7	16.3	23.8
20-24	8.4	13.5	3.2	9.6	12.4	26.8	16.2	32.4
25-29	7.8	13.9	5.8	18.1	16.7	30.7	18.9	27.6
30-34	5.2	17.1	12.3	14.9	21.0	26.4	15.6	32.9
35-39	7.6	12.9	6.6	15.6	16.0	26.9	20.4	36.2
40-44	12.0	19.5	7.3	18.8	17.8	29.1	25.0	35.9
45-49	16.9	19.6	8.1	15.7	24.7	31.0	36.8	48.6
50-54	17.3	18.6	11.6	17.7	24.7	24.5	25.5	46.5
55-59	14.6	25.3	16.8	21.0	24.0	33.0	31.2	49.1
60-64	24.0	28.6	20.0	28.6	27.3	45.4	37.3	55.2
65-69	24.7	38.8	20.5	35.0	46.1	43.3	53.8	49.1
70+	51.1	57.4	29.7	27.4	56.4	38.6	66.1	54.5

ตารางที่ 92 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโลหิตจาง ในประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพและภาค
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อาชีพ	ทั่วประเทศ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	เหนือ	ใต้
วิชาชีพ	15.1	11.1	6.2	26.0	23.4
ค้าขาย/บริการ	20.1	12.5	13.2	26.2	30.3
เกษตรกรรม	22.2	16.9	18.0	25.0	38.7
รับจ้าง/กรรมกร	17.4	6.7	12.6	23.2	27.9
แม่บ้าน	23.1	17.9	16.9	27.5	32.6
กำลังศึกษา	14.2	9.4	8.9	26.3	17.2
ไม่มีอาชีพ	34.0	32.1	21.3	37.6	44.3

ตารางที่ 93 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโลหิตจาง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค ถิ่นที่อยู่อาศัย และเพศ
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	11.4	14.8	13.8	21.4
กลาง	10.0	16.6	11.6	18.9
เหนือ	18.6	25.8	25.1	33.9
ใต้	20.8	28.6	30.1	45.4
รวม	14.9	20.5	18.7	28.1

ตารางที่ 94 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะโลหิตจาง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	7.4	14.9	12.9	20.0
25-34	12.3	17.8	11.5	24.0
35-44	10.5	17.4	14.5	26.0
45-54	14.9	19.9	22.6	29.9
55-64	17.7	29.4	27.6	38.3
65+	40.6	36.5	46.8	48.9

3.14 ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

การสำรวจประชากรตัวอย่างอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด 15,125 คน (ร้อยละ 63.2 ของประชากรตัวอย่างทั้งหมด) โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับอาการหืด แพ้อากาศ และภูมิแพ้ พบว่าอัตราความชุกของผู้ที่เคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคหืด, โรคแพ้อากาศ และภูมิแพ้ (ร้อยละ 1.8, 7.9 และ 5.5 ตามลำดับ) สำหรับอาการไอมีเสมหะ แน่นหน้าอก หายใจหอบเหนื่อย เนื่องจากสิ่งกระตุ้น พบได้ประมาณร้อยละ 20-60 อาการหวัดเรื้อรังพบมากในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว พบน้อยที่สุดในฤดูร้อน คิดเป็นอัตราความชุกร้อยละ 35.9, 29.5 และ 4.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 95)

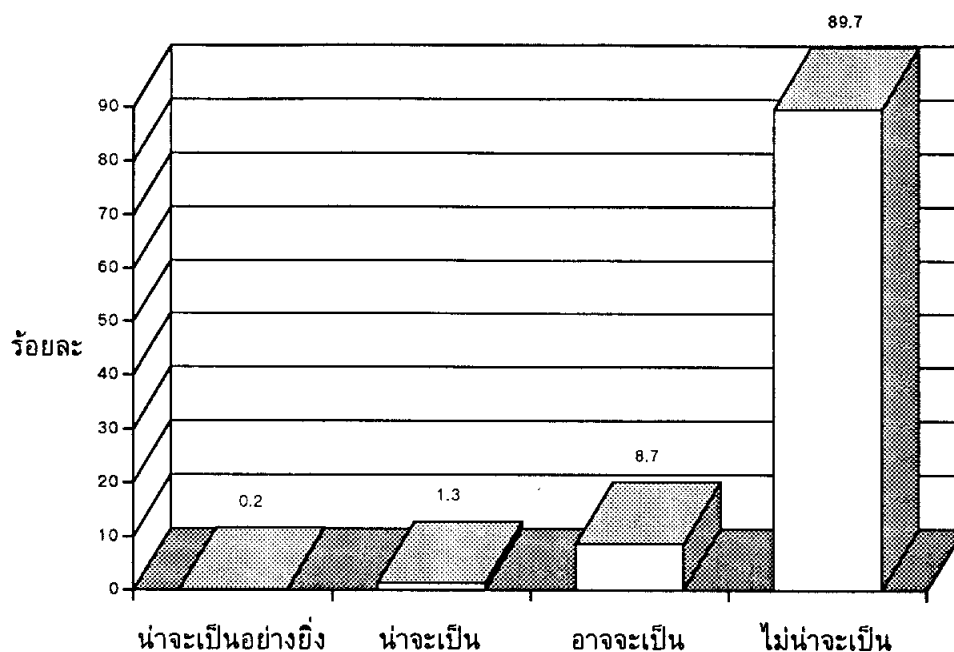
ตารางที่ 95 จำนวนและร้อยละของผู้ที่มีอาการไอและมีเสมหะ เหนื่อยง่าย หอบ ภูมิแพ้ ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาการ อาการแสดง	จำนวน	ร้อยละ
ไอบ่อยๆ (>4-6 ครั้ง/วัน) หรือหลาย ๆ วัน/สัปดาห์	861	66.7
เวลาไอหรือหวัดจะไอและแน่นหน้าอกหรือหอบเหนื่อย	1,126	49.7
ไอมีเสมหะเกือบทุกวันติดต่อกันอย่างน้อย 3 เดือน	657	39.2
ไอและแน่นหน้าอกหรือหอบเหนื่อยเวลาได้กลิ่นควันบุหรี่ ควันไฟ ควันรถ หรือกลิ่นแรงๆ	875	38.5
เวลาอากาศเปลี่ยนมีอาการไอและแน่นหน้าอก หอบเหนื่อย	820	36.2
ไอและแน่นหน้าอก หรือหอบเหนื่อยเวลากวาดบ้าน	521	23.1
มีอาการหวัดเรื้อรังติดต่อกันเป็นเดือนๆ	1,254	12.3
แพทย์เคยบอกว่าเป็นโรคแพ้อากาศ	1,199	7.9
แพทย์เคยบอกว่าเป็นภูมิแพ้	820	5.5
เคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็น “หืด”	273	1.8

ผลการสำรวจความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง ด้วยการถามประวัติอาการ ไอมีเสมหะ อาการเหนื่อยง่าย อาการหอบ และอาการภูมิแพ้ รวมทั้งประวัติการได้รับ ยาวัณโรคและการได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นวัณโรคปอด ร่วมกับการวัด peak expiratory flow rate ได้จัดกลุ่มการวินิจฉัยออกเป็น 4 ระดับคือ น่าจะเป็นอย่างยิ่ง (most likely) น่าจะเป็น (likely) อาจจะเป็น (probably) และไม่น่าจะเป็น (unlikely) ในกลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปีขึ้นไป (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร เนื่องจากได้ผลตรวจ Peak Flow Wright Meter ไม่ครบ) จะมีผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าน่าจะเป็น และน่าจะเป็นอย่างยิ่ง รวมร้อยละ 1.5 อาจจะเป็นร้อยละ 8.7 และไม่น่าจะเป็นร้อยละ 89.7 (รูปที่ 43)

ตารางที่ 96 แสดงให้เห็นว่า เมื่อรวมกลุ่ม น่าจะเป็นอย่างยิ่ง และน่าจะเป็น เข้าด้วยกันแล้วพบว่าภาคใต้มีอัตราความชุกของการเป็นภาวะโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังสูงที่สุด คือร้อยละ 2.2 รองลงมาได้แก่ ภาคเหนือร้อยละ 1.6 ภาคกลางร้อยละ 1.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 1.2 และพบว่าเพศชายรวมทั้งประเทศมีอัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย คือร้อยละ 1.7 และ 1.4 ตามลำดับ

รูปที่ 43 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามการวินิจฉัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ตารางที่ 96 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ และ ภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาค		ไม่น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		น่าจะเป็น		น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ชาย	1,800	89.4	190	9.4	23	1.1	1	0.1	2,014
	หญิง	2,360	90.0	201	7.7	30	1.1	3	0.1	2,594
	รวม	4,160	90.3	391	8.5	53	1.1	4	0.1	4,608
กลาง	ชาย	1,443	89.6	140	8.7	23	1.4	4	0.3	1,610
	หญิง	2,464	90.5	225	8.3	28	1.0	6	0.2	2,723
	รวม	3,907	90.2	365	8.4	51	1.2	1	0.2	4,333
เหนือ	ชาย	1,039	89.1	108	9.3	15	1.3	4	0.3	1,166
	หญิง	1,356	89.9	131	8.7	20	1.1	3	0.2	1,510
	รวม	2,395	89.5	239	8.9	35	1.3	7	0.3	2,676
ใต้	ชาย	734	86.7	87	10.3	21	2.5	5	0.6	847
	หญิง	1,049	88.7	113	9.6	19	1.6	1	0.1	1,182
	รวม	1,783	87.9	200	9.8	40	2.0	6	0.3	2,029
รวม	ชาย	5,016	89.0	525	9.3	82	1.5	4	0.2	5,637
	หญิง	7,229	90.3	670	8.4	97	1.2	13	0.2	8,009
	รวม	12,245	89.7	1,195	8.7	179	1.3	7	0.2	13,646

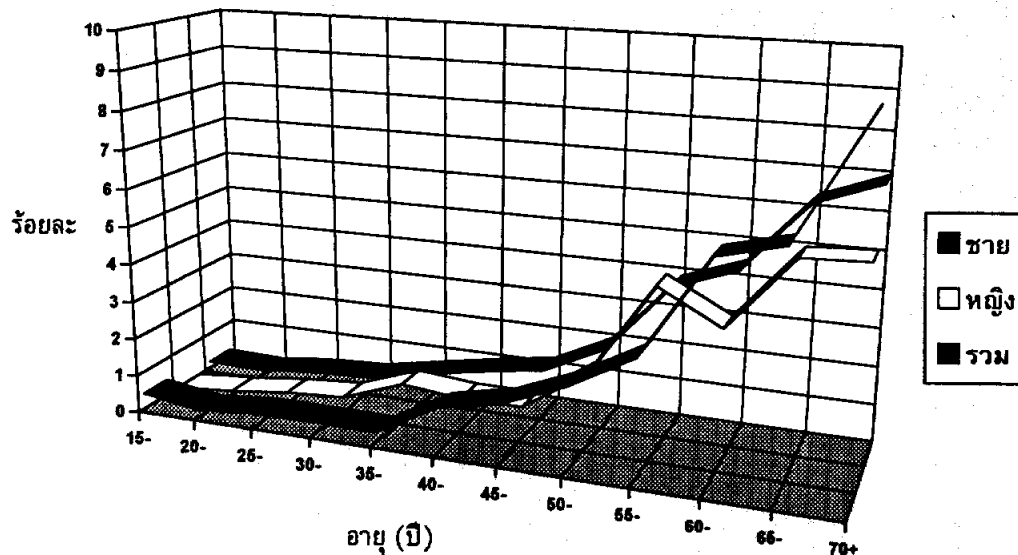
ในตารางที่ 97 และรูปที่ 44 แสดงอัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังของทั้ง 2 เพศ ซึ่งเพิ่มขึ้นตามอายุ โดยอัตราความชุกของโรคนี้เป็นร้อยละ 0.2 ในกลุ่มอายุ 15-19 ปี เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ จนเป็นร้อยละ 2.0 ในกลุ่มอายุ 50-54 ปี หลังจากนั้นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนเป็นร้อยละ 6.9 ในกลุ่มอายุ 70 ปีขึ้นไป และพบว่าอัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังของเพศชายและเพศหญิงเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้นเช่นเดียวกัน โดยอัตราความชุกในเพศชายมีค่าสูงกว่าเพศหญิงในเกือบทุกกลุ่มอายุ

เมื่อพิจารณารายอาชีพพบว่ากลุ่มที่ไม่มีอาชีพ (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ) มีอัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังสูงที่สุดคือร้อยละ 4.5 รองลงมาได้แก่ อาชีพแม่บ้าน ร้อยละ 2.1 ผู้ใช้แรงงานร้อยละ 1.4 เกษตรกรร้อยละ 1.2 และพบน้อยที่สุดในกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น) เพียงร้อยละ 0.2 ดังแสดงในตารางที่ 98

ตารางที่ 97 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อายุ (ปี)	เพศ	ไม่น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		น่าจะเป็น		น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
15-19	ชาย	690	95.6	29	4.0	3	0.4	ไม่พบ		722
	หญิง	893	97.0	28	3.0	0	0.0	ไม่พบ		921
	รวม	1,588	96.4	57	3.5	3	0.2	ไม่พบ		1,648
20-24	ชาย	518	95.1	26	2.5	1	0.2	ไม่พบ		545
	หญิง	801	95.7	35	4.2	1	0.1	ไม่พบ		837
	รวม	1,319	95.4	61	4.9	2	0.2	ไม่พบ		1,382
25-29	ชาย	581	93.4	39	6.3	2	0.3	ไม่พบ		622
	หญิง	944	94.8	49	4.9	3	0.3	ไม่พบ		996
	รวม	1,525	94.3	88	5.4	5	0.3	ไม่พบ		1,618
30-34	ชาย	589	94.2	34	5.4	2	0.3	ไม่พบ		625
	หญิง	913	94.6	48	5.0	4	0.7	ไม่พบ		965
	รวม	1,502	94.5	82	5.2	6	0.4	ไม่พบ		1,590
35-39	ชาย	629	93.5	42	6.2	2	0.3	0	0.0	673
	หญิง	842	93.5	50	5.5	7	0.8	2	0.2	901
	รวม	1,471	93.5	92	5.8	9	0.6	2	0.1	1,574
40-44	ชาย	463	92.2	33	6.6	6	1.2	0	0.0	502
	หญิง	665	92.4	48	6.8	4	0.6	2	0.3	709
	รวม	1,118	92.3	81	6.7	10	0.8	2	0.2	1,211
45-49	ชาย	399	87.5	50	11.0	6	1.3	1	0.2	456
	หญิง	527	90.1	52	8.9	5	0.9	1	0.2	585
	รวม	926	89.0	102	9.8	11	1.1	2	0.2	1,041
50-54	ชาย	347	85.1	52	12.8	7	1.7	2	0.5	408
	หญิง	493	86.3	67	11.7	10	1.8	1	0.2	571
	รวม	840	85.8	119	12.2	17	1.7	3	0.3	979
55-59	ชาย	297	84.1	45	12.7	10	2.8	1	0.3	353
	หญิง	440	84.1	60	11.5	21	4.0	2	0.4	523
	รวม	737	84.1	105	12.0	31	3.5	3	0.3	876
60-64	ชาย	247	78.4	50	15.9	16	5.1	2	0.6	315
	หญิง	315	79.2	69	17.3	14	3.5	0	0.0	398
	รวม	562	78.8	119	16.7	30	4.2	2	0.3	713
65-69	ชาย	124	67.8	45	24.6	11	6.0	3	1.6	163
	หญิง	189	73.3	55	21.3	12	4.7	2	0.8	258
	รวม	313	70.9	100	22.7	23	5.2	5	1.1	441
70+	ชาย	127	55.7	80	35.1	16	7.0	5	2.2	228
	หญิง	217	62.9	109	31.6	16	4.6	3	0.9	345
	รวม	344	60.0	189	33.0	31	5.6	8	1.4	573

รูปที่ 44 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ตารางที่ 98 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอาชีพ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อาชีพ	ไม่น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		น่าจะเป็น		น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
วิชาชีพ	904	95.8	37	3.9	3	0.3	0	0.0	944
บริการ	1,763	91.5	146	7.6	18	0.9	0	0.0	1,927
เกษตรกรรม	5,047	90.9	436	7.9	55	1.0	12	0.2	5,550
รับจ้าง/กรรมกร	1,615	90.9	139	7.8	20	1.2	2	0.1	1,776
แม่บ้าน	170	88.3	127	9.6	26	2.0	2	0.2	1,325
กำลังศึกษา	592	97.2	16	2.6	1	0.2	0	0.0	609
ไม่มีอาชีพ	1,119	76.0	287	19.5	56	3.8	10	0.7	1,472

เมื่อเปรียบเทียบผลการวินิจฉัยภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังกับการสูบบุหรี่ พบว่า ผู้ที่เคยสูบบุหรี่แต่ปัจจุบันหยุดสูบแล้วมีความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังสูงสุดคือร้อยละ 3.2 รองลงมาได้แก่ผู้ที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่เป็นประจำคือร้อยละ 1.9 และน้อยที่สุดในผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่เลยร้อยละ 1.1 พบความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังคล้ายกันทั้ง 2 เพศ

ผู้ที่น่าจะเป็นภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง มีจำนวนการสูบบุหรี่เฉลี่ยต่อวันสูงที่สุด คือ 10.9 ± 8.6 มวน รองลงมาได้แก่ผู้ที่อาจจะเป็นและผู้ที่น่าจะเป็น มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 9.6 ± 7.8 และ 9.5 ± 8.1 มวน ตามลำดับ (ตารางที่ 99) ผู้ที่สูบบุหรี่ มีอัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังสูงขึ้น เมื่อสูบบุหรี่ในจำนวนมากขึ้น คือจากร้อยละ 2.1 เป็นร้อยละ 2.3 และ 3.4 เมื่อสูบบุหรี่ 1–10 มวน, 11–20 มวน และ 21 มวนขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายเพศ พบว่า เพศหญิงที่สูบบุหรี่มีอัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังมากกว่าเพศชายในทุกปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน และเพิ่มสูงตามจำนวนบุหรี่ที่สูบด้วย (ตารางที่ 100)

ตารางที่ 101 พบว่า เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่สูบบุหรี่ ผู้ที่สูบบุหรี่มวนเองมีความชุกของการเป็นปอดอุดกั้นเรื้อรังสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.9 รองลงมาได้แก่ผู้ที่สูบบุหรี่ที่ผลิตในประเทศและผู้สูบบุหรี่ชนิดที่ผลิตในต่างประเทศมีความชุกเท่ากับ ร้อยละ 1.6 และ 1.1 ตามลำดับ สำหรับผู้ที่สูบบ้างไปบ้างมีเพียง 6 คน จึงไม่ได้นำมาประมวลวิเคราะห์ในที่นี้

ตารางที่ 99 จำนวนบุหรี่ที่สูบเฉลี่ยต่อวัน จำแนกตามภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนบุหรี่ต่อวัน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่น่าจะเป็น	4,486	9.5	8.2
อาจจะเป็น	568	9.6	7.8
น่าจะเป็น	96	10.6	8.6
น่าจะเป็นอย่างยิ่ง	16	6.1	7.7

ตารางที่ 100 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามจำนวน บุหรี่ที่สูบบุหรี่ต่อวันและเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

มวน ต่อวัน	เพศ	ไม่น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		น่าจะเป็น		น่าจะเป็นอย่างยิ่ง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1-10	ชาย	2,700	88.6	293	9.6	43	1.4	12	0.4
	หญิง	623	81.8	114	15.0	23	3.0	2	0.3
	รวม	3,323	87.2	407	10.7	66	1.7	14	0.4
11-20	ชาย	978	86.9	123	10.9	23	2.0	2	0.2
	หญิง	52	74.3	16	22.9	2	2.9	0	0.0
	รวม	1,030	86.1	139	11.6	25	2.1	2	0.2
21+	ชาย	145	84.3	139	11.6	25	2.1	2	0.2
	หญิง	4	57.1	2	28.6	1	14.3	ไม่พบ	
	รวม	149	83.2	24	13.4	6	3.4	ไม่พบ	

ตารางที่ 101 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามชนิดของ บุหรี่ที่สูบบุหรี่ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ชนิดบุหรี่	ไม่น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		น่าจะเป็น		น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		ODD RATIO
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ในประเทศ	2,580	90.2	236	8.3	40	1.4	5	0.2	1.4
ต่างประเทศ	162	89.0	18	9.9	2	1.1	0	0.0	-
มวนเอง	1,834	82.5	323	14.5	54	2.4	11	0.5	2.7
ไปป์, ซิการ์	4	66.6	1	16.7	1	16.7	0	0.0	-

อัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในผู้ที่สูบบุหรี่จะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่สูบบุหรี่ คือ จากร้อยละ 0.3 ในกลุ่มที่สูบบุหรี่มาน้อยกว่า 5 ปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.8, 1.3, 0.6 เมื่อสูบบุหรี่นาน 6-10, 11-15, 16-20 ปีตามลำดับ และเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อสูบบุหรี่ 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 3.7) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายเพศ พบการเพิ่มขึ้นของอัตราความชุกของภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรังในเพศชายและเพศหญิงคล้ายคลึงกัน แต่อัตราความชุกในเพศหญิงจะสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย (ตารางที่ 102)

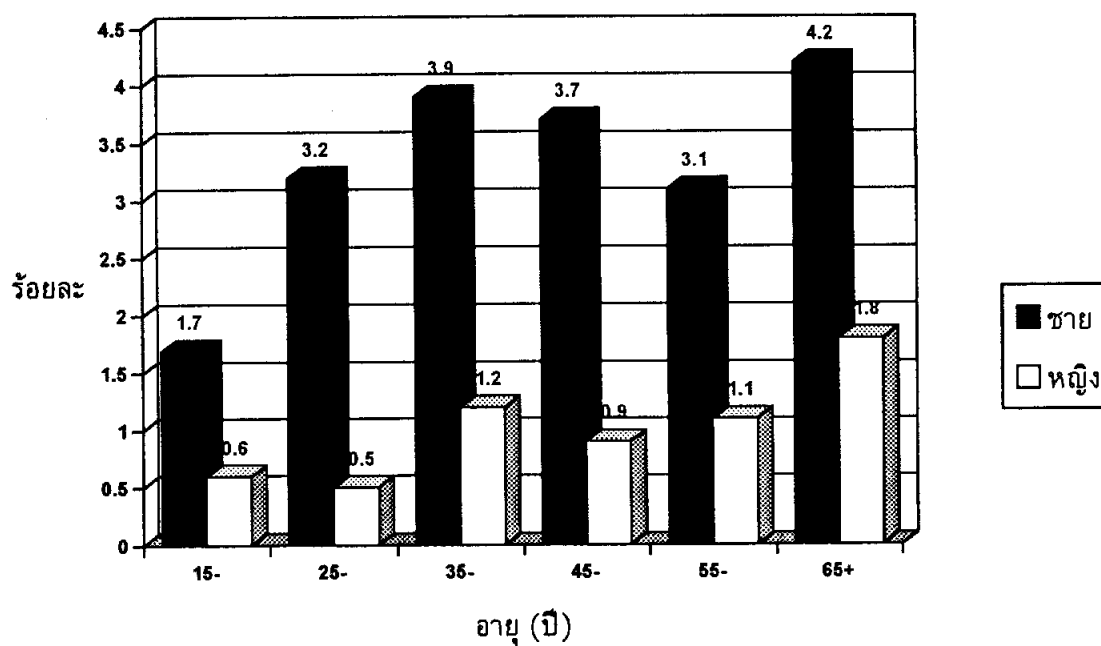
ตารางที่ 102 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ภาวะปวดตื้อกันเรื้อรัง ในประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ และระยะเวลาที่สูบบุหรี่ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

จำนวน ปีที่สูบ	เพศ	ไม่น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		น่าจะเป็น		น่าจะเป็นอย่างยิ่ง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0-5	ชาย	648	95.4	28	4.1	3	0.4	ไม่พบ	
	หญิง	197	89.9	22	10.1	0	0.0	ไม่พบ	
	รวม	845	94.1	50	5.6	3	0.3	ไม่พบ	
6-10	ชาย	485	95.1	25	4.9	ไม่พบ		ไม่พบ	
	หญิง	96	85.7	11	9.8	4	3.6	1	0.9
	รวม	581	93.4	36	5.8	4	0.6	1	0.2
11-15	ชาย	530	90.9	47	8.1	6	1.0	ไม่พบ	
	หญิง	73	87.9	7	8.4	3	3.6	ไม่พบ	
	รวม	603	90.5	54	8.1	9	1.4	ไม่พบ	
16-20	ชาย	496	91.7	43	8.0	2	0.4	ไม่พบ	
	หญิง	63	81.8	12	15.6	2	2.6	ไม่พบ	
	รวม	559	90.4	55	8.9	4	0.7	ไม่พบ	
20+	ชาย	1,639	82.3	281	14.1	59	3.0	13	0.7
	หญิง	251	72.1	81	23.3	15	4.3	1	0.3
	รวม	1,890	80.8	362	15.5	74	3.2	14	0.6

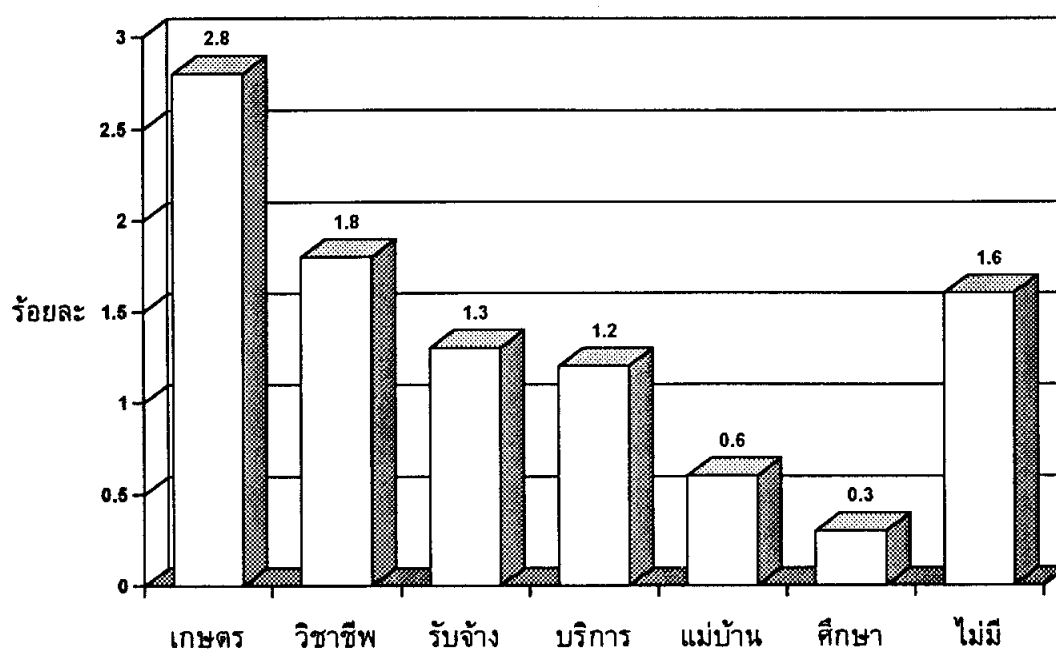
3.15 นิ้วในระบบทางเดินปัสสาวะในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

การสอบถามประวัติความผิดปกติของปัสสาวะ ซึ่งคณะผู้สำรวจกำหนดให้เป็นข้อบ่งชี้ในการคัดกรองภาวะนิ้วในระบบทางเดินปัสสาวะ คือปัสสาวะมีเลือด หรือ/และมีกรวดทรายปน พบว่ามีผู้ให้ประวัติปัสสาวะตามข้อบ่งชี้ทั้งสิ้น 279 ราย อัตราการบ่งชี้เป็นนิ้วในระบบทางเดินปัสสาวะร้อยละ 1.8 ชายสูงกว่าหญิงถึง 3.6 เท่า (ชายร้อยละ 3.2 หญิงร้อยละ 0.9) ความชุกเพิ่มขึ้นตามอายุ และสูงสุดในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป ดังแสดงในรูป 45 อาชีพเกษตรกรรมมีอัตราความชุกสูงที่สุด (ร้อยละ 2.8) รองลงมาคือผู้ประกอบการวิชาชีพ/บริหาร/บริการ (ร้อยละ 1.8) กลุ่มที่มีการศึกษาดำมีอัตราความผิดปกติมากกว่าการศึกษาสูง คือ ต่ำสุดในกลุ่มที่ไม่ได้เรียน (ร้อยละ 2.2) รองลงมาคือระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 2.1) ดังรูปที่ 46 และ 47

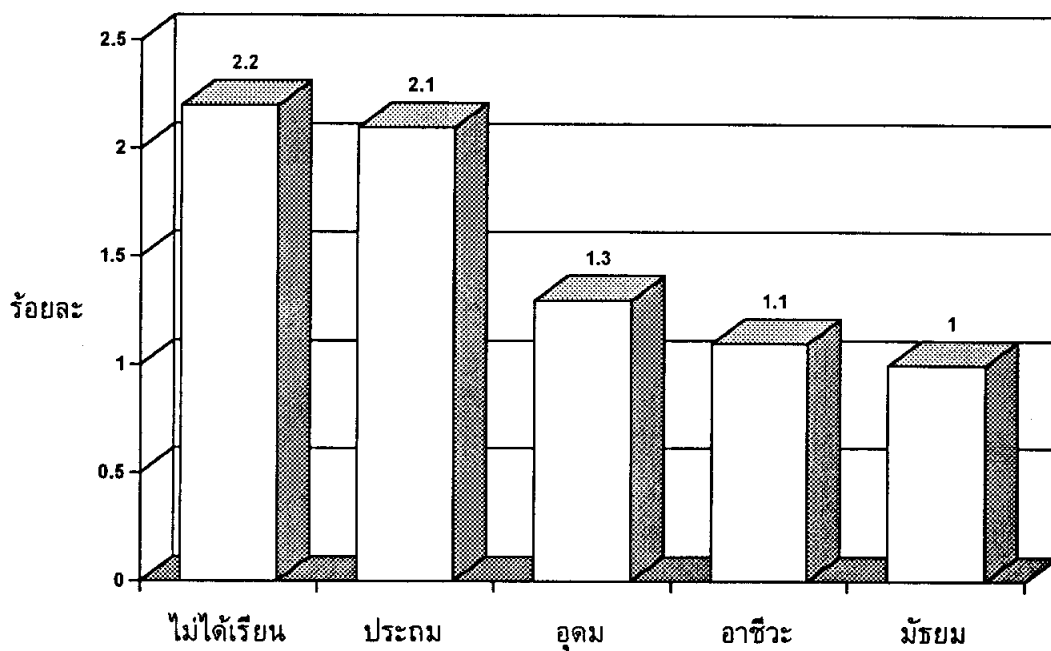
รูปที่ 45 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติอันเนื่องมาจากระบบทางเดินปัสสาวะในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามอายุเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 46 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติอันเนื่องมาจากระบบทางเดินปัสสาวะในประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

รูปที่ 47 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติอันบ่งชี้ภาวะนี้ในระบบทางเดินปัสสาวะในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามการศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

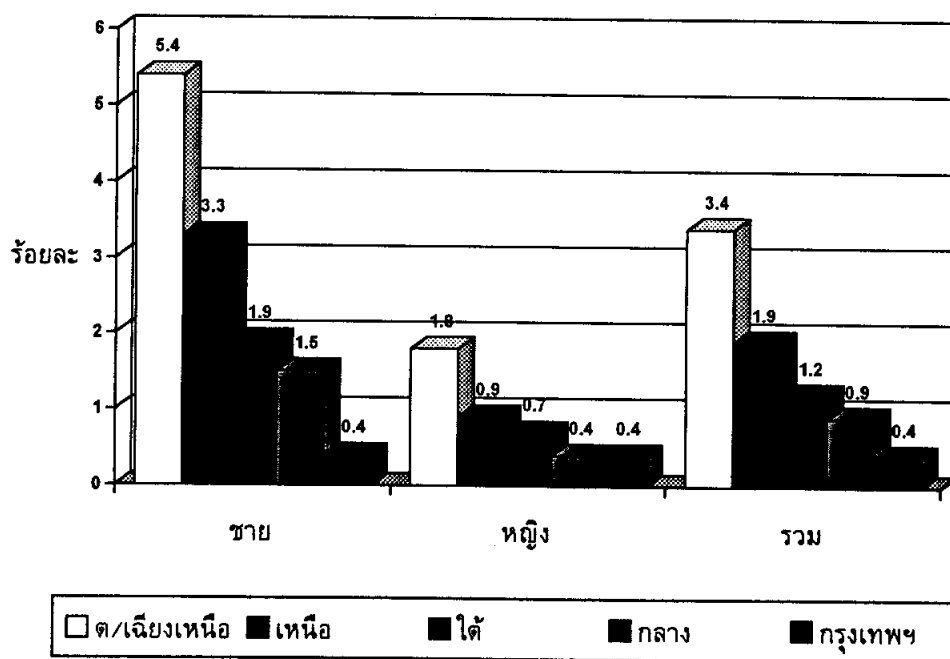

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราความผิดปกติสูงที่สุดถึงร้อยละ 3.4 รองลงมาคือภาคเหนือร้อยละ 1.9 ต่ำสุดในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 0.4 เมื่อจำแนกเพศแล้วพบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการบ่งชี้นี้ในระบบทางเดินปัสสาวะสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือร้อยละ 5.4 และ 1.8 ตามลำดับ (รูปที่ 48) กลุ่มที่ไม่ได้ทำงานและเกษตรกรในเกือบทุกภาคมีอัตราความผิดปกตินี้สูงกว่าอาชีพอื่นๆ (ตาราง ที่ 103) เช่นเดียวกับระดับการศึกษาต่ำก็มีอัตราผิดปกติของปัสสาวะสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงในทุกภาค (ตารางที่ 104) เพศชายที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีอัตราภาวะบ่งชี้ในระบบทางเดินปัสสาวะสูงที่สุดคือ สูงกว่าชายในเขตเทศบาล และหญิงทั้งในและนอกเขตเทศบาล ในทุกกลุ่มอายุ และในทุกภาค (ตารางที่ 105 และ 106)

ผู้ที่ให้ประวัติปัสสาวะผิดปกติทั้งหมด (ปัสสาวะขุ่น มีเลือดปน และ/หรือมีกรวดทรายปน) จำนวน 659 ราย ได้รับการตรวจเพิ่มเติมด้วยการถ่ายภาพรังสี (Plain KUB) เพื่อให้การวินิจฉัยนี้ในอีกชั้นหนึ่ง ผลการถ่ายภาพรังสีในจังหวัดต่างๆ ยกเว้นจังหวัดเลย และนราธิวาสซึ่งไม่มีผลภาพรังสีพบว่ามีนี้ในระบบทางเดินปัสสาวะ 33 ราย (2.2 ต่อประชากรพันคน) อัตราการพบนี้จากประวัติบ่งชี้ด้วยการถ่ายภาพรังสีเพิ่มเติมเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้น (ตารางที่ 107) เป็นชาย 28 ราย หญิง 5 ราย อาชีพเกษตรกร 30 ราย และไม่มีอาชีพ 3 ราย เป็นกลุ่มที่ศึกษาระดับประถมศึกษา 27 ราย ไม่เคยเล่าเรียน 5 ราย และมัธยมศึกษา 1 ราย อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 22 ราย ภาคเหนือ

8 ราย และภาคใต้ 3 ราย ไม่พบในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร สำหรับระดับ Creatinine ในเลือดนั้น พบว่าร้อยละ 93.7 ของผู้ที่ตรวจพบนี้ในระบบทางเดินปัสสาวะ มีระดับ Creatinine ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1.7 มก%

รูปที่ 48 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติอันบ่งชี้ภาวะนี้ในระบบทางเดินปัสสาวะในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาคและเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 103 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติ อันบ่งชี้ภาวะนี้ในระบบทางเดินปัสสาวะในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาคและอาชีพ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	เกษตร	วิชาชีพ	รับจ้าง	บริการ	แม่บ้าน	ศึกษา	ไม่มี	รวม
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3.5	3.0	2.6	1.8	0.9	0.5	4.0	3.0
กลาง	1.2	0.5	0.8	1.0	1.2	ไม่พบ	ไม่พบ	0.8
เหนือ	2.8	1.2	2.2	1.2	ไม่พบ	ไม่พบ	1.2	1.9
ใต้	1.7	2.2	1.0	1.5	0.6	0.6	1.1	1.4
กรุงเทพมหานคร	ไม่พบ	ไม่พบ	0.3	0.5	ไม่พบ	ไม่พบ	0.8	0.4

ตารางที่ 104 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติ อันบ่งชี้ภาวะนี้่วในระบบทางเดินปัสสาวะ ในประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาคและการศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ประถม	มัธยม	อาชีวะ	อุดมศึกษา	ไม่ได้เรียน
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3.2	2.4	1.2	2.2	5.3
กลาง	1.1	0.5	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
เหนือ	2.0	0.3	2.1	0.9	3.1
ใต้	1.4	0.7	2.8	1.9	1.6
กรุงเทพมหานคร	0.5	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	0.7

ตารางที่ 105 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติ อันบ่งชี้ภาวะนี้่วในระบบทางเดินปัสสาวะ ในประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกถิ่นที่อยู่อาศัย อายุ และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	0.2	0.3	2.7	1.0
25-34	1.8	0.1	4.0	0.8
35-44	3.2	0.6	4.5	2.0
45-54	2.4	1.1	4.6	0.7
55-64	0.6	0.4	5.7	1.9
65+	3.0	2.1	5.9	2.0

ตารางที่ 106 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการปัสสาวะผิดปกติ อันบ่งชี้ภาวะนี้่วในระบบทางเดินปัสสาวะ ในประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามถิ่นที่อยู่อาศัย ภาค และเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3.3	0.9	3.2	0.9
กลาง	0.9	0.6	6.1	2.2
เหนือ	3.4	0.7	2.1	0.3
ใต้	0.7	0.5	2.5	0.8
กรุงเทพมหานคร	0.4	0.4	-	-
รวม	1.8	0.6	4.2	1.3

ตารางที่ 107 เปรียบเทียบผลการตรวจโรคนี้ในระบบทางเดินปัสสาวะด้วยการถ่ายภาพรังสี (Plain KUB) กับ ประวัติปัสสาวะผิดปกติ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นเลย และนราธิวาส ไม่มีผลการตรวจภาพรังสี)

ประวัติปัสสาวะผิดปกติ	จำนวนที่ส่งตรวจทางรังสี	พบนิ่ว (ราย)	ร้อยละที่พบนิ่ว
ผิดปกติรวม	659	33	5.0
มีกรวดทรายปน	126	6	4.8
มีเลือดปน	399	15	3.8
มีกรวดทรายและมีเลือดปน	134	8	6.0

ผลการวินิจฉัยด้วยภาพรังสี (Plain KUB) จัดแบ่งลักษณะนิ่วที่ตรวจพบได้เป็น 3 กลุ่มคือ นิ่วในไต (Renal Stones) 35 ราย เป็น Bilateral 8 ราย Unilateral 27 ราย นิ่วในท่อไต 7 รายเป็น Bilateral 2 ราย Unilateral 5 ราย และ Vesical Stones 3 ราย (ใน 1 ราย อาจพบได้มากกว่า 1 ชนิด) นอกจากนี้ ยังพบว่าอีก 17 ราย มีปัญหาที่กระดูกสันหลัง ซึ่งส่วนใหญ่เป็น Chronic Spondylitis หรือ Old fracture of spine ชนิด Compression fracture และ Gall Stone 5 ราย

3.16 ภาวะตับแข็งในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

การสำรวจประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไปจำนวน 13,515 คน (ไม่รวมเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากไม่มีผลเลือดใช้ในการวิเคราะห์) โดยคณะผู้สำรวจกำหนดข้อบ่งชี้ ภาวะตับแข็งจากการตรวจร่างกายและผลเลือด พบผู้ที่น่าจะเป็นตับแข็งอย่างยิ่งเพียง 4 คน (0.3 ต่อพันประชากร) ผู้ที่น่าจะเป็นตับแข็งจำนวน 113 คน (8.4 ต่อพัน) และผู้ที่อาจจะเป็นตับแข็งจำนวน 1,230 คน (91.0 ต่อพันประชากร) ผู้ชายกับผู้หญิงมีโอกาสที่น่าจะเป็นอย่างยิ่งและที่น่าจะเป็น ในอัตราใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 108) เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่าไม่พบความแตกต่างชัดเจนนัก อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มที่จะพบกลุ่มที่บ่งชี้ว่าน่าจะเป็นตับแข็งสูงขึ้นในช่วงอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 109) ในกลุ่มไม่ได้ประกอบอาชีพพบอัตราสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มบริการ และกรรมกร ต่ำสุดในกลุ่มนักศึกษา (ตารางที่ 110) พบว่าระดับการศึกษาต่ำจะมีอัตราการพบภาวะตับแข็งมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่า (ตารางที่ 111) และพบแนวโน้มภาวะตับแข็งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าภาคอื่นๆ (ตารางที่ 112)

ในเกือบทุกกลุ่มจะพบว่าประชากรที่อาศัยนอกเขตเทศบาล จะมีอัตราการมีภาวะตับแข็ง (น่าจะเป็นและน่าจะเป็นอย่างยิ่ง) สูงกว่าในเขตเทศบาลทั้งเพศชายและหญิง ยกเว้นเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นคืออายุ 45-54 ปี ที่พบว่าในเขตเทศบาลสูงกว่าทั้งชายและหญิง (ตารางที่ 113) ในภาพรวมกลุ่มที่อยู่นอกเขตเทศบาลทั้งชายและหญิงจะมีแนวโน้มการวินิจฉัยภาวะตับแข็ง (น่าจะเป็นและน่าจะเป็นอย่างยิ่ง) สูงกว่า

ที่อยู่ในเขตเทศบาลยกเว้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งหญิงที่อยู่ในภาคนี้จะพบภาวะตับแข็งสูงที่สุด (15.5 ต่อพันประชากร) และสูงกว่าเพศชายด้วย (ตารางที่ 114)

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการพบภาวะตับแข็งกับ อัตราการดื่มสุรา พบว่า กลุ่มที่ไม่ดื่มสุราเลย จะมีอัตราการพบภาวะตับแข็งน้อยกว่ากลุ่มที่ดื่มบ่อยๆ ประมาณ 2.8 เท่า (ตารางที่ 115) แต่เนื่องจากจำนวนที่พบภาวะตับแข็งน้อย จึงอาจจะยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนในการสำรวจครั้งนี้

ตารางที่ 108 จำนวนและอัตรา (ต่อพันประชากร) ภาวะตับแข็ง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

การวินิจฉัย ตับแข็ง	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
น่าจะเป็นอย่างยิ่ง	2	0.3	2	0.3	4	0.3
น่าจะเป็น	49	8.5	64	8.3	113	8.4
อาจจะเป็น	460	79.4	770	99.7	1230	91.0
ไม่น่าจะเป็น	5,283	911.8	6,888	891.8	12,172	900.4

หมายเหตุ ไม่มีข้อมูล 1,607 ราย จากกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 109 จำนวนและอัตรา (ต่อพันประชากร) ภาวะตับแข็งในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อายุ (ปี)	น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		ไม่น่าจะเป็น	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
15-24	ไม่พบ		7	2.5	232	82.4	2,575	915.1
25-34	1	0.3	17	5.5	226	72.7	2,865	921.5
35-44	1	0.4	18	6.3	216	76.2	2,600	917.1
45-54	1	0.5	30	14.9	207	103.0	1,771	881.5
55-64	0	0.0	23	14.4	188	117.8	1,385	867.8
65-74	1	1.2	10	12.3	109	134.4	691	852.0
75+	ไม่พบ		8	23.2	52	150.7	285	826.1

ตารางที่ 110 จำนวนและอัตรา (ต่อพันประชากร) ภาวะด้อยในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อาชีพ	น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		น่าจะเป็นอย่างน้อย		อาจจะเป็นอย่างน้อย		ไม่น่าจะเป็นอย่างน้อย	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
บริหาร	ไม่พบ		3	3.2	63	66.8	877	930.0
บริการ	1	0.6	17	9.7	109	62.3	1,624	927.5
เกษตรกรรม	1	0.2	49	8.0	709	115.5	5,380	876.4
รับจ้าง/กรรมกร	1	0.6	15	9.5	67	42.4	1,498	947.5
แม่บ้าน	ไม่พบ		9	7.7	96	82.0	1,066	910.3
กำลังศึกษา	ไม่พบ		1	1.7	31	51.8	567	946.6
ไม่มีอาชีพ	1	0.8	19	14.8	153	119.1	1,112	865.4

ตารางที่ 111 จำนวนและอัตรา (ต่อพันประชากร) ภาวะด้อยในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามการศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

การศึกษา	น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		น่าจะเป็นอย่างน้อย		อาจจะเป็นอย่างน้อย		ไม่น่าจะเป็นอย่างน้อย	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
ประถม	3	0.3	84	9.0	935	100.0	8,332	890.7
มัธยม	ไม่พบ		12	7.1	104	61.4	1,577	931.5
อาชีว	ไม่พบ		1	1.5	34	51.1	631	947.4
อุดมศึกษา	ไม่พบ		2	3.8	49	92.1	481	904.0
ไม่ได้เรียน	1	0.8	14	11.2	106	84.5	1,133	903.5

ตารางที่ 112 จำนวนและอัตรา (ต่อพันประชากร) ภาวะด้อยในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาค	น่าจะเป็นอย่างยิ่ง		น่าจะเป็นอย่างน้อย		อาจจะเป็นอย่างน้อย		ไม่น่าจะเป็นอย่างน้อย	
	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2	0.4	62	11.9	911	174.8	4,238	813.0
กลาง	1	0.4	16	5.7	51	18.2	2,741	975.8
เหนือ	ไม่พบ		20	7.4	84	31.0	2,605	961.6
ใต้	1	0.4	15	5.4	184	66.0	2,588	928.3

ตารางที่ 113 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะตับแข็ง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	ไม่พบ	1.8	2.5	3.9
25-34	2.2	5.0	6.3	7.5
35-44	2.3	5.9	8.9	7.5
45-54	20.2	17.9	10.6	15.4
55-64	10.2	18.0	24.7	5.9
65+	14.9	21.9	21.1	10.3

* เฉพาะที่วินิจฉัยว่าน่าจะเป็น และน่าจะเป็นอย่างยิ่ง

ตารางที่ 114 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะตับแข็ง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ ภาค และถิ่นที่อยู่อาศัย
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	12.8	15.1	9.5	13.1
กลาง	ไม่พบ	5.6	10.3	1.3
เหนือ	6.0	5.9	13.1	4.7
ใต้	8.3	10.6	7.1	5.3
ทั่วประเทศ	7.0	9.5	9.9	7.8

* เฉพาะที่วินิจฉัยว่าน่าจะเป็น และน่าจะเป็นอย่างยิ่ง

ตารางที่ 115 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะตับแข็ง ในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เปรียบเทียบกับประวัติการบริโภคสุรา
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)

ประวัติ ดื่มสุรา	น่าจะเป็น		อาจจะเป็น		ไม่น่าจะเป็น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อยๆ	15	1.9	59	7.5	711	90.6
ไม่บ่อย	34	0.7	394	8.1	4,426	91.2
หยุดดื่มแล้ว	26	1.6	139	8.6	1,452	89.8
ไม่เคย	42	0.7	637	10.2	5,566	89.1

3.17 โรคหลอดเลือดหัวใจตีบตันในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป (ยกเว้นจังหวัดนครพนม)

การสำรวจประชากรที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไปด้วยการตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจจำนวน 9,958 ราย เป็นชายร้อยละ 42.2 ส่วนใหญ่ของประชากรร้อยละ 72.4 มีการศึกษาระดับ ประถมและร้อยละ 12.8 ไม่ได้รับการศึกษา ประชากรที่ตรวจประกอบอาชีพ เกษตรกรรมร้อยละ 45.8 ร้อยละ 7.4 ประกอบวิชาชีพหรือบริหาร, ธุรกิจหรือบริการ และร้อยละ 11.5 ไม่มีอาชีพ

ความชุกของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตันของประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไปทั้งหมด (ยกเว้นจังหวัดนครพนม ข้อมูลการตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจไม่ครบถ้วนจึงตัดออกจากการวิเคราะห์) จำแนกตามเพศและกลุ่มอายุแสดงในตารางที่ 116 พบโรคหลอดเลือด หัวใจตีบตัน 10.5 ต่อประชากรพันคน โดยที่ชายสูงกว่าหญิงเล็กน้อยคือ 10.7 และ 10.4 ต่อพันประชากรตามลำดับความชุกสูงขึ้นตามกลุ่มอายุและสูงสุดในกลุ่มอายุ 75 ปีขึ้นไป ในทั้งสองเพศ ความชุกของโรคในหญิงกลุ่มอายุ 35-44 ปี และ 65-74 ปี จะสูงกว่า เพศชายกลุ่มอายุเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความชุกของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตันในภาคต่างๆ ของ ประเทศกับรายได้เฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ศึกษา (ตารางที่ 117) พบว่ารายได้เฉลี่ย ของประชากรในกรุงเทพมหานคร สูงสุดและความชุกของโรคพบสูงสุดในกรุงเทพ มหานคร เช่นกัน คือ 19.7 ต่อประชากร 1,000 คน ภาคที่มีความชุกต่ำสุดคือภาคใต้ (8.0) ต่ำกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพียงเล็กน้อย (8.2)

เมื่อเปรียบเทียบตามถิ่นที่อยู่อาศัย จะพบว่า อัตราการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตันในกลุ่มที่อยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลใกล้เคียงกันทั้งเพศชายและ

ตารางที่ 116 จำนวนและอัตรา (ต่อพันประชากร) โรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน ในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนก ตามเพศ และกลุ่มอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้น จังหวัดนครพนม)

กลุ่มอายุ (ปี)	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน*	อัตรา	จำนวน*	อัตรา	จำนวน*	อัตรา
30-34	712	4.2	1,043	3.8	1,755	4.0
35-44	1,286	1.6	1,769	5.7	3,055	3.9
45-54	938	13.9	1,219	5.7	2,157	9.3
55-64	747	17.4	987	14.2	1,734	15.6
65-74	382	20.9	511	33.3	893	28.0
75+	142	42.3	222	36.0	364	38.5
รวม	4,207	10.7	5,751	10.4	9,958	10.5

หมายเหตุ * หมายถึงจำนวนประชากรที่ตรวจในแต่ละกลุ่ม

เพศหญิง เพศหญิงที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลจะมีอัตราต่ำกว่ากลุ่มอื่นเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 118 และ 119)

ตารางที่ 117 อัตรา (ต่อพันประชากร) ของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน ในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค รายได้เฉลี่ยของภาค และกลุ่มอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นจังหวัดนครพนม)

ภาค	รายได้เฉลี่ย	กลุ่มอายุ (ปี)						รวม
		30-34	35-44	45-54	55-64	65-74	>75	
ตะวันออกเฉียงเหนือ	45,153	1.7	4.0	8.7	10.5	25.7	33.3	8.2
กลาง	77,966	ไม่พบ	5.2	9.3	16.8	5.5	51.9	9.1
เหนือ	59,901	9.1	5.3	4.9	14.8	42.7	59.7	12.8
ใต้	74,633	3.3	1.8	2.6	2.8	41.9	34.9	8.0
กรุงเทพมหานคร	111,535	9.8	2.8	28.9	49.0	25.4	ไม่พบ	19.7
รวม	67,756	4.0	3.9	9.3	15.6	28.0	38.5	10.5

ตารางที่ 118 อัตรา (ต่อพันประชากร) ของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน ในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ อายุ และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นจังหวัดนครพนม)

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
30-34	ไม่พบ	7.4	7.6	ไม่พบ
35-44	1.9	4.5	1.3	6.8
45-54	20.0	10.1	9.3	1.6
55-64	19.6	17.9	15.4	10.4
65+	23.6	36.0	29.6	32.3

ตารางที่ 119 อัตรา (ต่อพันประชากร) ของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน ในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ ภาค และถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นจังหวัดนครพนม)

ภาค	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตะวันออกเฉียงเหนือ	10.7	7.3	7.0	8.7
กลาง	2.5	7.8	14.8	11.4
เหนือ	7.8	21.1	11.1	10.7
ใต้	15.3	6.8	10.4	3.2
กรุงเทพมหานคร	23.3	17.9	–	–
รวม	11.8	12.5	9.8	8.4

จากการสัมภาษณ์ถึงอาการเจ็บหน้าอก พบว่ามีผู้ตอบและเข้าเกณฑ์การเจ็บหน้าอกแบบ Angina pectoris เพียงร้อยละ 1.4 และการเจ็บหน้าอกแบบกล้ามเนื้อหัวใจตายเพียงร้อยละ 2.2 ของผู้ตอบทั้งหมด (ตารางที่ 120) ซึ่งในประชากรสองกลุ่มนี้เพียงร้อยละ 1.1 และ 1.5 ที่มีคลื่นไฟฟ้าหัวใจเข้ากับโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน และพบว่าการสัมภาษณ์เกี่ยวกับอาการเจ็บหน้าอกทั้งสองชนิด ไม่สามารถใช้ตรวจค้นผู้ที่มีคลื่นไฟฟ้าหัวใจผิดปกติชนิดที่เป็นโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตันในประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แม้แต่รายเดียว และได้ผลไม่บ่อยตึ่ในประชากรภาคใต้ และหากตรวจสอบคุณค่าของการใช้แบบสัมภาษณ์อาการเจ็บหน้าอกในการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน (ตารางที่ 121) จะพบว่าการสัมภาษณ์เรื่องเจ็บหน้าอก จะมีความไว (sensitivity) ในการตรวจค้นผู้ที่มีคลื่นไฟฟ้าผิดปกติชนิดโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตันได้ต่ำมาก คือเพียงร้อยละ 6.7 และเพียงร้อยละ 4.8 สำหรับอาการเจ็บหน้าอกแบบ Angina pectoris และโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายตามลำดับ ในขณะที่การสัมภาษณ์สำหรับอาการเจ็บหน้าอก ทั้งสองชนิด มีความจำเพาะสูงมากคือ ร้อยละ 94.9 และ 97.9 ตามลำดับ สำหรับกลุ่ม ประชากรที่สัมภาษณ์แยกได้ว่ามี Angina pectoris เพียงร้อยละ 1.4 หรือ กล้ามเนื้อหัวใจตายเพียงร้อยละ 2.3 ที่จะมีโรคหลอดเลือดหัวใจตีบจริง (positive predictive value = PPV) ในทางตรงกันข้ามในกลุ่มประชากรที่การสัมภาษณ์แยกชนิดการเจ็บหน้าอกได้ว่าไม่ใช่อาการของ Angina pectoris และกล้ามเนื้อหัวใจตาย ร้อยละ 99.0 และ 99.0 จะไม่มีโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน

ตารางที่ 120 อัตรา (ร้อยละ) ของโรคหลอดเลือดหัวใจตีบตัน ในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป เปรียบเทียบ อาการเจ็บหน้าอก 2 ประเภท จำแนกตามภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นจังหวัดนครพนม)

ภาค	อาการเจ็บหน้าอก Angina		บ่งชี้กล้ามเนื้อหัวใจตาย	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
ตะวันออกเฉียงเหนือ	0.0	0.9	0.0	0.8
กลาง	1.7	0.8	1.5	0.9
เหนือ	1.9	1.2	5.4	1.2
ใต้	1.5	0.7	0.0	0.8
กรุงเทพมหานคร	4.8	1.8	8.7	1.8
รวม	1.4	1.0	2.3	1.0

ตารางที่ 121 คุณค่าการวินิจฉัยโรคหลอดเลือดตีบตันโดยการสัมภาษณ์อาการเจ็บหน้าอกในชุมชน ในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534 (ยกเว้นจังหวัดนครพนม)

โรคหลอดเลือดหัวใจ			
	+	-	
+	7	498	505
-	98	9,356	9,454
อาการ	105	9,854	9,959

เจ็บหน้าอก Angina

ความไว SENSITIVITY = 6.7
 ความจำเพาะ SPECIFICITY = 94.9
 PPV* = 1.4
 NPV** = 99.0

โรคหลอดเลือดหัวใจ			
	+	-	
+	5	211	216
-	100	9,643	9,743
บ่งชี้ภาวะ	105	9,854	9,959

กล้ามเนื้อหัวใจตาย

ความไว SENSITIVITY = 4.8
 ความจำเพาะ SPECIFICITY = 97.9
 PPV* = 2.3
 NPV** = 99.0

หมายเหตุ *PPV = Positive Predictive Value

**NPV = Negative Predictive Value

3.18 ความผิดปกติเฉพาะเพศหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป

ในประชากรเพศหญิงอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการสำรวจครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 5,992 คน หรือร้อยละ 48.6 ของเพศหญิงทุกกลุ่มอายุ มีถิ่นอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 32.3 ภาคเหนือร้อยละ 17.3 ภาคกลาง 19.5 ภาคใต้ 17.8 และกรุงเทพมหานคร 13.1 สถานภาพสมรสเปลี่ยนแปลงไปตามอายุ ดังแสดงในตารางที่ 122

3.18.1 ความผิดปกติของปากมดลูกซึ่งอาจบ่งชี้ภาวะมะเร็งปากมดลูก

ในการสำรวจนี้ พบว่า หญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 8.3 มีอาการตกขาว มีกลิ่นเหม็น มีเลือดออกทางช่องคลอด ผิดปกติร้อยละ 2.0 มีเลือดออกทางช่องคลอดหลังร่วมเพศ เกิน 3 ครั้ง ร้อยละ 0.4 และมีอาการร่วมกันตั้งแต่ 2 อาการขึ้นไปร้อยละ 1.8 หรือทั้งหมดจำนวน 107 รายนี้ เป็นกลุ่มที่น่าสงสัยว่าอาจจะมีปัญหาภาวะมะเร็งปากมดลูกมากที่สุด โดยที่ความชุกของกลุ่มนี้สูงที่สุดในอายุ 45-49 ปี (ร้อยละ 3.1) ดังแสดงในรูปที่ 49 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานภาพสมรสแล้ว กลุ่มที่มีความผิดปกติมากที่สุดคือ กลุ่มที่ยังอาศัยอยู่กับคู่สมรส (ร้อยละ 2.1) รองลงมาคือ กลุ่มแยก หย่า หม้าย ร้อยละ 1.0 และต่ำที่สุดในกลุ่มโสด (ร้อยละ 0.7) ดังแสดงในตารางที่ 124 เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจน เช่นเดียวกันไม่พบความแตกต่างในกลุ่มอาชีพ

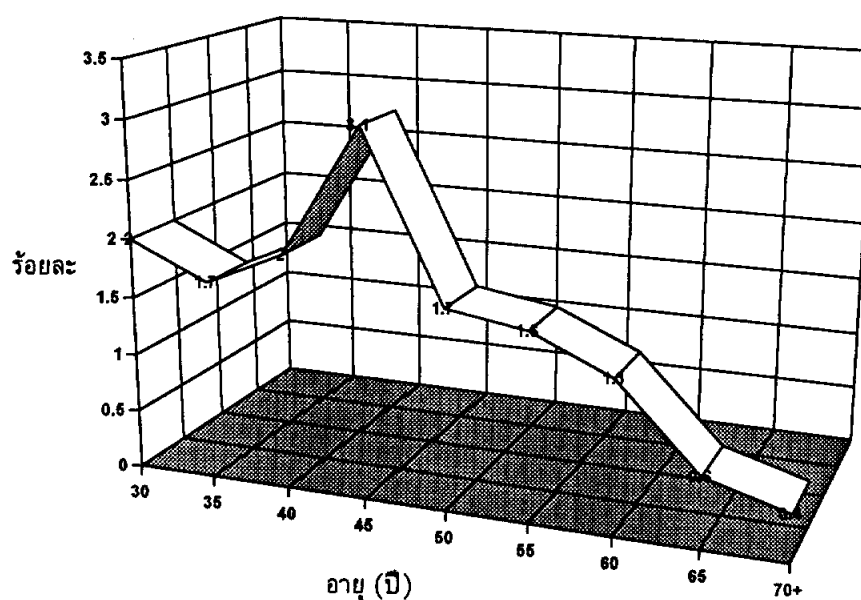
อย่างไรก็ตาม พบความชุกแตกต่างกันระหว่างภาค คือพบความผิดปกติสูงที่สุดในภาคเหนือ (ร้อยละ 2.0) รองลงมาคือภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือใกล้เคียงกัน ในอัตราร้อยละ 1.8 ภาคใต้ร้อยละ 1.7 และกรุงเทพมหานคร ต่ำสุด (ร้อยละ 1.4) และเนื่องจากมีข้อมูลน้อยจึงไม่วิเคราะห์รายละเอียดในระดับภาค เมื่อเปรียบเทียบระหว่างถิ่นอาศัย พบว่าหญิงนอกเขตเทศบาลมีความชุกสูงกว่าที่อยู่ในเขตเทศบาลในเกือบทุกกลุ่มอายุ และเกือบทุกภาค (ตารางที่ 125 และ 126)

ตารางที่ 122 สัดส่วน (ร้อยละ) สถานะสมรส ในประชากรหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

กลุ่มอายุ (ปี)	โสด	สมรส	แยก หย่า หม้าย	จำนวนรวม
30-34	12.3	82.1	5.6	1,078
35-39	8.4	84.0	7.6	1,010
40-44	7.7	80.3	12.0	847
45-49	5.3	80.8	13.9	642
50-54	3.7	75.7	20.6	625
55-59	3.5	68.1	28.3	562
60-64	4.7	53.0	42.3	468
65-69	2.8	49.5	47.7	323
70 ขึ้นไป	1.6	27.2	71.2	438

รูปที่ 49 อัตรา (ร้อยละ) อาการบ่งชี้ภาวะมะเร็งปากมดลูก ในประชากรอายุ 30 ปี ขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ร้อยละ

ตารางที่ 123 อัตรา (ร้อยละ) ภาวะบ่งชี้มะเร็งปากมดลูกในหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานะสมรส
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาการผิดปกติซึ่งอาจ บ่งชี้มะเร็งปากมดลูก	โสด		คู่		แยก หย่า หม้าย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตกขาวและเลือดออก	2	0.5	69	1.6	11	0.4
ตกขาวและร่วมเพศมีเลือด	ไม่พบ		7	0.2	ไม่พบ	
เลือดออกและร่วมเพศมีเลือด	1	0.3	5	0.1	ไม่พบ	
ทั้ง 3 อาการ	ไม่พบ		10	0.2	2	0.1
รวม	3	0.8	91	2.2	13	1.0

ตารางที่ 124 จำนวนและอัตรา (ร้อยละ) ภาวะบ่งชี้มะเร็งปากมดลูกในหญิงอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับ
การศึกษา การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อาการ ที่อาจบ่งชี้มะเร็งปากมดลูก	ประถม		มัธยม		อาชีวะ		อุดมศึกษา		ไม่เรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตกขาวและมีเลือดออก	60	1.4	4	1.2	1	0.6	2	0.9	15	1.5
ตกขาวและร่วมเพศมีเลือด	5	0.1	ไม่พบ		ไม่พบ		1	0.5	1	0.1
เลือดออกและร่วมเพศมีเลือด	4	0.1	ไม่พบ		1	0.6	ไม่พบ		1	0.1
ทั้ง 3 อาการ	10	0.2	1	0.3	1	0.6	ไม่พบ		ไม่พบ	
รวม	79	1.8	5	1.5	3	1.8	3	1.4	17	1.7

ตารางที่ 125 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการบ่งชี้มะเร็งปากมดลูกในหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ เพศ และ
ถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
30-34	2.2	1.9
35-44	1.6	2.1
45-54	2.6	2.3
55-64	1.3	1.6
65+	0.3	0.8

ตารางที่ 126 อัตรา (ร้อยละ) ของอาการผิดปกติบ่งชี้มะเร็งปอดถูกในหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค ถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2.2	1.6
กลาง	1.6	2.1
เหนือ	1.5	2.5
ใต้	1.8	1.6
กรุงเทพมหานคร	1.2	–
รวม	1.6	1.9

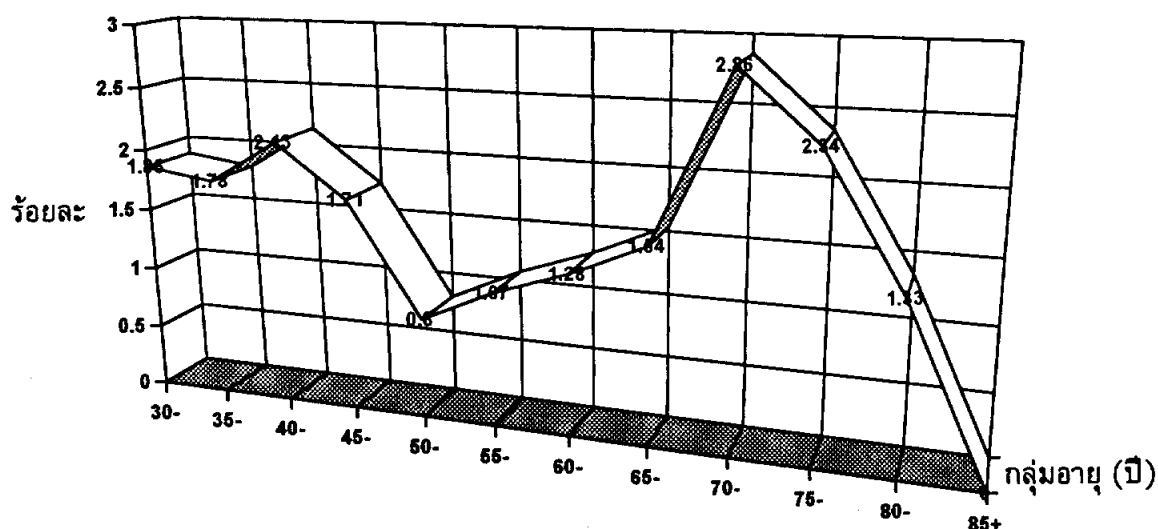
3.18.2 ความผิดปกติของเต้านมหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป

จากการสำรวจความผิดปกติของเต้านมโดยแพทย์ตรวจร่างกายของหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป พบความผิดปกติรวม 99 ราย (อัตราร้อยละ 1.6) สูงสุดในกลุ่มอายุ 70–74 ปี (ร้อยละ 2.9) ไม่พบความผิดปกติเลยในกลุ่มผู้สูงอายุ 85 ปีขึ้นไป และอัตราต่ำสุดในกลุ่ม 50–54 ปี (ร้อยละ 0.8) ดังแสดงในรูปที่ 50 เมื่อเปรียบเทียบภาวะการสมรสแล้ว พบว่ากลุ่มโสดพบความผิดปกติสูงที่สุด คือ อัตราร้อยละ 2.3 ส่วนกลุ่มแยก หย่าและหม้าย (ร้อยละ 1.7) ใกล้เคียงกับกลุ่มสมรส (ร้อยละ 1.6) อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบอัตราความผิดปกติของกลุ่มอายุและภาวะการสมรสแล้วพบว่าหากไม่นับรวมกลุ่มผู้สูงอายุ (70 ปีขึ้นไป) กลุ่มที่มีความผิดปกติสูงที่สุดคือ กลุ่มแยก หย่า และหม้าย ที่มีอายุในช่วง 40–44 ปี เป็นที่น่าสังเกตว่า หญิงโสดอายุ 50 ปีขึ้นไป เกือบจะไม่พบความผิดปกติของเต้านมเลย ในขณะที่กลุ่มอายุ 30–49 ปี พบความผิดปกติค่อนข้างสูง (ตารางที่ 127) สำหรับความแตกต่างระหว่างภาคนั้น ไม่น่าเสนอเนื่องจากพบผู้ที่มีความผิดปกติจำนวนน้อย

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างถิ่นที่อาศัยแล้ว พบว่ากลุ่มที่พบความผิดปกติสูงที่สุดคือ หญิงอายุ 30–34 ปี ที่อาศัยในเขตเทศบาล รองลงมาคือกลุ่มอายุ 35–44 ปี ที่อาศัยนอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 128) หญิงที่อาศัยในเขตเทศบาลในภาคกลางพบอัตราความผิดปกติสูงที่สุด ส่วนกลุ่มที่อยู่นอกเขตเทศบาลนั้น พบสูงที่สุดในภาคใต้ (ตารางที่ 129)

ในหญิง 99 รายที่พบความผิดปกติของเต้านมนี้ ตรวจพบจากการที่แพทย์คลำเต้านมมากที่สุด (ร้อยละ 61.6) รองลงมาคือ การดู (ร้อยละ 13.1) ดังตารางที่ 130

รูปที่ 50 อัตรา (ร้อยละ) ความผิดปกติของเต้านมในประชากรอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 127 อัตรา (ร้อยละ) ความผิดปกติของเต้านมในประชากรหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุ และ
สถานะสมรส การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

กลุ่มอายุ (ปี)	โสด		สมรส		แยก หย่า หม้าย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
30-34	3	2.3	17	1.9	ไม่พบ	ไม่พบ	20	1.8
35-39	2	2.3	13	1.5	3	3.9	18	1.8
40-44	2	3.1	11	1.6	5	4.9	18	2.1
45-49	1	2.9	9	1.7	1	1.1	11	1.7
50-54	ไม่พบ		4	0.8	1	0.8	5	0.8
55-59	ไม่พบ		5	1.3	1	0.6	6	1.1
60-64	ไม่พบ		2	0.8	3	2.0	6	1.3
65-69	ไม่พบ		4	2.5	1	0.6	5	1.5
≥70	1	14.3	3	2.5	6	1.9	10	2.3
รวม	9	2.3	68	1.6	22	1.7	99	1.6

ตารางที่ 128 อัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติของเต้านมในประชากรหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามอายุ และ
ถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

อายุ (ปี)	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
30-34	2.8	0.9
35-44	1.4	2.2
45-54	1.0	1.4
55-64	1.0	1.4
65+	1.6	2.0

ตารางที่ 129 อัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติของเต้านมในประชากรหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาค และ
ถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1.7	1.7
กลาง	2.6	1.7
เหนือ	1.1	1.1
ใต้	0.9	2.1
กรุงเทพมหานคร	1.0	-
รวม	1.5	1.7

ตารางที่ 130 อัตรา (ร้อยละ) ของความผิดปกติของเต้านมในประชากรหญิงอายุ 30 ปีขึ้นไป จำแนกตามวิธีตรวจ
ของแพทย์ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

วิธีการตรวจ	จำนวน	ร้อยละ
การคลำอย่างเดียว	61	61.6
การดูอย่างเดียว	13	13.1
การดูและการคลำ	11	11.1
ตรวจรักแร้อย่างเดียว	10	10.1
ดู คลำ และตรวจรักแร้	3	3.0
คลำ และตรวจรักแร้	1	1.0

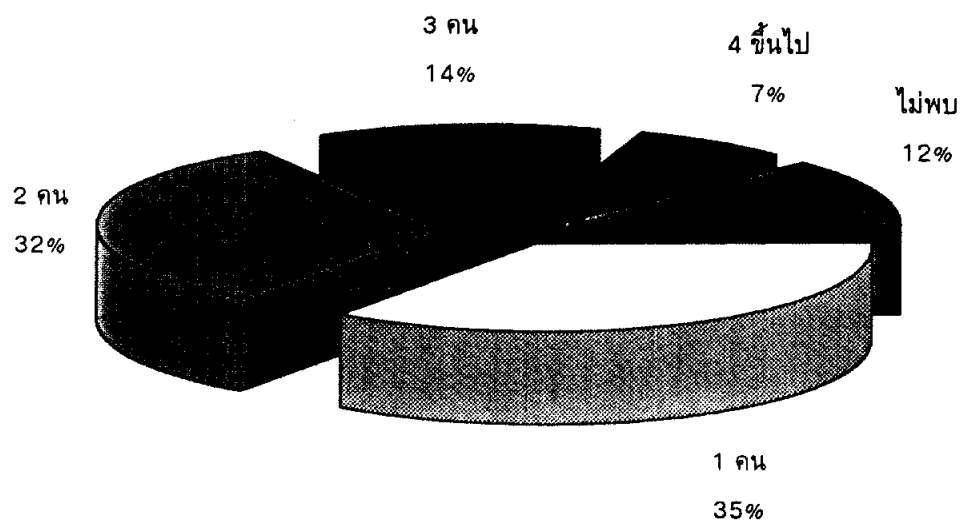
3.19 ภาวะการเจ็บป่วยและโรคเรื้อรังของครอบครัวตัวอย่างที่สำรวจ

ในช่วงการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทยในระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2534 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2535 ครอบครัวตัวอย่างใน 17 จังหวัดทั่วประเทศที่ได้รับการชักประวัติการเจ็บป่วย และตรวจร่างกายทั้งหมด 5,882 ครอบครัว โดยครอบคลุมภาวะและโรคเรื้อรังต่อไปนี้คือ

- พัฒนาการเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี
- โภชนาการทุกกลุ่มอายุ
- โลหิตจางอายุ 15 ปีขึ้นไป
- ความดันโลหิตสูงอายุ 15 ปีขึ้นไป
- เบาหวานอายุ 15 ปีขึ้นไป
- ความพิการอายุ 5 ปีขึ้นไป
- โคล레스เตอรอลในเลือดสูงอายุ 15 ปีขึ้นไป
- ดับแข็งอายุ 15 ปีขึ้นไป
- หลอดเลือดหัวใจตีบตันอายุ 30 ปีขึ้นไป
- ปอดอุดกั้นเรื้อรังอายุ 15 ปีขึ้นไป
- นิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะอายุ 15 ปีขึ้นไป
- ปวดข้อ/หลังเรื้อรังอายุ 15 ปีขึ้นไป
- ประวัติการมีลมชักในอายุ 5 ปีขึ้นไป
- ภาวะความผิดปกติในช่องคลอด และก้อนในเต้านมหญิงอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป

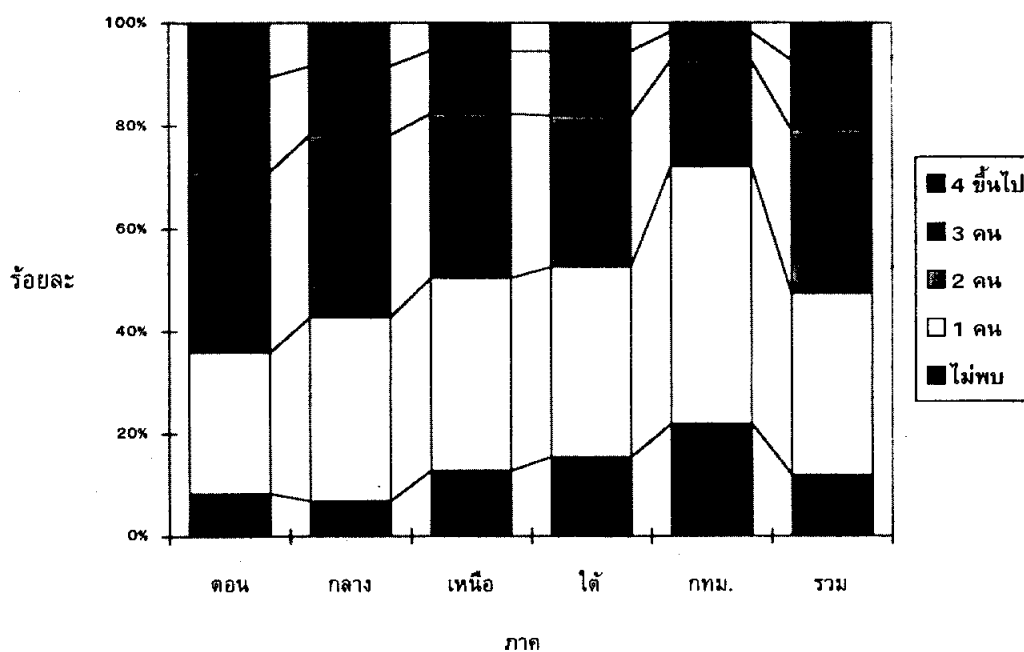
พบว่า มีครอบครัวจำนวน 693 ครอบครัว (ร้อยละ 11.8) เท่านั้น ที่ตรวจไม่พบโรคเรื้อรังในกลุ่มที่กล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่จะมีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน ที่ตรวจพบว่ามีภาวะโรคเรื้อรัง (รูปที่ 51) เมื่อเปรียบเทียบรายภาคแล้ว พบว่า กรุงเทพมหานคร มีครอบครัวที่ตรวจไม่พบโรคเรื้อรังในสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 21.9) ในขณะที่ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีครอบครัวที่ตรวจไม่พบโรคน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 6.8 และ 8.3 ตามลำดับ (รูปที่ 52) ครอบครัวที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีสัดส่วนการตรวจพบโรคเรื้อรังมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในเขตเทศบาล คือ ร้อยละ 13.9 และ 9.7 ตามลำดับ หรือประมาณ 1.4 เท่า ซึ่งครอบครัวในเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะมีสมาชิกในครอบครัวเพียง 1 คน ที่พบว่ามีปัญหาโรคเรื้อรัง ในขณะที่ครอบครัวนอกเขตเทศบาลจะพบมากกว่าครึ่งที่จะมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปพบว่ามีปัญหาโรคเรื้อรัง (ตารางที่ 131) โดยเฉลี่ยแล้วในครอบครัวที่พบโรคเรื้อรังจะมีจำนวนโรคประมาณ 1.6 โรคต่อครอบครัว สูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ 2.4 โรคต่อครอบครัว ต่ำสุดในกรุงเทพมหานคร (ตารางที่ 132)

รูปที่ 51 สัดส่วน (ร้อยละ) ของครอบครัว จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ตรวจพบภาวะหรือโรคเรื้อรัง การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

จำนวนสมาชิกที่พบภาวะโรคเรื้อรัง

รูปที่ 52 สัดส่วน (ร้อยละ) ของครอบครัวในภาคต่างๆ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ตรวจพบภาวะหรือโรคเรื้อรัง การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 131 สัดส่วน (ร้อยละ) ของครอบครัวตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ตรวจพบภาวะโรคเรื้อรัง จำแนกตามรายการภาคและถิ่นที่อยู่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค	ถิ่นที่ อาศัย	ไม่พบ ร้อยละ	จำนวนคนที่พบโรคเรื้อรัง			
			1	2	3	4 คนขึ้นไป
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ในเขต	10.6	32.9	34.5	13.6	8.4
	นอกเขต	7.2	25.1	35.6	20.4	11.8
กลาง	ในเขต	7.7	38.5	36.4	11.5	5.9
	นอกเขต	5.8	32.5	34.1	15.8	11.8
เหนือ	ในเขต	12.4	38.1	33.9	10.6	5.0
	นอกเขต	12.9	37.4	30.3	13.6	5.8
ใต้	ในเขต	16.1	37.9	28.3	12.1	5.6
	นอกเขต	14.8	36.6	30.2	12.8	5.6
กรุงเทพมหานคร	ในเขต	21.9	50.1	20.6	5.5	1.8
รวมทุกภาค	ในเขต	13.9	40.1	30.4	10.4	5.2
	นอกเขต	9.7	31.2	33.1	16.6	9.3

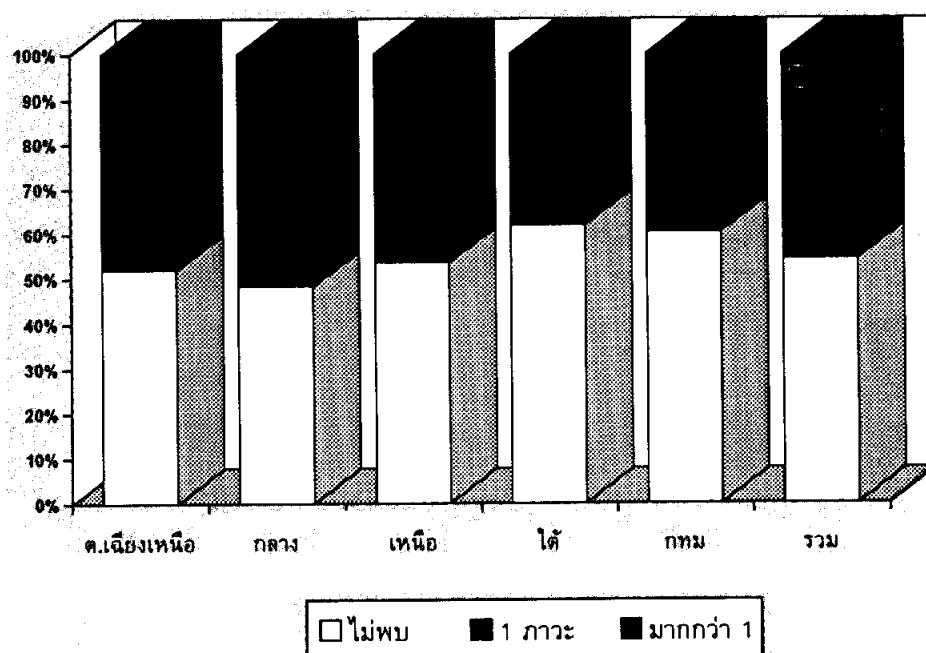
ตารางที่ 132 จำนวนโรคเฉลี่ยต่อครอบครัว ในกลุ่มที่ตรวจพบว่ามีภาวะโรคเรื้อรัง จำแนกตามภาค และเขตที่อาศัย การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค/เขตที่อยู่อาศัย	โรคเฉลี่ย*	S.D.	จำนวนรวม	ไม่พบ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2.02	1.27	1,862	154
ในเขตเทศบาล	1.83	1.33	586	62
นอกเขตเทศบาล	2.10	1.23	1,276	92
กลาง	1.86	1.17	1,127	77
ในเขตเทศบาล	1.73	1.11	626	48
นอกเขตเทศบาล	2.01	1.23	501	29
เหนือ	1.62	1.08	1,119	142
ในเขตเทศบาล	1.59	1.05	501	62
นอกเขตเทศบาล	1.64	1.11	618	80
ใต้	1.58	1.13	1,054	162
ในเขตเทศบาล	1.56	1.15	428	69
นอกเขตเทศบาล	1.59	1.11	626	93
กรุงเทพมหานคร	1.16	0.91	720	158
รวมทุกภาค	1.73	1.18	5,882	693
ในเขตเทศบาล	1.56	1.14	2,861	399
นอกเขตเทศบาล	1.88	1.20	3,021	294

* จำนวนโรคเรื้อรังเฉลี่ยต่อครอบครัว คัดเฉลี่ยจากครอบครัวทั้งหมดที่สำรวจ

เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลในทุกกลุ่มอายุ หากเปรียบเทียบรายภาคแล้วพบว่า ภาคใต้และกรุงเทพมหานคร มีผู้ที่ตรวจไม่พบโรคเรื้อรังมากกว่าภาคอื่น คือร้อยละ 61.9 และ 60.3 ตามลำดับ และต่ำที่สุดในภาคกลางร้อยละ 48.3 ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการพบภาวะผิดปกติมากกว่าคนละ 1 โรคสูงกว่าภาคอื่น (ร้อยละ 29.4 และ 26.9 ตามลำดับ) ดังแสดงในรูปที่ 53 เมื่อเปรียบเทียบถิ่นที่อาศัย พบว่า ในภาพรวมของประเทศ อัตราการตรวจพบหรือไม่พบโรคเรื้อรังทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ประมาณครึ่งหนึ่งจะตรวจไม่พบ เมื่อจำแนก รายภาคร่วมกับถิ่นที่อาศัย พบว่าประชาชนในภาคใต้ทั้งที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตเทศบาลตรวจไม่พบภาวะเรื้อรังสูงกว่ากลุ่มอื่น คือ ร้อยละ 62.9 และ 61.1 ตามลำดับ รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 60.3) ดังแสดงในตารางที่ 133 ดังนั้นจำนวน โรคโดยเฉลี่ยต่อรายจะต่ำกว่า 1 โรค สูงสุดคือ 1.0 ในภาคกลางเขตเทศบาล ต่ำที่สุดคือภาคใต้เขตเทศบาล คือเฉลี่ย 0.6 (ตารางที่ 134) เพศหญิงทั้งในและนอกเขตเทศบาลจะตรวจพบภาวะโรคเรื้อรังเฉลี่ยสูงกว่าชายคือหญิงในและนอกเขตเทศบาลพบเฉลี่ย 0.8 ต่อรายเท่ากัน ชายในเขตเทศบาลร้อยละ 0.7 และชายนอกเขตเทศบาลร้อยละ 0.7 ดังรูปที่ 53

รูปที่ 53 อัตรา (ร้อยละ) ของการตรวจพบภาวะหรือโรคเรื้อรังในรายบุคคล จำแนกตามภาค การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 133 อัตรา (ร้อยละ) ของการตรวจพบโรคเรื้อรัง จำแนกตามถิ่นที่อยู่อาศัย ภาค และจำนวนโรคหรือภาวะ
ต่อคน การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

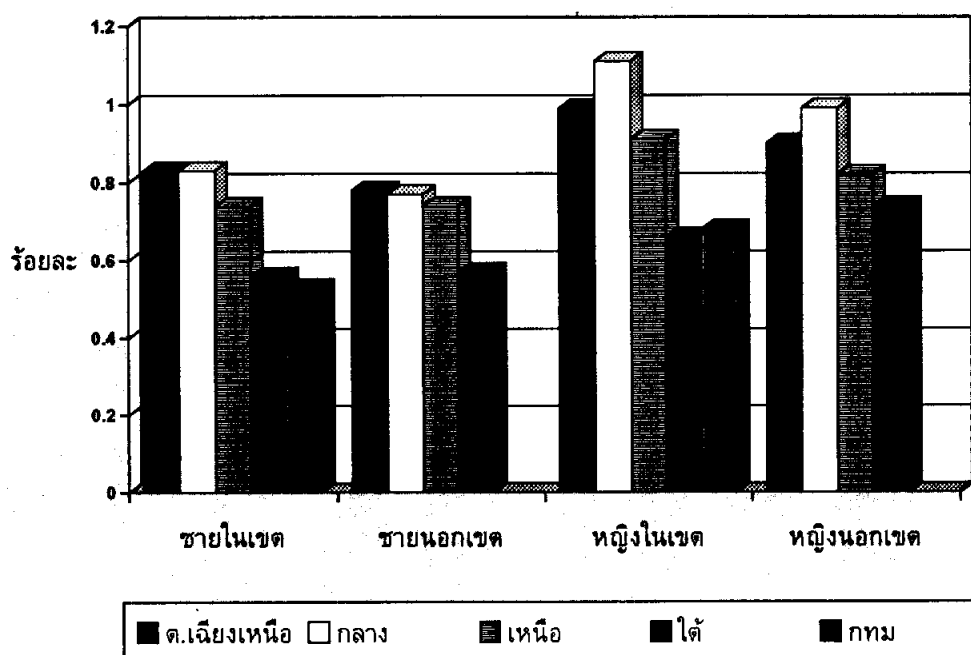
ภาค	ในเขตเทศบาล			นอกเขตเทศบาล		
	ไม่พบ	1 ภาวะ	มากกว่า 1	ไม่พบ	1 ภาวะ	มากกว่า 1
ตะวันออกเฉียงเหนือ	50.3	21.5	28.2	52.6	20.9	26.4
กลาง	46.5	22.8	30.6	50.1	21.7	28.2
เหนือ	53.4	20.3	26.3	53.6	22.7	23.7
ใต้	62.9	18.9	18.2	61.1	19.3	19.6
กรุงเทพมหานคร	60.3	21.2	18.5	-	-	-
รวมทั้งประเทศ	54.5	21.0	24.5	54.2	21.0	24.8
รวมจำนวนคน	5,342	2,060	2,397	6,726	2,612	3,081

ตารางที่ 134 จำนวนโรคเฉลี่ยต่อคน ในกลุ่มที่ตรวจพบว่ามีภาวะโรคเรื้อรัง จำแนกตามภาคและถิ่นที่อยู่อาศัย
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ภาค/เขตที่อยู่อาศัย	โรคเฉลี่ย*	S.D.	จำนวนรวม	ไม่พบ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	0.86	1.08	7,815	
ในเขตเทศบาล	0.92	1.14	2,160	1,086
นอกเขตเทศบาล	0.84	1.06	5,655	2,977
กลาง	0.94	1.12	4,045	
ในเขตเทศบาล	1.00	1.17	2,032	946
นอกเขตเทศบาล	0.89	1.08	2,031	1,008
เหนือ	0.80	1.03	3,892	
ในเขตเทศบาล	0.83	1.06	1,710	913
นอกเขตเทศบาล	0.78	1.00	2,182	1,170
ใต้	0.64	0.96	4,367	
ในเขตเทศบาล	0.62	0.94	1,798	1,131
นอกเขตเทศบาล	0.66	0.98	2,569	1,571
กรุงเทพมหานคร	0.62	0.88	2,099	1,266
รวม	0.80	1.05	22,218	
ในเขตเทศบาล	0.80	1.06	9,799	5,342
นอกเขตเทศบาล	0.80	1.04	12,419	6,726

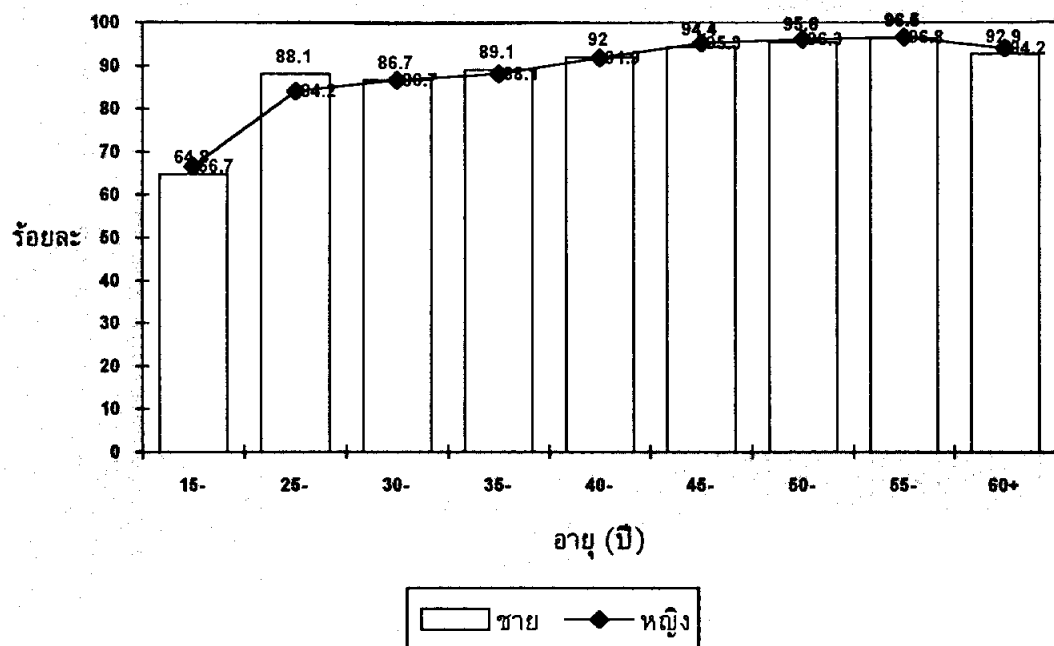
* จำนวนโรคเฉลี่ยต่อคน คัดจากจำนวนประชากรที่สำรวจทั้งหมด

รูปที่ 54 จำนวนภาวะหรือโรคเรื้อรังเฉลี่ยต่อราย จำแนกตามเพศ ภาค ถิ่นที่อาศัย
การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

เมื่อพิจารณารายบุคคลเฉพาะประชากรตัวอย่างอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด 15,121 คน ประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรกลุ่มนี้เท่านั้นที่ตรวจไม่พบภาวะโรคเรื้อรังเลย (จำนวน 5,093 หรือร้อยละ 33.7) พบเพียงคนละ 1 ภาวะร้อยละ 30.3 และมากกว่า 1 ภาวะร้อยละ 36.0 เพศชายตรวจไม่พบภาวะเรื้อรังสูงกว่าหญิงคือ ชายร้อยละ 35.2 หญิงร้อยละ 32.6 หากเปรียบเทียบรายอายุกับเพศแล้ว พบว่า อัตราการตรวจพบภาวะเรื้อรังสูงขึ้นตามอายุในลักษณะที่คล้ายคลึงกันทั้ง 2 เพศ (รูปที่ 55 และตารางที่ 135)

รูปที่ 55 อัตรา (ร้อยละ) การตรวจพบภาวะโรคเรื้อรังในกลุ่มอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศและอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

ตารางที่ 135 อัตรา (ร้อยละ) ของการตรวจพบโรคเรื้อรังในกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศและอายุ การสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย พ.ศ. 2534

กลุ่มอายุ (ปี)	ไม่พบ		1 ภาวะ		มากกว่า 1 ภาวะ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
15-24	35.2	33.3	17.9	19.2	9.0	8.6
25-29	11.9	15.8	10.5	13.5	7.0	7.5
30-34	13.3	13.3	12.4	13.9	9.2	10.0
35-39	11.0	11.9	12.4	11.6	11.5	11.0
40-44	8.0	8.1	10.4	9.9	10.4	10.6
45-49	5.6	4.7	8.1	7.9	10.3	9.1
50-54	4.4	3.7	8.6	6.1	10.0	10.8
55-59	3.5	3.2	6.4	6.0	9.2	9.5
60 ขึ้นไป	7.1	5.8	13.1	11.8	23.3	22.9
รวมทุกอายุ	35.2	32.6	30.7	30.0	34.1	37.4